

Hodnocení dopadů zemědělské politiky na rozvoj území okresu Vsetín

Bc. Dominika Matušincová

Diplomová práce
2022

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Dominika Matušincová**
Osobní číslo: **M19842**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Hodnocení dopadů zemědělské politiky na rozvoj území okresu Vsetín**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

Představte zemědělskou politiku a její nástroje v EU a ČR.

II. Praktická část

Analyzujte a vyhodnoťte dopady zemědělské politiky na rozvoj území okresu Vsetín.

Zpracujte návrh projektu k podpoře vybraného odvětví zemědělské prvovýroby s mimoprodukční funkcí k rozvoji vybraného území.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8.
- COPUS, Andrew K. a Philomena DE LIMA. *Territorial Cohesion in Rural Europe: the Relational Turn in Rural Development*. London and New York: Routledge, 2015, 254 s. ISBN 978-0-415-85950-9.
- GUTH JARKOVSKÝ, Jiří, Naďa JOHANISOVÁ a Martina FILIPOVÁ. *Ekonomické a správní nástroje ochrany krajinného rázu*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 127 s. ISBN 978-80-210-5245-1.
- ROBINSON, Guy M. a Doris A. CARSON. *Handbook on the Globalisation of Agriculture*. Cheltenham: Edward Elgar, 2016, 508 s. ISBN 978-1-78643-653-5.
- TOMAN, Miroslav, Stanislav CODL a Petr TUČEK. *České zemědělství: očima těch, kteří u toho byli*. Praha: Národní zemědělské muzeum Praha, 2012, 203 s. ISBN 978-80-86874-39-5.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **11. února 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **20. dubna 2022**

L.S.

---

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: Dominika Matušincová

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá hodnocením dopadů zemědělské politiky na rozvoj území okresu Vsetín. Hlavním cílem práce je navrhnout projekt podpory zemědělství s mimoprodukční funkcí za účelem rozvoje venkova. Pro dosažení vytyčených cílů byl nejprve vypracován teoretický podklad popisující zemědělství, venkov a Společnou zemědělskou politiku. Dále byl zanalyzován stav zemědělství v okrese Vsetín a byly realizovány rozhovory s vybranými zemědělskými subjekty. Veškeré získané informace z rozhovorů byly zpracovány do SWOT analýzy, která vymezuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby zemědělského podnikání na území okresu Vsetín. Na základě zjištěných výsledků byly navrženy doporučující strategie pro rozvoj zemědělského podnikání a rozvoj území okresu Vsetín. Závěrem práce byl navržen projekt podpory venkovského cestovního ruchu – rekonstrukce stávajícího hospodářství v malokapacitní ubytovací zařízení s doplňkovými vzdělávacími aktivitami, vycházející ze získaných informací. Tento projekt byl podroben časové, nákladové a rizikové analýze reflektující současnou situaci.

Klíčová slova: zemědělství, Společná zemědělská politika, dotace, rozvoj venkova, venkovský cestovní ruch

ABSTRACT

The diploma thesis is focused on evaluating the impact of agricultural policy on the Vsetín region development. The aim of the thesis is to come up with a proposal of project with outside-productive function to further support the agriculture to achieve the countryside's development. In order to achieve the set objectives, a theoretical basis describing agriculture, rural areas and the Common Agricultural Policy was first developed. Next, the state of agriculture in the Vsetín district was analysed and interviews with selected agricultural entities were conducted. All the information obtained from the interviews was processed into a SWOT analysis, which defines the strengths, weaknesses, opportunities and threats of agricultural business in the Vsetín district. On the basis of the findings, recommended strategies for the development of agricultural business and the development of the Vsetín district were proposed. Finally, a project to support rural tourism was proposed - reconstruction of an existing farm into a small-scale accommodation facility with additional educational activities based on the information obtained. This project was subjected to time, cost and risk analysis reflecting the current situation.

Keywords: Agriculture, Common Agricultural Policy, Subsidy, Rural Development, Rural Tourism

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce, RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D., za poskytnuté rady, cenné připomínky a za čas věnovaný konzultacím. Dále bych ráda poděkovala své rodině a hlavně svému manželovi za podporu během celého studia na vysoké škole.

OBSAH

ÚVOD	6
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	7
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 ZEMĚDĚLSTVÍ VE VZTAHU K ROZVOJI VENKOVSKÝCH REGIONŮ	9
1.1 CHARAKTERISTIKA VENKOVSKÝCH OBLASTÍ.....	10
1.2 AKTÉŘI ROZVOJE VENKOVSKÝCH REGIONŮ ČR.....	12
1.3 NÁSTROJE ROZVOJE VENKOVA ČR.....	13
1.4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ROZVOJ VENKOVA	14
2 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU	16
2.1 VZNIK A PODSTATA SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	16
2.1.1 Cíle Společné zemědělské politiky	17
2.2 FINANCOVÁNÍ SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	18
2.3 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA VE VZTAHU K VENKOVSKÝM REGIONŮM	19
3 ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA ČR	20
3.1 ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA PŘED VSTUPEM DO EU	20
3.2 ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA PO VSTUPU DO EU	22
3.2.1 Finanční nástroje zemědělské politiky EU v ČR	23
3.2.1.1 Přímé platby	24
3.2.1.2 Program rozvoje venkova	25
3.2.1.3 Společná organizace trhu	27
3.2.2 Státní zemědělský intervenční fond	27
3.3 PROBLÉMY SOUČASNÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR	28
3.3.1 Problémy ovlivněné přírodními podmínkami	28
3.3.1.1 Sucho	28
3.3.1.2 Kůrovcová kalamita	28
3.3.1.3 Kalamitní přemnožení hraboše polního	29
3.3.2 Pandemie COVID-19	29
3.3.3 Válka na Ukrajině	30
3.4 TRENDY V SOUČASNÉM ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR.....	30
3.5 ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ OKRESU VSETÍN	34
4.1 PŘÍRODNÍ KRAJINA	35
4.2 OBYVATELSTVO	42
4.3 EKONOMICKÁ AKTIVITA	43
4.4 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA.....	45
4.5 CESTOVNÍ RUCH	46
5 ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU VSETÍN	48
5.1 ZEMĚDĚLSKÁ ČINNOST.....	48
5.1.1 Ekologické zemědělství	51

5.2	ROSTLINNÁ A ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE	51
5.3	FINANČNÍ PODPORA ZEMĚDĚLSTVÍ Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ	54
5.4	HODNOCENÍ STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU VSETÍN	58
6	HODNOCENÍ DOPADŮ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY NA ROZVOJ ÚZEMÍ OKRESU VSETÍN.....	60
6.1	SWOT ANALÝZA	73
6.1.1	Návrh strategií	74
6.1.1.1	Strategie SO (MAX-MAX)	74
6.1.1.2	Strategie WO (MIN-MAX)	74
6.1.1.3	Strategie ST (MAX-MIN)	74
6.1.1.4	Strategie WT (MIN-MIN)	75
7	PROJEKTOVÁ ČÁST.....	76
7.1	VŠEOBECNÉ INFORMACE O PROJEKTU	76
7.1.1	Popis výchozího stavu	76
7.2	CÍL PROJEKTU	77
7.3	CÍLOVÁ SKUPINA	77
7.4	POPIS PROJEKTU	77
7.5	PLÁNOVÁNÍ PROJEKTU	78
7.5.1	Harmonogram projektu	78
7.5.2	Metoda kritické cesty projektu	80
7.5.3	Návrh rozpočtu projektu	81
7.6	FINANCOVÁNÍ PROJEKTU	82
7.7	ANALÝZA RIZIK.....	82
7.7.1	Identifikace rizik	82
7.7.2	Vyhodnocení rizik	83
7.8	PROPAGACE PROJEKTU	86
	ZÁVĚR	88
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	90
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	98
	SEZNAM OBRÁZKŮ	101
	SEZNAM TABULEK.....	102
	SEZNAM GRAFŮ	104
	SEZNAM PŘÍLOH.....	105

ÚVOD

Zemědělství hrálo v evoluci člověka důležitou roli a prošlo dlouhým procesem vývoje (od přílohového zemědělství přes trojpolní systém až po střídavé hospodaření). Někdejší intenzivní forma zemědělství se negativně podepsala na úrodnosti půd, znečištění vodních zdrojů i vzhledu venkovského prostoru. Bylo nutné zachovat krajinu a její biologickou rozmanitost pro budoucí generace bez omezení hospodaření současné generace. To je podstatou Společné zemědělské politiky, která není jen o podpoře zemědělství, ale cílí také na udržitelnost krajiny a rozvoj venkova. SZP svými principy napomáhá na sociální, ekonomické a ekologické úrovni. Podporuje zaměstnanost ve venkovských oblastech, přispívá k modernizaci zemědělských podniků a k produkci potravin vyráběných bezpečným a cenově dostupným způsobem. Díky zemědělcům hospodařícím šetrným a udržitelným způsobem vznikají znovu remízky, meze a další krajinné prvky, které kromě estetické funkce chrání půdu před vodní erozí a udržují volně žijící zvířata a ptáky v krajině.

Primární sektor v kontextu národního hospodářství ztratil svůj zásadní význam. Klíčovou roli dnes hraje odvětví průmyslu a služeb. Venkovské oblasti jsou ohroženy migrací vzdělaného obyvatelstva, stárnutím populace, nedostatkem bytové výstavby, nižší občanskou vybaveností a nedostatkem pracovních příležitostí. Obyvatelstvo venkova většinou dojíždí za prací do větších měst. Proto je potřebný rozvoj venkovského prostoru a zvýšení atraktivity daného území. Požadavek vysoké zaměstnanosti, rovnoměrného rozložení příjmů, zajištění stejné úrovně obecného blaha a životních podmínek obyvatel venkovských oblastí vyzývá k existenci regionální politiky.

Výše uvedené bude konkretizováno na okres Vsetín. Okres Vsetín je periferní region, pohraniční oblast se Slovenskem a vnější oblast České republiky, kde je nutná sociální a ekonomická podpora státu. Hospodaření v oblasti reflektuje členitost terénu a ztížené přírodní podmínky. Oblast se vyznačuje rozsáhlými plochami lesních pozemků a plochami travnatých porostů. Krajina je unikátní z hlediska biologických a přírodních podmínek, přičemž lidská činnost (např. v podobě územního plánování) naráží na konflikty se zájmy ochrany přírody. I zemědělství v periferii může profitovat – kvalitními farmářskými produkty, podporou agroturistiky, vztahem obyvatelstva k půdě a zemědělství i typickým rázem krajiny.

Problémy, se kterými se zemědělství v regionu potýká, je potřeba představit a zanalyzovat, a proto vznikla tato diplomová práce.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

CÍLE PRÁCE

Na základě definovaného výzkumného problému v úvodu práce je vymezen hlavní cíl. Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat vývoj zemědělství na území okresu Vsetín, zhodnotit dopady Společné zemědělské politiky na dané území a na základě vyhodnocení současných problémů v primárním sektoru navrhnout projekt podpory zemědělství s mimoprodukční funkcí za účelem rozvoje venkova.

Pro naplnění hlavního cíle je potřeba vytyčit následující dílčí cíle. Prvním dílčím cílem práce bude seznámení s problematikou zemědělství ve vztahu k rozvoji venkovských regionů, včetně uvedení základních pojmů týkajících se této problematiky. Představení Společné zemědělské politiky a jejího fungování v České republice bude druhým dílčím cílem práce. Teoretickou část uzavře nastínění současných problémů a trendů v odvětví zemědělství v České republice. Třetím dílčím cílem práce bude praktická část zaměřená na socioekonomickou analýzu území, na analýzu zemědělství v okrese Vsetín a na finanční podporu z veřejných zdrojů. Na základě analýzy zemědělství bude provedeno zhodnocení současného stavu zemědělství na území okresu.

Analýza zemědělství a vyhodnocení rozhovorů s vybranými zemědělskými subjekty poslouží k vytvoření návrhu projektu zaměřeného na mimoprodukční funkci zemědělství.

METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Pro naplnění stanoveného cíle jsou aplikovány výzkumné metody. Teoretická část je zpracována metodou literární rešerše, která spočívá v nastudování problematiky z české a světové odborné literatury k zadanému tématu.

Analytická část práce je věnovaná charakteristice území a zemědělství v okrese Vsetín, přičemž jsou použity kartografické mapy a kartodiagram. Dále jsou využity kontingenční a frekvenční tabulky k prezentaci dat. Ze zjištěných výsledků kvalitativního výzkumu je sestavena SWOT analýza. Podstatou praktické části je mimo jiné kvalitativní výzkum realizovaný formou rozhovorů s vybranými aktéry rozvoje venkovských oblastí. Pro shrnutí výsledků hodnocení dopadů zemědělské politiky na rozvoj venkovských oblastí je využita syntéza. SWOT analýza a syntéza poslouží jako východisko pro sestavení návrhu projektu s mimoprodukční funkcí zemědělství. Projekt obsahuje časovou (včetně metody kritické cesty a sestavení síťového grafu), nákladovou a rizikovou analýzu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZEMĚDĚLSTVÍ VE VZTAHU K ROZVOJI VENKOVSKÝCH REGIONŮ

Zemědělství patří k člověku od nepaměti. Především na venkově bylo hlavním zdrojem obživy, ať už v podobě pěstování zemědělských plodin nebo chovu hospodářských zvířat. Vývoj zemědělství byl do značné míry ovlivňován osidlováním venkovských oblastí a v této souvislosti rovněž změnou rozlohy půdního fondu. König (2009, s. 263) uvádí, že zemědělství a lesnictví jsou obory, které udržují ráz krajiny, obhospodařují rozsáhlý půdní fond, mají sociální a ekonomický význam pro život na venkově. Zemědělství a rozvoj venkova spolu úzce souvisí a politiky se vzájemně ovlivňují.

Zemědělství není pouze pěstování zemědělských plodin a chov hospodářských zvířat určených k lidské spotřebě. Robinson a Carson (2016, s. 31) uvádějí, že zemědělství zahrnuje i navazující zpracovatelský průmysl a pěstování plodin pro nepotravinářské nebo netradiční využití (např. pro energetické účely). Cohen, De Lima (2014, s. 4–5) doplňují, že zpracovatelský průmysl a služby jsou hnací silou hospodářského rozvoje řady venkovských oblastí, přesto zemědělství významně přispívá k regionální zaměstnanosti. Agrární sektor je jedním z tradičních odvětví národního hospodářství a podílí se na tvorbě HDP.

Se zemědělstvím úzce souvisí přírodní a kulturní prostředí, které vytváří odlišný a jedinečný krajinný ráz. Guth, Johanisová a Filipová (2010, s. 9) rozlišují přímé a nepřímé vztahy mezi zemědělstvím a krajinou. Do hlavních složek přímého vztahu řadí přírodní podmínky, použitou technologii, ekonomickou základnu, legislativní a administrativní záležitosti. Velikost a struktura zemědělských podniků nebo historický vývoj a tradice jsou naopak faktory nepřímého vztahu. Udržování krajiny, ochrana půdy, zlepšování vztahů zemědělství a venkova, výrobní postupy a principy šetrné k životnímu prostředí jsou strategickými cíli českého zemědělství.

Role zemědělství neodmyslitelně patří k venkovskému regionu. Jinak bude vnímáno zemědělství v hustě obydlených lokalitách, v blízkosti městských sídel, kde agrární sektor není prioritou rozvoje regionu, a jinak v řídko osídlených oblastech, kde mají zemědělské aktivity zásadní význam. Jedním z mnoha ukazatelů prosperity regionu je postavení zemědělství na venkově. Blažek, Uhlíř (2020, s. 292) charakterizují jako úspěšný region ten, který je schopen zajistit takové společenské a hospodářské podmínky, které umožní místním podnikatelům vytvářet kvalifikovaná a dobře placená pracovní místa a zvyšovat na daném území zaměstnanost. Podíl zaměstnaných osob v zemědělství a úroveň produkce

odrážejí ekonomickou situaci v oblasti, charakter zaměření hospodaření ovlivňuje životní prostředí (stav a vzhled krajiny).

1.1 Charakteristika venkovských oblastí

Vymezit pojem venkov je obtížné a autoři narážejí na řadu problémů – různorodost osídlení ve venkovských oblastech, scházející přechod mezi městem a venkovem nebo překrývání pojmů venkovský, rurální, marginální či periferní.

Rozvoj venkovských a zaostalých regionů byl v minulosti jedním z cílů zakladatelů EU. I v současné době přetrvávají rozdíly v oblasti ekonomické aktivity mezi obyvateli žijícími v evropském jádru a na periferii. Baldwin a Wyplosz (2013, s. 253) seskupují evropské regiony na úroveň:

- jádro – zabírá 14 % rozlohy půdního fondu, hustota zalidnění je 33 % se soustředěnou ekonomickou aktivitou obyvatelstva 47 %,
- mezilehlé regiony – zabírají 21 % rozlohy půdního fondu, žije zde 26 % obyvatelstva se soustředěnou ekonomickou aktivitou 32 %,
- periferní regiony – podíl půdy je 65 %, v oblasti žije 42 % obyvatel se soustředěnou ekonomickou aktivitou 21 %.

Výše uvedené vymezení ukazuje, že ekonomická aktivita Evropy je vysoce koncentrovaná do jádra EU, kde jsou vyšší příjmy a nižší nezaměstnanost. Oproti tomu pro periferní regiony je typická nižší životní úroveň obyvatelstva, vyšší míra nezaměstnanosti a nízké HDP. Z toho důvodu je pro ně podstatné financování ze strukturálních fondů.

Hustota obyvatelstva je jedním z charakteristických rysů při definování venkova. Metodika mezinárodní organizace OECD uvádí, že venkovem je oblast, kde je hustota zalidnění nižší než 150 obyvatel/km². (Perlín, Hupková, 2010, s. 1–2) Tento ukazatel umožňuje sledovat hustotu zalidnění ve dvou rovinách – na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností. Nevýhodou této definice je, že je primárně určena pro srovnávací, statistické a monitorovací účely větších celků (především států a krajů) a nastavení pro menší celky musí být upraveno tak, aby zohledňovalo charakter osídlení daného území a jeho další specifika. Dle hustoty zalidnění můžeme vymezit typologii venkovských regionů:

- převážně venkovské regiony (více než 50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích),

- významně venkovské regiony (ve venkovských obcích žije 15–50 % obyvatel regionu),
- výrazně městské regiony (ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel regionu). (König, 2009, s. 268)

Toto dělení odstraňuje nejasnosti v odlišné terminologii venkovských regionů a oblastí napříč jednotlivými státy EU mohou být porovnávány a analyzovány podle stejných kritérií.

V ČR se obecně využívá ukazatel počtu obyvatel pro vymezení hranice mezi městem a venkovskou obcí. Dříve se za venkovský prostor považovaly obce do 2000 obyvatel, v současnosti se řada autorů přiklání k hodnotě 3000 obyvatel. Za předpokladu využití tohoto kritéria žije v ČR na území venkovského prostoru zhruba 80 % obyvatel s hustotou zalidnění 30 %, jak uvádí Koncepce rozvoje venkova. (MMR, 2019, s. 8)

Složitost problematiky v terminologii venkovských oblastí nastiňují i další autoři. Majerová, Kostecký, Sýkora (2011, s. 109) rozlišují mezi venkovem a venkovským prostorem. Venkov je řídko osídlené území s dominantním postavením zemědělství, prostorem pro bydlení a rekreaci. Specifickými rysy jsou urbanistická struktura, architektonické znaky, zachování kvality životního prostředí a udržitelného rozvoje. Venkovský prostor je souhrnem ploch zemědělské půdy, včetně polních cest, lesů, vodních ploch, venkovských obydlí a místních komunikací.

Rozvoj venkovských oblastí je do značné míry ovlivněn polohou daného území, vzdáleností od sídelního centra, úrovní služeb, pracovními příležitostmi a s tím související odborností obyvatelstva a demografickým složením. V ČR se rozlišují 3 typy venkovských oblastí. Majerová, Kostecký, Sýkora (2011, s. 110) dělí venkov na:

- příměstský – venkovské oblasti jsou v těsné blízkosti velkých měst, výborná dopravní dostupnost,
- mezilehlý – větší vzdálenost od velkých center, venkovské oblasti jsou průměrně rozvinuté,
- odlehlý – venkovské oblasti jsou izolované od velkých center, špatná dopravní dostupnost, řídká hustota zalidnění.

Vzhledem k tomu, že je terminologie venkovských oblastí poměrně obtížná a využívá různá východiska, bude v mé práci využita definice autorů Majerová, Kostecký, Sýkora (2011, s. 109–110).

1.2 Aktéři rozvoje venkovských regionů ČR

Nastavení kvalitního systému aktérů je důležitým předpokladem pro regionální rozvoj na venkově. Obecně se jedná o instituce, organizace i skupiny obyvatel, které se svými aktivitami podílejí na chodu života na venkově. Hrabánková (2011, s. 41–42) řadí mezi aktéry regionálního rozvoje:

- zákonodárné a výkonné složky státu – vytvářejí koncepce regionální politiky, zaměřují se na analýzy a identifikace regionálních disparit a jejich odstranění,
- orgány samosprávy na krajské a obecní úrovni – zabývají se koordinací rozvoje územního obvodu kraje, stanovením regionálních rozvojových priorit, spoluprací kraje a obcí při přípravě plánu rozvoje, podporují podnikatelské aktivity v obci apod.,
- poradní a koordinační orgány,
- rozvojové agentury s celostátní a regionální působností,
- hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, spolky,
- instituce veřejného sektoru (např. školy, zdravotní a sociální zařízení) a nestátní neziskové organizace,
- subjekty soukromého sektoru.

Výše uvedení aktéři mají podstatný vliv na zajištění funkčnosti, udržitelnosti a zachování hodnot v dané oblasti. Jejich možnosti a množství ovlivňuje zejména velikost venkovské obce, geografická poloha obce, dopravní dostupnost, ekonomická aktivita v obci apod.

Spolupráce institucionálního a partnerského rámce je klíčová pro regionální rozvoj daného území. Jedná se o provázaný celek, který je potřeba rozvíjet ve všech směrech. Zásadní roli hraje obec. Jelikož jsou venkovské obce často malé, projevuje se to například na nedostatku potřebných informací a nemožnosti získat veřejné finanční prostředky. Z tohoto důvodu se sdružují do tzv. místních akčních skupin nebo do dobrovolných svazků obcí.

Podnikatelé z oboru lesnictví, zemědělství a potravinářství se podílejí na udržování rázu krajiny v obci a současně nabízejí pracovní místa obyvatelstvu obce. Členstvím v Agrární

komoře mají lepší možnosti pro získání informací a dosahování veřejných finančních prostředků nebo prosazování a vyjednávání lepších podmínek na trhu. Na krajské úrovni nabízejí poradenské a informační služby v oblasti zemědělské praxe a rozvoje venkova Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova. Dalším důležitým aktérem je Spolek pro rozvoj venkova, který se zaměřuje na stabilitu, rozvoj a obnovení venkova. Klade důraz na společenský život na venkově, zapojení obyvatel do dobrovolných aktivit vedoucích k rozvoji venkova a též umožňuje evropskou spolupráci venkovských obcí při jejich rozvoji.

1.3 Nástroje rozvoje venkova ČR

Nástroje rozvoje venkova vyplývají z cílů regionální politiky, resp. z definování konkrétních problémů v daném regionu. Zájmem všech zainteresovaných aktérů regionálního rozvoje je zatraktivnit danou venkovskou oblast. Obecně jsou nástroje rozvoje venkova zaměřeny na přilákání podnikatelských subjektů do regionu, s tím související příliv kapitálu, vybavení oblasti technickou i kvalitní dopravní infrastrukturou, udržení obyvatelstva a nabídku pracovních míst.

Majerová, Kostelecký, Sýkora (2011, s. 114) vysvětlují, že nástroje regionální politiky můžeme rozdělit na rozvojové programy a programové dokumenty. Základním národním programovým dokumentem je Strategie regionálního rozvoje, jejímž cílem je mimo jiné zajistit regionům vhodnou podporu, posilovat spolupráci mezi aktéry regionálního rozvoje, rozvíjet strategické plánování a další. Finanční podpora rozvojových programů může být realizována dotacemi, úvěry či návratnou finanční výpomocí.

Toto tvrzení potvrzuje i Wokoun (2007, s. 36–37), který rozdělil nástroje regionální politiky na:

- nefinanční nástroje
  - a) administrativní nástroje (legislativní normy, restriktivní a administrativní opatření),
  - b) institucionální nástroje (instituce regionálního rozvoje umožňující čerpat veřejné finanční prostředky formou projektů a programů z fondů EU),
  - c) věcné a jiné nefinanční nástroje (poradenství, propagace regionu).

- finanční nástroje
  - a) neinvestiční a investiční pobídky (granty, nevratné dotace, úroková zvýhodnění, úvěry, půjčky...),
  - b) kapitálové podílctví,
  - c) daňová a rozpočtová zvýhodnění.

Nástroje regionální politiky musejí být zvoleny tak, aby mířily na specifika daného území. Řada autorů dále doplňuje toto rozdělení o sociálně-psychologické nástroje (vzdělávání, komunikace), které neodmyslitelně přispívají k rozvojovým cílům v dané oblasti.

1.4 Faktory ovlivňující rozvoj venkova

Regionální politika obecně přispívá ke zvyšování atraktivity regionu pro jeho obyvatele, návštěvníky a firmy. Základem efektivní regionální politiky je identifikace relevantních faktorů, které mají dopad na rozvoj daného území. Maier (2012, s. 177) rozlišuje faktory atraktivity regionu z pohledu obyvatele a z pohledu firmy. Rozhodujícími faktory pro podnikatelské investice firem jsou množství a kvalita lidských zdrojů (cena, dostupnost a kvalita pracovní síly), dostupnost nemovitostí k podnikatelským aktivitám, připravenost a dostupnost infrastruktur (dopravní infrastruktura, veřejná výzkumná a vývojová infrastruktura), dostupnost a kvalita subdodavatelů a odběratelů a celá řada dalších. Například požadavek firem na odbornou kvalifikaci pracovní síly se odrazí na potřebě vzdělávacích zařízení a poskytování dostatečné úrovně vzdělání, které navíc umožní pracujícím obyvatelstvu lépe se přizpůsobovat měnícím se podmínkám na trhu. Existuje velký výčet faktorů ovlivňujících obyvatele, zda v regionu zůstanou nebo se odstěhují jinam. Do značné míry na ně působí osobní preference, psychologické faktory a zvyklosti. Mezi významné faktory patří dostupnost pracovních míst, výše mezd, dostupnost a kvalita bydlení, příležitost k volnočasovým aktivitám nebo veřejné služby (dopravní obslužnost regionu, školství, zdravotnictví apod.).

Rozvoj venkovské oblasti se odvíjí od místních zdrojů. Cílem samosprávy venkovské obce je zajistit její fungování a prosperitu a co nejlépe pečovat o stav krajiny s důrazem na udržení jejích unikátních hodnot. Hrabánková (2011, s. 7) považuje za rozvojový potenciál regionů:

- přírodní zdroje a přírodní prostředí jako dlouhodobé činitele regionálního rozvoje,

- hmotné faktory v podobě produkčního potenciálu a infrastruktury,
- nehmotné faktory (inovace, dostupnost a využití informační a komunikačních technologií, institucionální prostředí),
- lidské zdroje.

V souvislosti s výše uvedeným Binek a kol. (2009, s. 24) rozlišují endogenní a exogenní faktory rozvoje venkova. Mezi aktivity spojené s aktéry rozvoje venkova patří samotná aktivita obyvatel včetně jejich sociálně-kulturního oživení venkova, příliv návštěvníků, migrace obyvatelstva. Faktory, které aktéři nemohou bezprostředně ovlivňovat, jsou např. poloha obce, ráz krajiny, legislativa, nastavení finančního systému a dotačně podporované aktivity.

2 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU

2.1 Vznik a podstata Společné zemědělské politiky

Kořeny SZP sahají do období po II. světové válce, kdy zakládající státy EHS zahrnuly podporu zemědělství jako součást Římské smlouvy (Smlouva o fungování EU, r. 1957). Cílem bylo zvýšit produktivitu v zemědělství, životní úroveň zemědělského obyvatelstva, zajistit dodávky potravin a stabilizovat trhy se zemědělskou produkcí v návaznosti na zkušenosti z období války. (McMahon, Cardwell, 2015, s. 8) SZP je nejstarší politikou EHS.

SZP je značně složitou politikou, která reflektuje politickou situaci v členských státech EU, technologický pokrok, geografickou polohu i klimatické podmínky pro hospodaření. Od svého vzniku prošla řadou reforem. Podstatou vzniku SZP byla potřeba zajistit zemědělcům členských zemí EU vysoké a stabilní ceny. Technologický pokrok a investice do zemědělství způsobily v 60. letech 20. století růst produkce potravin a následkem toho došlo ke změně vnímání zahraničního obchodu EU. V 70. letech 20. století byla EU nucena nakupovat obrovské množství potravin, na které vynaložila až 80 % rozpočtu. Problém nastal s jejich využitím – přebytky se skladovaly nebo nabízely na světovém trhu. Důsledkem však bylo poškozování zemědělců ze zemí mimo EU (uvalení vysokých cel na zemědělské komodity). V 90. letech 20. století došlo k tzv. MacSharryho reformě, kdy byly poskytováním přímých plateb pro poškozené zemědělce sníženy stabilní ceny a tím omezeno množství potravin, které EU od zemědělců členských států vykupovala. Na tuto reformu navazovala reforma Agenda 2000, která pomohla omezit intervenci na trhu snížením intervenčních cen a poukázala na důležitost rozvoje venkova. (Baldwin a Wyplosz, 2013, s. 289)

Toto tvrzení rozšiřuje Nègre (2020, s. 1–2). Dle něj se státní zásah členských zemí do zemědělské politiky zaměřené na rozvoj venkova rozšířil. Orientuje se na produkci potravin, na rozvoj venkova, na podporu udržitelného rozvoje, boje proti klimatickým změnám, územního rozvoje, diverzifikace a dynamiky hospodaření na venkově, výroby energie a biopaliv. Jedná se o aspekty, které korespondují s cíli SZP.

Evropské zemědělství prošlo dlouhou cestu transformace a změnil se význam zemědělského sektoru v Evropě. Baldwin a Wyplosz (2013, s. 264–265) uvádějí, že v roce 1955 byl v zemědělství zaměstnán velký počet pracovníků, v řádu dvou desítek procent (např. ve Francii 27 %, v Německu 19 % nebo v Dánsku 25 %) a podíl zemědělství na HDP se pohyboval okolo 10 %. Od té doby se situace v zemědělství obrátila. S příchodem moderních

technologií ubylo pracovníků v zemědělství. Klesl také podíl zemědělství na HDP, neboť všechny ostatní obory tvořící HDP jsou v současnosti progresivnější.

SZP se dělí na dva pilíře stanovené při reformě Agenda 2000. I. pilíř se orientuje na tržní politiku – společnou organizaci trhů se zemědělskými produkty a na podporu zemědělců prostřednictvím přímých plateb. Politika rozvoje venkova s důrazem na ochranu životního prostředí a podporu venkovských oblastí v jejich rozvoji je obsažena v II. pilíři.

2.1.1 Cíle Společné zemědělské politiky

SZP je nejdiskutovanější politikou EU. Postupně se vyvíjela a reformy reagovaly na měnící se ekonomickou, politickou a environmentální situaci působící na zemědělství v zemích EU. Obecně bylo zájmem EU finančně podporovat intervenční zásahy na trhu, restrukturalizaci zemědělství EU a politiku rozvoje venkova.

Základní cíle SZP definovala Smlouva o fungování EU, která začala platit v roce 1962. Původní cíle byly tyto:

- zvýšení produktivity zemědělství pomocí technického rozvoje a optimálního využití výrobních faktorů, zejména pracovní síly,
- zajištění spravedlivé životní úrovně zemědělského obyvatelstva zejména zvyšováním individuálních výdělků zemědělců,
- stabilizace trhů,
- pravidelné zásobování zemědělskými výrobky,
- zajištění přiměřené ceny pro spotřebitele. (MZe, © 2009–2022)

Postupem času, jak se změnil význam zajištění dostatečného množství potravin, byly tyto cíle přehodnoceny (roku 2013) a pro programové období 2014–2020 stanoveny cíle nové:

- podporovat zemědělce a zvýšit produktivitu zemědělství, aby byly zajištěny stabilní dodávky potravin za dostupné ceny,
- chránit zemědělce v EU, aby měli přiměřenou životní úroveň,
- pomáhat při řešení změny klimatu a udržitelném hospodaření s přírodními zdroji,
- zachovat venkovské oblasti a typy krajiny v EU,

- udržovat životaschopnost hospodářství venkovských oblastí podporou pracovních míst v zemědělství, zemědělsko-potravinářském průmyslu a přidružených odvětvích. (Evropská komise, © 1995–2022)

Jednotlivé cíle se snaží obsáhnout problematiku všech stanovených oblastí. Zajištění rovnováhy mezi nimi je složité. Aktuálně probíhají diskuze a tvorba návrhů strategických plánů jednotlivých členských zemí, které budou obsahovat novou podobu hlavních politických cílů SZP pro programové období 2023–2027. Cíle se týkají těchto oblastí:

- spravedlivý příjem,
- konkurenceschopnost,
- rovnováha sil v potravinovém řetězci,
- klima a životní prostředí,
- ochrana krajiny a biologické rozmanitosti,
- generační obměna,
- dynamičnost venkovských oblastí,
- kvalita potravin a ochrana zdraví. (Evropská komise, © 1995–2022)

Cíle mají zajistit udržitelné zemědělství EU. Jestli a jak členské státy využijí nástrojů a potenciálu jednotlivých cílů, je zatím otázkou.

2.2 Financování Společné zemědělské politiky

SZP je financována ze zdrojů unijního rozpočtu. Tato politika je označována jako nejnákladnější politika EU a to je jeden z důvodů, proč prošla řadou reforem. V roce 1962 byl vytvořen speciální fond – Evropský zemědělský záruční a orientační fond, do něž byly prostředky získávány z daní cukru a glukózy, poplatků a výdajů zemědělců z tzv. spoluodpovědnosti. (Fojtíková, Lebliedzik, 2008, s. 10) SZP byla z tohoto fondu realizována do roku 2006. Ve stejném roce se rozpadl na dva samostatné fondy:

- Evropský zemědělský záruční fond – financuje první pilíř (přímé platby zemědělcům a společnou organizaci trhu),
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – financuje druhý pilíř (rozvoj venkova).

V roce 2019 bylo zemědělcům vyplaceno 54,4 mld. EUR, což je zhruba 56 % z celkového rozpočtu Unie. Prostřednictvím přímých plateb zemědělci inkasovali 38,2 mld. EUR, na rozvoj venkova připadlo 13,8 mld. EUR a na podporu trhu se zemědělskými komoditami 2,4 mld. EUR. (Evropský parlament, © 2022) Od roku 1980 vzrostl trend poskytování finančních prostředků do zemí EU a změnila se jejich struktura. Pro původní EU-12 byla typická podpora ve formě cenové subvence a neoddělených přímých plateb (rozvoj venkova se financoval jen okrajově). Oproti tomu země EU-27 jsou podporovány především v oblasti přímých plateb a rozvoje venkova a tržní intervence jsou upozadovány.

2.3 Společná zemědělská politika ve vztahu k venkovským regionům

Rozvoj venkova je druhým pilířem současné SZP. Svým charakterem doplňuje první pilíř, konkrétně sociálním, environmentálním a hospodářsky udržitelným pohledem na venkovské oblasti. Ty nabízejí cenné přírodní bohatství a cílem politiky rozvoje venkova je dlouhodobé využití potenciálu místního regionu, zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví, vytváření a udržení pracovních míst a zajištění udržitelného hospodaření způsobem šetrným k životnímu prostředí a klimatu. (Evropská komise, © 1995–2022)

Provádění politiky rozvoje venkova se v jednotlivých členských státech Unie liší – vychází se totiž z programů, které si tvoří samy členské státy a které obsahují opatření vybraná ze souboru evropských opatření. Evropský parlament uvádí, že nejvyužívanějším opatřením, které si členské státy vybírají, jsou investice do hmotného majetku (23 % celkových veřejných výdajů), agroenvironmentálně-klimatické opatření (17 %) a platby pro oblasti s přírodními a jinými zvláštními omezeními (16 %). (Evropský parlament, © 2022)

Programy II. pilíře jsou financovány z unijních, národních a regionálních prostředků. V programovém období 2014–2020 bylo na rozvoj venkova poskytnuto zhruba 95,338 mld. EUR z EZFRV. Hlavními příjemci finančních prostředků byly Francie, Itálie, Německo a Polsko.

3 ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA ČR

Zemědělství spolu s lesnictvím a rybolovem patří do primárního sektoru a podílí na celkové výkonnosti ekonomiky státu. Hospodaření v ČR je ovlivněno mnoha faktory – faktory přírodními (typ půdy, podnebí, nadmořská výška, svažitost půdy či atmosférické srážky) a faktory ovlivněnými činností člověka (poptávka trhu po zemědělských komoditách, mechanizace, politická situace). Zemědělství ČR se vyznačuje velkým počtem subjektů hospodařících na pronajaté půdě a je specifické svou produkční a neprodukční funkcí.

3.1 Zemědělská politika před vstupem do EU

České zemědělství prošlo po roce 1989 zásadní přeměnou v podobě privatizace státního majetku a restituce. Díky restituci užívacích práv a vlastnických titulů byla půda navrácena původním majitelům, někteří začali soukromě hospodařit na rodinných farmách, ale celá řada potomků původních majitelů již nebyla ochotna hospodařit a pozemky pronajali nebo prodali zemědělským podnikům. Zemědělské podniky se přeměnily na obchodní společnosti. I nadále převládaly podniky s velkou výměrou půdy. Prudce poklesla zemědělská výroba i počet zaměstnanců. Do povědomí se dostává opět ekologický typ zemědělství. Ke stabilizaci českého zemědělství došlo až v druhé polovině 90. let 20. století. (Toman, Codl, Tuček, 2012, s. 127–133)

Stav agrárního sektoru před vstupem do EU a po něm zachycuje následující tabulka (Tab. 2).

Ukazatel	Rok		
	1990	2002	2020
Zemědělská půda (tis. ha)	4 296	4 273	3 523
Podniky zemědělské prvovýroby celkem (počet k 31. 12.)	4 403	38 420	28 909
z toho: Podniky fyzických osob	3 205	35 446	24 648
Zemědělská družstva	1 024	698	492
Obchodní společnosti	-	2 110	3 571
Ostatní podniky vč. státních	174	166	193
Hrubá zemědělská výroba (mld. Kč)	106,1	72,8	112,6
Podíl zemědělství (HDP) na HDP ČR (v %)	7,32	4,72	2,10
Počet pracovníků v zemědělství (osob)	513 552	156 000	98 800
Průměrná měsíční nomin. mzda v zemědělství (Kč/pracovník)	3 692	11 506	28 609
Celková podpora zemědělství z rozp. kap. Mze (mld. Kč)	18,10	6,40	36,33

Tab. 1 Tabulka s vybranými ukazateli z oboru zemědělství 1990, 2002 a 2020

(Zemědělství 2003, 2004, s. 7; ČSÚ, © 2020)

Tab. 1 zachycuje v čase vybrané ukazatele z oboru zemědělství. Pro 90. léta 20. století bylo typické obhospodařování zemědělské půdy menším množstvím zemědělských podniků, především družstvy. Během 30 let klesla rozloha zemědělské půdy (z různých důvodů včetně suburbanizace) a vzrostl počet fyzických osob hospodařících na ní. Po revoluci se družstva rozpadla, došlo k restitucím a také vstup do EU umožnil využití možností finanční podpory z veřejných zdrojů. Poklesem počtu pracovníků v zemědělství vzrostla nominální mzda (nutná vyšší kvalifikovanost zaměstnanců). Důvodem tohoto poklesu je vyšší mechanizovanost zemědělství i efektivnější využívání zdrojů při produkci.

Předvstupní období v ČR bylo složitější, neboť se tou dobou zemědělství v ČR specializovalo především na produkci, a to byl pouze jeden z cílů SZP. Doucha (2003, s. 26–27) představil nejzávažnější bariéry restrukturalizace zemědělství, které mohly mít dopad na přizpůsobení se ČR podmínkám EU:

- rozpor mezi vlastnictvím a užíváním půdy (zhruba 92 % půdy v zemědělských podnicích je v nájmu, evropský průměr činí 40 %),
- nedostatečně rozvinutý trh s půdou (až 75 % zemědělské půdy obhospodařují družstva a zemědělské podniky, zbylých 25 % je obhospodařováno soukromými farmami různých velikostí),
- složitá vnitřní struktura zemědělských podniků,
- vysoká zadluženost zemědělských podniků,
- rozdílnost ve výkonnosti zemědělských podniků (různá kvalita managementu a vnitřní struktury podniku),
- snižující se kvalita lidského faktoru v zemědělství (cena práce a půdy je levnější v porovnání s EU),
- struktura využití zemědělského půdního fondu a alokace výroby neodpovídá záměrům zemědělské politiky ČR,
- horší možnosti získání vnějších zdrojů určených k modernizaci podniků,
- nízká úroveň spolupráce a vzájemné solidarity zemědělců.

Zemědělci v ČR začali přijímat finanční pomoc z unijního rozpočtu ještě před samotným vstupem, konkrétně z programu SAPARD. Z tohoto programu bylo podpořeno asi 1700 projektů v hodnotě 139 mil. EUR. Cílem programu bylo:

- zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a potravinářského průmyslu se zaměřením na investice v oblasti hygieny, standardů kvality a lepších podmínek chovu zvířat,
- dosažení trvale udržitelného rozvoje venkovských oblastí, včetně vzniku nových místních pracovních pozic s cílem znovuobydlování venkova,
- zabezpečit plné využívání programu poskytnutím nových typů profesního vzdělávání a technické pomoci. (Fojtíková, Lebedzik, 2008, s. 33)

Prostřednictvím tohoto speciálního předvstupního programu se v ČR podařilo rekonstruovat a modernizovat budovy zemědělských subjektů se specializací na živočišnou výrobu, podpořit agroturistiku na venkově, zachovat kulturní dědictví na venkově či obnovit protierozní ochranu v rámci pozemkových úprav.

3.2 Zemědělská politika po vstupu do EU

Vstupem do EU si zemědělství České republiky výrazně polepšilo, neboť se zemědělským subjektům otevřela možnost čerpání finančních prostředků z evropských zdrojů. Z ekonomického hlediska se zlepšily příjmy ze zemědělské činnosti a hospodářské výsledky zemědělských subjektů a konečně i rentabilita celého agrárního sektoru ČR. Toto potvrzují i Marek a Baun (2010, s. 120–123). Podle nich česká zemědělská výroba zaznamenala nárůst, ačkoli její objem výrazně ovlivnily povětrnostní podmínky. Došlo k růstu zemědělských vývozu, ze kterých těžily nové členské země. Stabilizovala se finanční situace českých zemědělců díky navýšení veřejné finanční podpory a mírně poklesly průměrné ceny zemědělské půdy. Bohužel vstup do EU neovlivnil klesající míru zaměstnanosti v zemědělství ani dosavadní nízkou úroveň mezd (viz Tab. 3). Pozitivní dopad měl vstup do EU na ochranu životního prostředí, výrazně totiž narostla rozloha půdního fondu, který je obhospodařován v souladu s ekologickými principy.

Průměrné hrubé měsíční mzdy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zemědělství, lesnictví a rybnářství	18 644	18 630	19 950	20 584	21 117	21 478	22 379	23 713	25 419	27 200	28 734
Průmysl	23 683	24 242	25 208	25 382	26 083	26 852	27 891	29 842	32 054	33 941	34 537
Národní hospodářství	23 951	24 319	25 101	25 128	25 686	26 467	27 589	29 504	31 885	34 125	35 662
Evidenční počet zaměstnanců	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zemědělství, lesnictví a rybnářství	101,1	98,1	97,8	97,5	97,7	97,8	96,0	96,6	96,6	95,6	92,7
Průmysl	1 154,6	1 178,2	1 176,5	1 154,3	1 173,9	1 206,2	1 229,9	1 249,9	1 266,2	1 256,7	1 208,4

Tab. 2 Průměrné hrubé měsíční mzdy podle CZ-NACE úhrnem na přepočtené počty zaměstnanců (Kč) a Průměrný evidenční počet zaměstnanců (tis. osob) (ČSÚ, © 2010–2020)

Tab. 2 zachycuje vývoj průměrných měsíčních mezd ve vybraných odvětvích. Trend ukazuje, že růst mezd je proporcionálně stejný ve všech oborech. Avšak průměrné hrubé měsíční mzdy v odvětví zemědělství, lesnictví a rybnářství jsou dlouhodobě pod průměrem národního hospodářství ČR. I přes jejich nízkou úroveň se ve sledovaném období zvýšily a každoročně překonaly inflaci, což způsobilo jejich reálný růst v tomto odvětví. Počet zaměstnanců v oboru zemědělství, lesnictví a rybnářství dlouhodobě klesá. Příčinou je vyšší efektivita zemědělské produkce – mechanizace, automatizace, vyšší využívání hnojiv apod.

České zemědělství je odlišné od ostatních zemí EU. Toto potvrzují Toman, Codl, Tuček (2012, s. 135), kteří uvádějí, čím se české zemědělství liší. Velikost zemědělských podniků, která je až sedmkrát větší, než je průměr EU, a vzdělanost pracovní síly, která v ČR dosahuje 44,7 %, v EU jen 20 %. Tyto faktory umožňují českým farmářům konkurenceschopné výsledky na evropském trhu. Zároveň uvádějí jiné faktory – úvěrové zatížení podniků, nízkou ochranu trhu, nerovné podmínky na společném trhu EU v podobě národních podpor, které naopak konkurenceschopnost oslabují.

3.2.1 Finanční nástroje zemědělské politiky EU v ČR

Historický vývoj zemědělství a především institucionální a strukturální změny se projevily ve zhoršených sociálně-ekonomických podmínkách venkovského prostoru. Holec, Poláková (2019, s. 158) uvádějí, že původním a částečně přetrvávajícím účelem dotací bylo zajistit zemědělcům stabilitu jejich příjmu v souvislosti s proměnlivými tržními a přírodními podmínkami, a tím zabránit odchodu pracovních sil z agrárního sektoru.

Finanční podpora ze zemědělských fondů představuje druhou nejvýznamnější příjmovou složku čerpanou z unijního rozpočtu. SZP je v ČR implementována prostřednictvím různých nástrojů – přímých plateb, programu rozvoje venkova, společné organizace trhu.

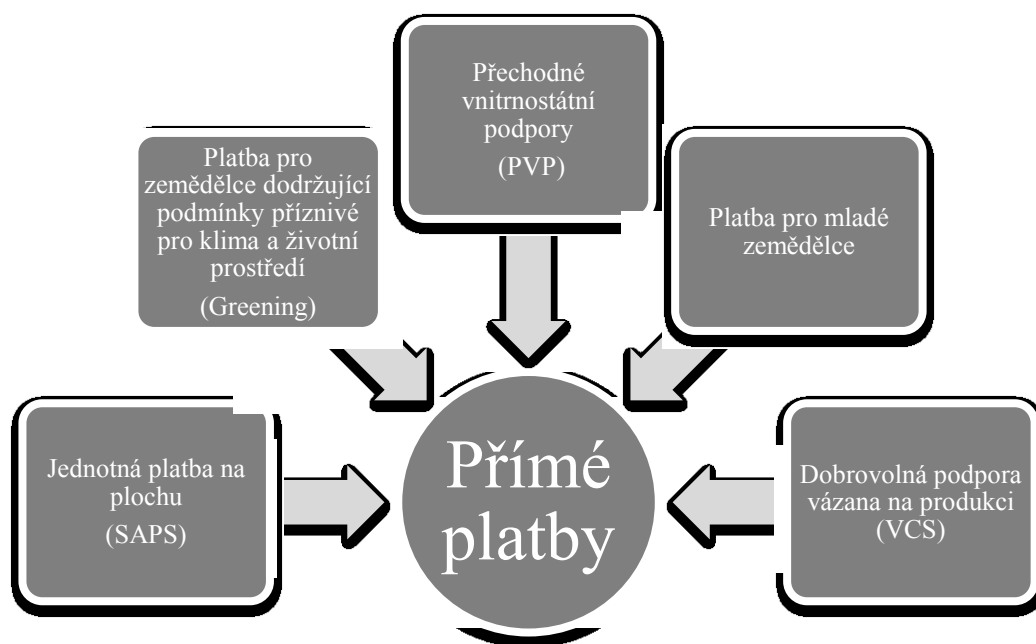
3.2.1.1 Přímé platby

EU obecně poskytuje přímé platby za účelem podpory zemědělské činnosti a výroby bezpečných a cenově dostupných potravin. Úkolem je zabezpečit potraviny na celém území EU. Touto dotací odměňuje zemědělce za péči o krajinu a životního prostředí. Podnikání v zemědělství nese určitá rizika (nestabilní počasí, časová prodleva mezi poptávkou a nabídkou, vysoká konkurence v odvětví), pro která si zaslouží podporu příjmu.

Přímé platby představují finanční podporu na zemědělsky obhospodařované půdě. Tyto platby jsou financovány ze zdrojů unijního rozpočtu, kromě PVP, které jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR.

Žadatel o tyto dotace musí splňovat určité podmínky (být zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařovat zemědělskou půdu s minimální výměrou evidovanou v registru zemědělské půdy LPIS dle užívatelských vztahů).

Žádost o poskytnutí přímých plateb se podává jednou ročně prostřednictvím Jednotné žádosti SZIF, zpravidla v termínu od poloviny dubna do poloviny května. Za každý den opožděného podání Jednotné žádosti je žadateli udělena sankce ve výši 1 %.

Obr. 1 Přímé platby (SZIF, © 2013)

Obr. 1 zobrazuje schéma dotačních titulů, které spadají do přímých plateb. Dotace se poskytuje na hektar obhospodařované půdy, objem produkce nebo VDJ.¹ Sazby za rok 2021 byly následující:

- SAPS – 3331,68 Kč/ha,
- Greening – 1833,32 Kč/ha,
- Mladý zemědělec – 1665,84 Kč/ha,
- VCS – 1800–15 500 Kč/ha nebo VDJ,
- PVP – 45–3200 Kč/ha, t nebo VDJ. (SZIF, © 2013)

Výše podpor přímých plateb je schvalována ministrem zemědělství a přepočtena na základě kurzu Evropské centrální banky (logicky se sazby každoročně mění).

3.2.1.2 Program rozvoje venkova

Rozvoj venkova je jedním z dlouhodobých cílů EU. Snahou je vytvářet na venkově pracovní místa, udržet mladou populaci na venkově, podporovat venkovská hospodářství a dosáhnout územního rozvoje.

PRV je národní operační program, který umožňuje čerpat finanční prostředky z EZFRV. Řídícím orgánem je MZe a programy jsou spolufinancovány vnitrostátním rozpočtem. Každý program rozvoje venkova musí být splnit nejméně čtyři z šesti priorit EZFRV. Evropská komise uvádí těchto šest priorit:

- předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,
- životaschopnost a konkurenceschopnost všech typů zemědělství a inovativní zemědělské technologie a trvale udržitelné lesní hospodářství,
- organizace potravinového řetězce, dobré životní podmínky zvířat a řízení rizik v zemědělství,
- účinné využívání zdrojů a přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku, která je odolná vůči změně klimatu, v zemědělství, potravinářství a lesnictví,

---

¹ VDJ – měřicí jednotka, která slouží k porovnání různých kategorií hospodářských zvířat. 1 VDJ představuje 500 kg živé váhy zvířete. (Český svaz chovatelů masného skotu, © 2022)

- obnova, ochrana a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím,
- sociální začleňování, opatření proti chudobě a hospodářský rozvoj ve venkovských oblastech. (Evropská komise, © 1995–2022)

V programovém období 2014–2020 je hlavním cílem PRV obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství, investice pro konkurenceschopnost a inovace do zemědělských, lesnických a potravinářských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství a posílení zaměstnanosti na venkově. (SZIF, © 2013)

Přehled opatření PRV na programové období 2014–2020 zachycuje následující seznam (Tab. 3).

Program rozvoje venkova	M01 Předávání znalostí a informační akce
	M02 Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství
	M04 Investice do hmotného majetku
	M06 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti
	M08 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů
	M10 Agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO)
	M11 Ekologické zemědělství (EZ)
	M12 Platby v rámci sítě NATURA 2000 a podle rámcové směrnice o vodě
	M13 Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC)
	M14 Dobré životní podmínky zvířat
	M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů
	M16 Spolupráce
	M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)
	M20 Technická pomoc

Tab. 3 PRV 2014–2020 (SZIF, © 2013)

Tato opatření jsou vybrána z balíčku obecných politických opatření a členská země si je může ve svých strategiích upravovat podle aktuální situace v dané zemi, ale musí splňovat stanovené priority EU.

Opatření se dělí na projektová a neprojektová. U projektových opatření žadatel o dotaci předkládá projekt dle aktuálně platných pravidel (jsou to např. M04, M06, M08, M19), u neprojektových opatření (tzv. plošná opatření) žádá o finanční podporu formou Jednotné žádosti (jsou to např. M10, M11, M12, M13).

3.2.1.3 Společná organizace trhu

Podpora potravinářství je dalším z cílů EU. Hovězí, vepřové, drůbeží maso, mléko a mléčné výrobky, obilniny a olejniny, víno jsou často nabízené a obchodované komodity. Smyslem založení společné organizace trhů byla stabilizace trhů, lepší životní úroveň pro zemědělce a zvýšení zemědělské produkce, jak uvádí Evropský parlament.

Společná organizace trhu je soubor opatření EU zaměřený na regulaci vybraných zemědělských komodit rostlinné a živočišné sekce. Cílem SOT je minimalizovat výkyvy v cenách vyplácených zemědělcům, rozdíly v nabídce a poptávce a stabilizovat ceny pro spotřebitele. Regulace vnitřního trhu EU probíhá formou intervenčních nákupů a prodejů (např. sušené odstředěné mléko a máslo), podpor a dotací (např. Ovoce a zelenina do škol, Mléko do škol) a kvót. Regulace obchodu s třetími zeměmi se děje prostřednictvím vydávání dovozních a vývozních licencí a mimořádných opatření. (SZIF, © 2013)

V posledních letech je financování tržních opatření upořádováno oproti přímým platbám a rozvoji venkova. EU na tržní politiku vyčleňuje zhruba 4 % rozpočtu SZP.

3.2.2 Státní zemědělský intervenční fond

Všechny výše uvedené finanční nástroje zemědělské politiky EU v ČR jsou pod záštitou Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Jedná se o akreditovanou platební agenturu, jejíž působnost spadá pod MZe. SZIF:

- zprostředkovává finanční podporu z EZZF a EZFRV v rámci SZP,
- zprostředkovává finanční podporu z Evropského námořního a rybářského fondu v rámci Společné rybářské politiky,
- administruje některé národní dotace a agendu Celostátní sítě pro venkov na regionální úrovni,
- kontroluje žádosti o dotace a provádí kontroly na místě,
- administruje některé režimy společné organizace trhu,
- administruje a kontroluje značky kvalitních potravin KLASA a Regionální potravina.

Agentura byla zřízena dle zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu. (SZIF, © 2013)

3.3 Problémy současného zemědělství v ČR

Obecně můžeme problémy českého zemědělství charakterizovat ze dvou různých pohledů – problémy způsobené přírodními podmínkami a problémy společenské. Společenské problémy českého zemědělství reprezentuje především nedostatek pracovních sil. Práce v zemědělství je fyzicky náročná a finančně málo ohodnocená, proto pro mladé lidi nezájímavá. Stárne populace pracovníků v zemědělství a neprobíhá mezigenerační výměna. Zemědělství je sice částečně zmechanizováno, jsou však pracovní činnosti, které se bez člověka neobejdou. Ministr zemědělství uvedl, že zaměstnanost v zemědělství je stabilizovaná, ačkoli průzkum Agrární komory hovoří o tom, že ve třech čtvrtinách zemědělských podniků chybí až pětina zaměstnanců. Ty často na sezónní agrotechnické práce najímají zahraniční pracovníky. (Aexport.cz, © 2022)

3.3.1 Problémy ovlivněné přírodními podmínkami

3.3.1.1 *Sucho*

Povětrnostní podmínky byly a jsou jedním ze zásadních problémů zemědělství. V posledních letech české zemědělce potrápilo sucho. MZe připravilo soubor opatření zmírňujících následky sucha a nedostatku vody pro období 2016–2033. Cílem je podpora budování závlah, omezení erozní ohroženosti půdy, podpora retence vody v krajině prostřednictvím rybníků a vodních nádrží, zlepšení technického stavu současných vodních toků, budování infrastruktury vodovodů a kanalizací, podpora meliorací a zpevnění bystřin v lesích aj. Tato strategie má za následek viditelnou změnu rázu krajiny – zmenšují se lány orné půdy, vznikají meze, stromořadí či rybníky. Programy jsou určeny samotným zemědělcům, rybářským podnikům, obcím nebo také povodím či Lesům ČR. Za rok 2019 MZe vynaložilo 13,7 miliard Kč ke zmírnění dopadů sucha. (MZe, © 2009–2022)

3.3.1.2 *Kůrovcová kalamita*

V návaznosti na extrémní sucha posledních let se vykrytalizoval další problém současného zemědělství, resp. lesnictví, a to kůrovcová kalamita. V roce 2015 byly broukem napadeny suchem oslabené smrky na severní Moravě a během čtyř let se kalamita rozšířila na území celé republiky. Podle údajů Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů byly od roku 2016 vykáceny lesní porosty o celkové rozloze 150 000 ha. V některých regionech šlo o značný úbytek plochy lesů, což se promítlo i na celkovém vzhledu krajiny. Tato kalamita měla za následek enormní snížení výkupní ceny kůrovcového dříví. (VÚLHM, © 2022) Dle Czech

Forest think tank způsobila předčasná těžba jehličnatých porostů jen v roce 2020 škodu v řádu 44 miliard korun. (Czech Forest think tank, © 2022) V roce 2019 MZe poskytlo vlastníkům lesů finanční příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích. Dle MZe v roce 2020 činila maximální sazba finančního příspěvku 383 Kč/m³. (MZe, © 2009–2022)

3.3.1.3 Kalamitní přemnožení hraboše polního

Mírné zimy, teplé a suché počasí předchozích let, bezorebný způsob pěstování plodin na orné půdě a aktuální nastavení systému protierozních opatření každoročně vytváří ideální podmínky pro přemnožení hraboše polního, který zemědělcům způsobuje nemalé škody. Za rok 2019 byly lokálně poškozeny porosty obilnin na 80 % zemědělských pozemků. (MZe, © 2009–2022)

3.3.2 Pandemie COVID-19

Stejně jako jiná odvětví, i zemědělství bylo zasaženo koronavirovou pandemií, s jejímiž následky se potýkáme dodnes. První vlna pandemie na jaře roku 2020 zasáhla potravináře i zemědělce. Potravinářský sektor ovlivnily faktory společné pro všechny obory – nedostatek ochranných pomůcek, odliv zahraničních pracovníků, problémy s dovozem. Ztráty v potravinářském sektoru během pandemie byly kompenzovány nově vytvořenými programy pro rozvoj stávající výroby a zpracování potravin. Například kompenzační program Agricovid vytvořený MZe byl určen potravinářům, jejichž příjem klesl v meziročním srovnání v období březen–listopad 2020 o 25 %. (MZe, © 2009–2022)

Evropská komise přijala dvě opatření na podporu agrárního a potravinářského sektoru. Byla zaměřena na zvýšení zálohových plateb (bylo vyplaceno 70 % zálohových plateb v průběhu října namísto 50 % v průběhu prosince) a snížení administrativní zátěže pro vnitrostátní orgány a zemědělce. Byl ovlivněn systém vyplácení dotací. Vzhledem k pandemii byla posunuta lhůta pro podávání Jednotných žádostí a snížen počet fyzických kontrol na místě s cílem minimalizovat fyzický kontakt mezi farmářem a terénními inspektory provádějícími kontrolu. Komplikovaná situace nastala pro zemědělskou činnost, když byla uzavřena města či celé obce a bylo potřeba zajistit povolení pro vjezd zemědělcům zabývajícím se chovem hospodářských zvířat.

3.3.3 Válka na Ukrajině

Evropa se ještě nestihla vzpamatovat z koronavirové pandemie a musí se potýkat s důsledky válečného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou, který přinesl výpadky dodávek z Ukrajiny a ztrátu trhů v Rusku. Byl ovlivněn mimo jiné zemědělský a potravinářský sektor. Ukrajina je jedním z největších producentů pšenice, slunečnice a kukuřice. Protože Rusové likvidují infrastrukturu a přístavy, je ohrožen export. Do zemí EU se dováží nejvíce řepka, rostlinný olej a kukuřice. Výpadek obilnin pocítí především africké země a Blízký východ. Ruská okupace ovlivnila množství osetých ploch a velikost sklizně, která bude mít vliv na ceny na světových trzích. Následkem války stoupla cena zemního plynu, který je nezbytný pro výrobu hnojiv, a tím producentům stouply náklady a omezily jejich výrobu. Růst cen ropy je další faktor, který se negativně projevil na zvýšených nákladech zemědělců.

Válečným konfliktem se prohloubí problémy automobilového průmyslu. Již koronavirová pandemie se podepsala na nedostatku potřebných součástek a materiálů. Nedostatkovými se staly klíčové kabelové svazky nebo možné přerušení dovozu ruských kovů potřebných na výrobu dílů do aut. Tato situace se projevila v růstu cen, zpomalené výrobě a zvýšené poptávce po ojetinách.

Na kondici všech oborů se podepsaly rostoucí ceny vstupů, zvýšené ceny pohonných hmot a energií, výkyvy na akciových trzích, nedostatek některých komodit.

Válka na Ukrajině zasáhla zaměstnanost v Evropě. I Česká republika zaměstnává velkou část ukrajinských pracovníků, když se řada mužů vrátila do vlasti bránit zemi. Naopak uprchlé ženy a muži starší 60 let se nechali v tuzemsku zaměstnat, mnohdy i v zemědělských oborech a zmírnil se deficit v oblasti pracovní síly.

3.4 Trendy v současném zemědělství v ČR

Současné zemědělství prochází proměnou a šetrný způsob hospodaření udržitelný pro další generace je snahou všech zainteresovaných stran. Vítaný a upřednostňovaný je přechod z konvenčního do ekologického režimu hospodaření a klade se stále větší důraz na dobré životní podmínky zvířat a kvalitu potravin. Stále více se vyvíjející moderní technologie se postupně aplikují i do zemědělské praxe. Chytré technologie v podobě digitalizace, robotizace, automatizace pomáhají zemědělcům snížit náklady, zefektivnit hospodaření, šetrněji využívat přírodní zdroje a dosahovat vyšší úrovně welfare zvířat. Hovoří se o tzv. smart

zemědělství, „chytrém zemědělství“ nebo „SmartAgry“. Podstatou jsou různá čidla, senzory, meteorostanice, GPS systémy apod., které slouží ke sběru a analýze dat o meteorologických stavech, k předvídání rizik o možných chorobách a škůdcích. Dále pomáhají při zemědělském plánování během setí či aplikaci hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, při péči o hospodářská zvířata. Moderní zemědělské stroje jsou dnes automaticky vybaveny navigačními satelitními systémy, které umožňují přesně navigovat stroje a minimalizovat tak faktor lidské chyby. (Náš chov, 2021, s. 21–22)

Propojení zemědělské produkce a informační technologie můžeme označit pojmem precizní zemědělství. Holec, Poláková (2019, s. 88) definují precizní zemědělství jako způsob hospodaření, jehož základem je získávání, vyhodnocování a praktické využití dat o proměnlivosti podmínek na pozemcích a při chovu hospodářských zvířat.

Do agrárního oboru zabývajícího se živočišnou výrobou pronikla novinka v podobě automatizace produkce mléka. To se děje prostřednictvím dojícího robota a čipů, které nosí každá kráva. V České republice však není příliš farem, které toto využívají.

K vytvoření aktuálních map zemědělských pozemků se používá snímkování pomocí dronů, letadel a vrtulníků; využívají se data satelitního snímkování a družicová data. Pomocí geografických informačních systémů jsou tato data zpracována do map pozemků a tyto mapy následně slouží jako podklad pro samotné farmáře a pro SZIF. Ten také připravuje nový způsob monitoringu zemědělských ploch – systém MACH. Jeho cílem je ověřit, zda byly na ploše splněny předepsané zemědělské aktivity a zda má žadatel nárok na dotaci. V současné době lze pomocí monitoringu zjistit, jaká je na zemědělském pozemku pěstována hlavní plodina a zda byla sklizena nebo zda byla provedena seč travního porostu. Spuštění systému v omezeném rozsahu je plánováno na rok 2023. Tento systém může v budoucnu zčásti nahradit fyzickou kontrolu na místě.

3.5 Zemědělská politika v programovém období 2014–2020

Priority zemědělské politiky v programovém období 2014–2020 přinesly řadu změn, především v dotační politice. Byly zachovány oba pilíře, jen I. pilíř prošel zásadní změnou. Došlo ke změně podmínek a doplnění o tzv. ozelenění (greening). Vznikly nové dotační tituly, které reflektovaly stávající priority zemědělství – dotace na podporu mladých začínajících zemědělců, dotace na lepší životní podmínky hospodářských zvířat, dotace na efektivní spolupráci mezi subjekty působícími v oblasti zemědělství a potravinářství

a oblastí vědy a výzkumu, dotace na lepší rozvoj inovací apod. Nově se rozšířila podpora MAS do ostatních Evropských strukturálních a investičních fondů, přes které je možné využít metodu LEADER jako komunitně vedený místní rozvoj. Rozšířily se podmínky aktivního zemědělce nově na farmáře, pro které je zemědělství hlavní výdělečnou činností, nikoli pro ty, kteří zemědělsky neobhospodařují. Co zůstalo stejné, je podpora provádění pozemkových úprav. Jejím cílem je řešit erozní ohroženost zemědělské půdy, zvýšit retenční schopnost krajiny a chránit území před záplavami. Příjemcem dotace je Státní pozemkový úřad, a to proto, aby nedocházelo k překryvu poskytování podpor.

V programovém období 2014–2020 získala ČR ze SZP příjmy v celkové hodnotě 8,3 mld. EUR, což je o 0,9 mld. EUR více než v předchozím programovém období. (Ministerstvo financí, © 2021)

Implementace SZP EU v ČR přinesla mnoho změn ve fungování a financování zemědělství v ČR s dopadem na sociální, politickou i ekonomickou situaci. Ačkoli zemědělská politika přinesla cenově dostupné potraviny, mají zemědělské podniky horší podmínky pro obchodování v EU. SZP nedokáže potlačit rozdíly v národních dotacích, které jsou v některých členských zemích diametrálně odlišné. Obecně je SZP zemědělci stále vnímána negativně i v případě vysoké byrokracie a tlačí se na její zjednodušení.

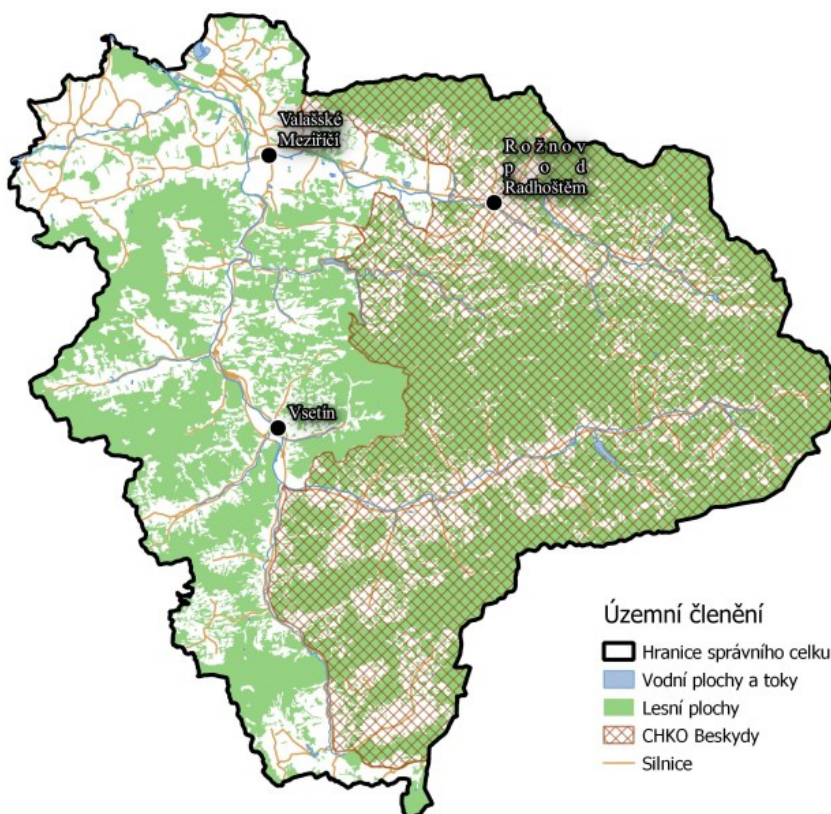
II. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Přírodní krajina

Okres Vsetín patří k nejhornatějším a nejlesnatějším v České republice. Rozkládá se na úpatí Vsetínských, Hostýnských a Vizovických vrchů. Dle geomorfologického členění spadá území okresu do provincie Západní Karpaty, soustavy Vnější Západní Karpaty a podsoustavy Západní Beskydy, Západobeskydské Podhůří a Moravsko-slovenské Karpaty. Pro reliéf je typická členitost terénu – od hlubokých údolí a kotlin až po hornatiny, pahorkatiny a vrchoviny. Nadmořská výška okresu se pohybuje v rozmezí cca 250–1200 m n.m. Téměř polovinu oblasti pokrývá Chráněná krajinná oblast Beskydy, která je součástí Evropského přírodního dědictví NATURA 2000. Lesy jsou tvořeny bučínami, smrčínami, olšínami, dubohabřinami a doubravami.

Území okresu patří do úmoří Černé moře. Protékají zde řeky Vsetínská a Rožnovská Bečva, kam se stékají všechny místní potoky a potůčky (jen malá část toků v obci Střelná stéká do řeky Váh). Krajinný ráz dotvářejí vodní plochy v podobě rybníků (Lačnovské rybníky a Choryňské rybníky), přehrad (Bystřička a Horní Bečva) či vodní nádrže s pitnou vodou zásobující velkou část území (Nový Hrozenkov).

Obr. 3 Obecně zeměpisná mapa okresu Vsetín
(vlastní zpracování v QGIS dle ČÚZK, © 2022)

Podnebí je ovlivňováno členitostí terénu. Část oblasti je klimaticky teplá, část mírně teplá a část chladná. Průměrný roční úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 700–1000 mm. Teplá oblast je charakteristická dlouhými teplými letními dny s průměrnou teplotou 15 až 16 °C a přiměřenou vlhkostí (200 až 400 mm). Zima je normálně dlouhá s 50 až 60 ledovými dny s průměrnou teplotou –2 až –3 °C a sněhová pokrývka trvá jen krátkodobě. Mírně teplou oblast charakterizuje přiměřené léto s 20–40 teplými dny, průměrnou teplotou 13 až 15 °C. Zima je podobná jako v teplé oblasti. Chladná oblast je vyznačuje krátkými letními dny s průměrnou teplotou 12 až 13 °C a zimy jsou velmi dlouhé o délce trvání více než 70 ledových dnů a průměrnou teplotou nižší než –4 °C. Sněhová pokrývka se v těchto oblastech drží 80 až 120 dnů. Tání sněhu a přívalové srážky na jaře způsobují povodně. Kvalita ovzduší je dle indexu kvality dobrá, avšak je ovlivněna malými zdroji znečištění na lokální úrovni (vytápění domácností), dopravou zatížených komunikací a velkými průmyslovými firmami ve městech (např. DEZA a CS CABOT ve Valašském Meziříčí). (Atlas krajiny ČR, © 2022)

Půda je cenným přírodním bohatstvím, zdrojem produkce potravin, surovin pro zahradnictví a stavebnictví, domovem pro půdní organismy, má schopnost udržovat vodu v krajině a bezesporu patří mezi neobnovitelné přírodní zdroje. Půdu můžeme rozdělit na zemědělskou a nezemědělskou. Půdy v okrese jsou jílovitohlinité s nízkou propustností a písčitohlinité s vysokou propustností. Nízkou schopnost krajiny zadržovat vodu z důvodu velké svažitosti a geologického podloží řeší vzniklé mokřady. Retenční vodní kapacita je nižší střední až vyšší střední s různou zrnitostí substrátu, s podílem skeletu a zvětralin hornin. (Atlas krajiny ČR, © 2022) Díky tomuto půdnímu podloží jsou v okrese časté svahové sesuvy. Celková rozloha okresu činí 113 100 ha, z toho je 35,5 % zemědělská půda a 64,5 % nezemědělská půda. Dlouhodobý trend ukazuje, že se poměr zemědělské a nezemědělské půdy příliš nemění. Největší část tvoří lesní pozemky, které zaujímají necelých 55 % z celkové rozlohy okresu. Trvalé travní porosty se nacházejí na 20 % rozlohy, a to především v lokalitě Vsetínska, Horního Vsacka a Hornolidečska. Na 13 % rozlohy okresu se vyskytují orné půdy – to jsou převážně oblasti kolem Valašského Meziříčí a Kelče.

Kraje / Okresy (tis. ha)	1994			2002			2020		
	Česká republika	Zlínský kraj	okr. Vsetín	Česká republika	Zlínský kraj	okr. Vsetín	Česká republika	Zlínský kraj	okr. Vsetín
Celková výměra	7 886	396	114	7 887	396	114	7 887	396	114
Zemědělská půda	4 282	196	41	4 269	196	41	4 200	192	41
Orná půda	3 173	130	18	3 062	126	16	2 932	118	14
Chmelnice	11	-	-	11	-	-	10	-	-
Vinice	16	0,96	-	17	0,95	-	20	0,89	-
Zahrada	158	10	2	161	10	2	172	11	3
Ovocný sad	50	3	0,31	48	3	0,28	44	3	0,27
Trvalý travní porost	873	52	20	971	56	22	1 023	60	24
Nezemědělská půda	3 604	200	74	3 617	201	74	3 687	204	74
Lesní pozemek	2 629	157	61	2 644	157	62	2 677	159	63
Vodní plocha	158	5	1,07	160	5	1,08	167	5	1,11
Zastavěná plocha a nádvoří	128	7	2	131	7	2	133	7	2
Ostatní plocha	689	32	10	683	31	9	709	33	8

*Tab. 4 Katastrální výměry zemědělské a nezemědělské půdy
v letech 1994, 2002 a 2020 v tis. ha (ČSÚ, © 2022)*

Jak ukazuje Tab. 4, na celkovou rozlohu půdy neměla vliv privatizace po sametové revoluci ani vstup ČR do EU. Lze ovšem pozorovat změnu struktury a výměry jednotlivých druhů. Změny však nejsou příliš výrazné. V okrese Vsetín poklesla od roku 1994 rozloha orných půd ve prospěch opětovného zatravnění a výsadby lesních porostů.

V porovnání s ostatními okresy kraje má okres Vsetín velmi vysoký koeficient ekologické stability, tedy potenciál pro vysokou stabilitu území. V oblasti převažují ekologicky významné plochy nad těmi, které zatěžují životní prostředí. ČR má v současnosti koeficient ekologické stability 1,09.

Okres Vsetín se vyznačuje rozmanitou biodiverzitou. Na území CHKO Beskydy jsou vyhlášeny dvě ptačí oblasti, které chrání více než 20 druhů ptáků – chřástala polního, čapa černého, ůhýka obecného, puštíka bělavého, výra velkého, tetřeva hlušce aj. Zároveň je tato lokalita navržena na Evropsky významnou lokalitu s cílem chránit např. čolka karpatského, netopýra velkého, vydra říční, rýsa ostrovida, vlka obecného nebo medvěda hnědého. Horské louky a pastviny se pyšní pestrou faunou a flórou, které vyžadují specifické formy hospodaření.

Půdní fond tvoří veškerá půda na území ČR a její využití v zemědělství může reflektovat ekonomickou vyspělost země. Půdní předpoklady jsou zásadním faktorem pro zemědělskou činnost, a proto se na našem území objevují výrazné regionální rozdíly ve struktuře a využití půdního fondu.

Zemědělskou půdu tvoří trvalý travní porost, orná půda, chmelnice, vinice, ovocný sad a zahrada. V roce 2020 činila její rozloha v okrese 402,22 km². Největší zastoupení zemědělské půdy v okrese má trvalý travní porost a orná půda. Více než 75 % rozlohy zemědělské půdy tvoří orná půda v obcích Branky, Choryně, Kladeruby, Kunovice a Police. Je to dáno také tím, že v obcích hospodaří velké podniky (KELEČSKO a.s., AGROTECH, spol. s r. o., Pravčická a.s.), které se ze 3/4 své hospodářské činnosti zabývají rostlinnou výrobou. V pěstování rostlin na orné půdě převládají obiloviny, olejniny a pícniny. Trvalý travní porost překročil v 18 obcích hranici 75 % rozlohy zemědělské půdy a ve 4 případech (Lužná, Malá Bystřice, Seninka a Velké Karlovice) přesáhl hranici 90 %. Zemědělci v těchto obcích se z hlediska členitosti terénu zabývají především pastevectvím. Obecně platí, že kde je vysoké procento orné půdy, je nízké procento trvalého travního porostu. Pouze v obcích Hošťálková, Jablůnka, Podolí, Růžďka, Střítež nad Bečvou, Valašské Meziříčí, Vidče a Zubří je poměr mezi ornou půdou a trvalým travním porostem relativně stejný.

Evidenci zemědělské půdy registruje Veřejný registr půdy LPIS, který na rozdíl od katastru nemovitostí eviduje skutečné užívání zemědělské půdy, nikoli vlastnické vztahy. Mimo jiné slouží k evidenci zemědělských subjektů při žádostech o zemědělské dotace.

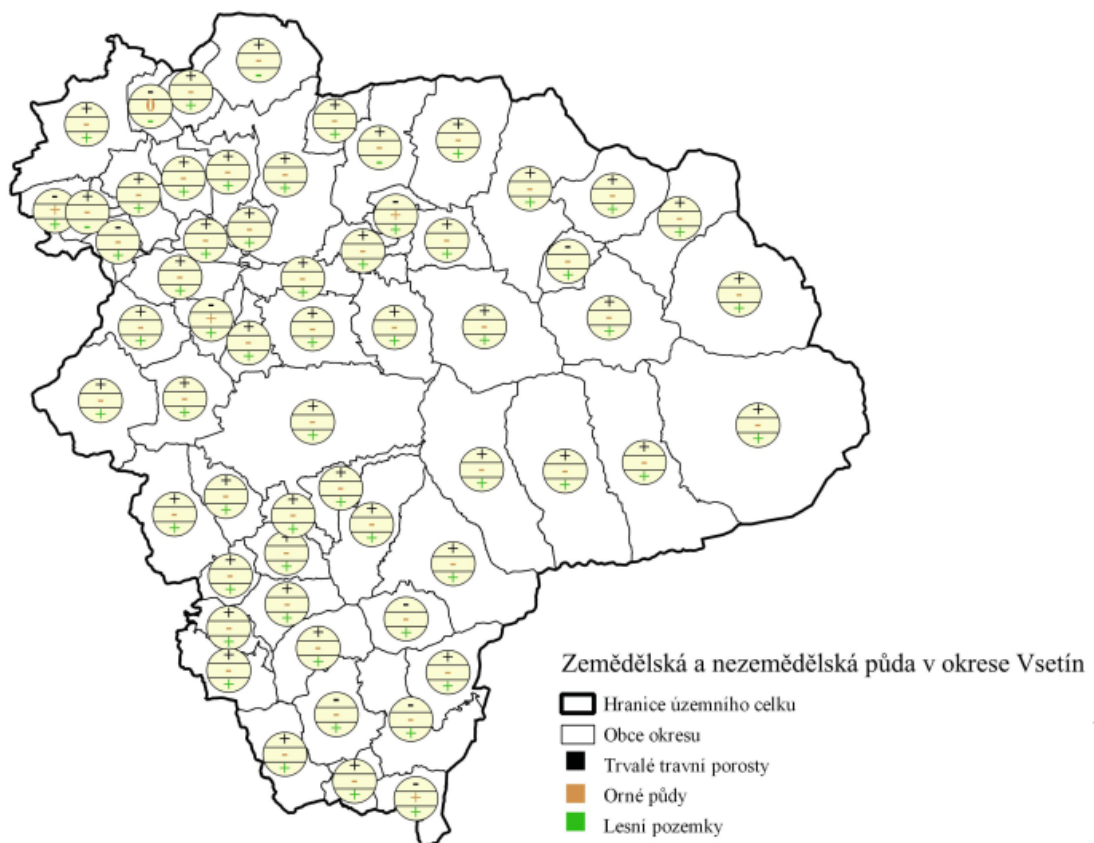
Nezemědělskou půdu představuje lesní pozemek, vodní plocha, zastavěná plocha a nádvoří a ostatní plocha. V roce 2020 činila její rozloha 728,85 km². Největší zastoupení nezemědělské půdy v okrese má lesní pozemek. Vysoké procento lesů je zastoupeno v každé obci kromě obcí Choryně, Jablůnka, Kelč, Lešná a Valašské Meziříčí, kde se rozloha lesů pohybuje okolo 50 % plochy nezemědělské půdy. Tato nižší hodnota je dána vyšším procentem ostatní plochy (nejčastěji lesních školek). V obci Choryně je to z důvodu rozlehlejší vodní plochy – rybníků. Část lesních pozemků je ve správě Lesů ČR. Lesní majetek společnosti Bata Shoe Foundation, který se v okrese nachází, spravuje společnost B.F.P., Lesy a statky Tomáše Bati, spol. s r.o. Své lesní plochy spravují též samotné obce, města a vlastníci. Tab. 5 zobrazuje rozlohu zemědělské a nezemědělské půdy v obcích okresu Vsetín za rok 2020.

2020 okres Vsetín	Zemědělská půda		Nezemědělská půda
	Orná půda (%)	Trvalý travní porost (%)	Lesní pozemek (%)
Branky	78,89	15,71	85,45
Bystřička	28,89	62,62	74,94
Dolní Bečva	20,95	68,68	87,28
Francova Lhota	39,09	57,74	87,64
Halenkov	20,86	76,67	91,94
Horní Bečva	11,21	84,56	90,70
Horní Lideč	56,40	36,35	64,24
Hošťálková	44,55	51,96	90,43
Hovězí	18,75	76,77	82,33
Huslenky	17,44	80,21	88,42
Hutisko-Solanec	22,12	71,65	90,22
Choryně	75,84	15,94	51,89
Jablůnka	45,19	47,81	57,31
Janová	17,17	70,22	90,33
Jarcová	21,14	62,18	79,89
Karolinka	9,14	87,79	90,29
Kateřinice	31,64	64,47	91,42
Kelč	74,24	19,98	55,54
Kladeruby	75,12	18,14	67,49
Krhová	50,98	27,68	74,97
Kunovice	79,00	15,80	76,52
Lačnov	12,57	80,08	87,65
Leskovec	30,52	66,10	85,39
Lešná	60,40	31,77	55,35
Lhota u Vsetína	22,34	73,01	86,93
Lidečko	23,93	70,86	83,70
Liptál	10,96	83,51	91,04
Loučka	51,90	38,45	71,92
Lužná	3,71	90,76	92,51
Malá Bystřice	2,66	93,49	89,76
Mikulůvka	38,65	55,81	90,73
Nový Hrozenkov	15,48	80,95	90,47
Oznice	31,34	60,71	86,27
Podolí	41,04	51,14	90,52
Police	75,71	20,25	81,32
Poličná	64,19	23,45	78,68
Pozděchov	32,94	63,34	90,00
Prlov	26,92	70,70	77,97
Prostřední Bečva	19,33	76,90	87,34
Pržno	59,94	36,28	77,58
Ratiboř	31,65	59,78	91,71
Rožnov pod Radhoštěm	31,45	52,15	76,60
Růžďka	41,90	54,20	86,13

2020 okres Vsetín	Zemědělská půda		Nezemědělská půda
	Orná půda (%)	Trvalý travní porost (%)	Lesní pozemek (%)
Seninka	5,34	92,73	89,92
Střelná	68,46	27,86	80,61
Střítež nad Bečvou	45,75	46,43	79,71
Ústí	16,81	75,68	84,37
Valašská Bystřice	14,87	82,03	90,79
Valašská Polanka	27,87	67,71	84,67
Valašská Senice	14,50	84,59	89,45
Valašské Meziříčí	46,63	31,02	50,37
Velká Lhota	13,59	82,42	78,95
Velké Karlovice	7,34	90,10	94,17
Vidče	40,87	50,47	77,00
Vigantice	32,93	59,39	80,32
Vsetín	21,82	68,46	78,37
Zašová	59,19	27,52	80,88
Zděchov	6,52	88,51	90,73
Zubří	43,96	43,76	83,75

Tab. 5 Současný stav zemědělské a nezemědělské půdy

(vlastní zpracování dle ČSÚ, © 2022)

Obr. 4 Změny zemědělské a nezemědělské půdy v letech 2014–2020
v okrese Vsetín (vlastní zpracování v QGIS dle ČSÚ, © 2022)

Obr. 4 vykresluje změny zemědělské a nezemědělské půdy v letech 2014–2020 v okrese Vsetín. Ve sledovaném období byla nejzásadnější změna v rozloze trvalého travního porostu v obcích Malá Bystřice, Lužná, Liptál a Lačnov. Došlo k nárůstu o 10–20 % plochy, v obci Lačnov dokonce o 30 %. Důvodem je zatravnění orné půdy, zrušení malých záhumenek a jejich opětovné zatravnění, obhospodařování dříve neúrodné půdy.

Plochy orné půdy se zhruba v třetině obcí ve sledovaném období zmenšily. Reciproční změny v důsledku opětovného zatravnění byly v obcích Malá Bystřice, Lužná, Liptál a Lačnov. Pokles orné půdy u dalších obcí (přibližně 5 %) byl způsoben především vznikem ovocných sadů, zalesněním orné půdy, neobhospodařováním pozemků a vznikem nové zástavby.

Vývoj nezemědělské půdy v obcích se projevil mírným nárůstem plochy lesních pozemků. Největší procentuální změna (5–10 %) byla zjištěna v obcích Zděchov, Velká Lhota a Janová. Nepatrný pokles v obcích Zašová, Loučka, Lešná a Kladeruby byl způsoben vyšší těžbou jehličnatého dřeva z důvodu kůrovcové kalamity.

Během programového období 2014–2020 se na území okresu rozšířily trvalé travní porosty na úkor úbytku rozlohy orné půdy. Nezemědělská půda v podobě lesních pozemků se i přes kůrovcovou kalamitu zvětšila v řadě obcí okresu.

4.2 Obyvatelstvo

Struktura obyvatelstva je základem pro demografickou analýzu a můžeme u něj sledovat řadu charakteristik – jejich počet, pohlaví, věkové složení, vzdělání, ekonomickou aktivitu aj. Migrace mladých lidí, vzrůstající nezáměstitanost v oboru zemědělství, lesnictví a rybářství, pokles pracovníků v zemědělství z důvodu mechanizace a automatizace jsou důvodem, proč je tato podkapitola zařazena do obsahu práce.

Sledovaným trendem v posledním desetiletí je mírně klesající charakter počtu obyvatel. Podpořil to fakt, že obec Študlov a Valašské Příkazy se k 1. 1. 2021 staly součástí okresu Zlín. Na konci roku 2020 žilo na území okresu Vsetín 142 703 obyvatel. Obyvatelstvo se dožívá průměrného věku 43,1 let a tento trend se každoročně nepatrně zvyšuje. Na území okresu klesá počet obyvatel v předproduktivním věku a roste počet obyvatel v poproduktivním věku. Situace je stejná jako na úrovni celé ČR, neboť dochází ke stárnutí populace z důvodu zlepšující se kvality života.

	Měřicí jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel		145 464	145 047	144 675	144 362	144 011	143 722	143 380	143 291	143 332	143 334	142 703
Přirozený přírůstek	osoby	39	-69	-156	-47	-128	-94	-21	-4	25	-64	-415
Saldo migrace	osoby	-267	-133	-216	-266	-223	-195	-321	-85	16	66	-216

Tab. 6 Obyvatelstvo okresu Vsetín (ČSÚ, © 2022)

V letech 2010–2020 se počet živě narozených a zemřelých pohyboval téměř ve shodě, jak ukazuje Tab. 6. Nicméně převažuje počet zemřelých nad narozenými. V roce 2020 dokonce došlo k vyššímu růstu v počtu zemřelých, který lze vysvětlit více faktory – pandemie COVID-19 zvýšila úmrtnost rizikových jedinců (riziková věkem nebo polymorbiditou), přičemž neurgentní péče urychlila případné „dožití“ tzv. poválečných dětí. Dlouhodobě převažuje odliv obyvatel z okresu nad přistěhovalými. Důvody mohou být různé – nedostatečná nabídka práce, neuspokojivé možnosti bydlení, nedostatečná občanská vybavenost aj. Nejvyšší ukončené vzdělání v okrese dle SLBD 2021 bylo nejčastěji středoškolské (včetně vyučení) bez maturity a středoškolské s maturitou, které má zhruba 32 % obyvatel. Vzdělání bez maturity s výučním listem preferovali více muži, kdežto středoškolské s maturitou

více ženy. S vysokoškolským vzděláním žilo na území 15 % obyvatel a 13 % obyvatel mělo pouze základní vzdělání. Charakter vzdělanosti obyvatelstva se v okrese od SLBD 2011 změnil – zvýšil se počet lidí s maturitou a vysokoškolským vzděláním a klesl počet osob se základním vzděláním.

4.3 Ekonomická aktivita

Ekonomická aktivita obyvatelstva popisuje situaci na trhu práce. Jedná se o zaměstnané i nezaměstnané osoby od 15 let (včetně), které se již nepřipravují na budoucí povolání a jsou schopny nastoupit do zaměstnání do 14 dnů.

Zaměstnanost se ve Zlínském kraji za rok 2020 zlepšila – vzrostl počet podnikatelů a klesl počet pracovníků zaměstnaných na kratší pracovní dobu. Míra zaměstnanosti činila 57,0 %. V roce 2011 žilo na území okresu 69 tis. ekonomicky aktivních obyvatel (48 % obyvatel okresu), z toho zaměstnaných bylo zhruba 61 tisíc. Nejvíce zaměstnaných bylo v průmyslu (36 %) a ve službách (31 %). Zemědělství, lesnictví a rybolov zaměstnávaly pouze 2,6 % ekonomicky aktivních obyvatel.

Ke konci roku 2021 bylo evidováno 33 318 registrovaných subjektů a 18 309 ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou. Nejvíce registrovaných ekonomických subjektů (kolem 5 tis.) se nachází ve městech Vsetíně, Valašském Meziříčí, Rožnově pod Radhoštěm. Necelých 40 % ekonomických subjektů podniká v odvětví zabývajícím se službami (doprava, ubytování, stravování, peněžnictví, administrativa, zdravotnictví atd.), 17 % subjektů se živí obchodem a 17 % ekonomických subjektů se zabývá průmyslem. Klíčový však není počet subjektů, ale zaměstnanost.

Hlavním zdrojem zaměstnanosti a nabídek pracovních příležitostí jsou průmyslové firmy koncentrované do měst. Mezi největší patří DEZA s.r.o. (Valašské Meziříčí), Austin Detonator s.r.o. (Vsetín), KAYAKU SAFETY SYSTEMS EUROPE a.s. (Vsetín), ON SEMICONDUCTOR CZECH REPUBLIC, s.r.o. (Rožnov pod Radhoštěm), zaměstnávající více než 1000 pracovníků. Další velké průmyslové firmy jsou PWO Czech Republic a.s. (Valašské Meziříčí), ROBE lighting s.r.o. (Valašské Meziříčí), WOCO STW s.r.o. (Vsetín), které poskytují pracovní místa pro více než 500 zaměstnanců. CS Cabot spol. s r. o. (Valašské Meziříčí), Hirschmann Czech s.r.o. (Vsetín) jsou příklady průmyslových firem poskytující práci více než 100 lidem. V okrese převládají firmy zabývající se automotive, strojírenstvím, kovoobráběním, dřevařstvím a chemickým průmyslem.

Zemědělství úzce spolupracuje s potravinářstvím. Potravinářský průmysl v oblasti reprezentují především Mlékárny Valašské Meziříčí, spol. s r.o., které vykupují syrové kravské mléko od řady zemědělských subjektů; MP Krásno, a.s. a Ovocentrum V+V s.r.o., které se mimo jiné účastní školních projektů Ovoce a zelenina do škol, Mléko do škol. V oboru zemědělství, lesnictví a rybolovu podniká nejméně ekonomických subjektů (9,52 %). V okrese převládá právní forma podnikání samostatně hospodařících rolníků nad družstvy a obchodními společnostmi.

Odvětví CZ-NACE	Ekonomické subjekty	
	2003	2021
<i>Celkem</i>	73 991	51 627
Zemědělství, lesnictví a rybolov (%)	3,80	9,52
Průmysl celkem (%)	39,04	16,82
Stavebnictví (%)	8,84	14,12
Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (%)	8,90	17,23
Ostatní služby a činnosti (%)	39,42	39,51

Tab. 7 Porovnání ekonomických subjektů podle převažující činnosti CZ-NACE v čase (ČSÚ, © 2022)

Z hlediska rozlišení ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců se nejvíce vyskytují registrované ekonomické subjekty bez zaměstnanců. V oblasti podniká zhruba 75 % soukromých podnikatelů dle živnostenského zákona. Malé firmy s 1–5 zaměstnanci mají v dlouhodobém vývoji spíše klesající charakter. Do kategorie 1500–1999 zaměstnanců spadá pouze jediná firma a tou je již výše zmiňovaná firma ON SEMICONDUCTOR CZECH REPUBLIC, s. r. o.

Podle SLDB 2011 vyjíždělo každý den do zaměstnání přes 4,5 tis. osob – nejčastěji (66 % osob) vyjížděli za prací v rámci obce, 18,6 % v rámci okresu a 5,9 % v rámci kraje.

Za rok 2020 se nezaměstnanost ve spádových oblastech ORP pohybovala takto: ve Vsetíně 4,18 %, ve Valašském Meziříčí 3,99 % a v Rožnově pod Radhoštěm 3,34 %.

Ukazatel	ČR	Zlínský kraj	okres Vsetín
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP	267 076	11 480	3 639
Podíl nezaměstnaných osob v %	3,61	2,86	3,67
Volná pracovní místa	351 680	13 484	3 886
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	0,8	0,9	0,9

Tab. 8 Nezaměstnanost k 31. 1. 2022 (ÚP, © 2022)

Počet obyvatel ve věku 15–64 let evidovaných na Úřadu práce v okrese Vsetín v roce 2022 překročil celorepublikový průměr, jak zobrazuje Tab. 8. S hodnotou 3,67 % se jedná o nejvyšší podíl nezaměstnaných osob na v rámci Zlínského kraje. Zároveň se okres Vsetín dostal na 30. místo v nejvyšším podílu nezaměstnaných osob v rámci okresů celé České republiky. Z hlediska dlouhodobého vývoje však podíl nezaměstnaných osob v okrese klesá.

4.4 Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura je důležitou součástí zemědělství. Slouží k převozu zemědělských surovin, zemědělských produktů, pohybu zemědělské techniky a také je nezbytným prvkem rozvoje venkovského cestovního ruchu. Okresem Vsetín procházejí silnice I., II. a III. třídy o celkové délce 501 km. Dle ŘSZK je až 145 km silnic II. a III. třídy v havarijním stavu a tento stav je srovnatelný ve všech okresech Zlínského kraje. Pro rok 2021 bylo průměrné okresní hodnocení stavu vozovek na pětibodové stupnici 3,54, což je nejhorší hodnota ze všech okresů kraje. Dále uvádí, že pouze 45 km je v okrese Vsetín ve výborném stavu. (ŘSZK, ©2021) Prozatím chybí významnější napojení na dálniční síť (např. stále nedokončená D49 Hulín – Fryšták – Lípa – Střelná). V plánu je do budoucna více silničních investičních projektů – např. obchvat dopravně přetíženého Valašského Meziříčí nebo Palačovská spojka z Valašského Meziříčí na dálnici D48, resp. D1 ze silnice E55. Přejít na Slovensko je možný ve 3 místech, a to přes silniční hraniční přechody Bumbálka/Makov, Velké Karlovice/Makov a Střelná/Lysá pod Makytou.

Železniční síť reprezentuje především trať č. 280 Hranice na Moravě – Střelná. Na ni navazují regionální tratě Valašské Meziříčí – Kojetín, Valašské Meziříčí – Rožnov pod Radhoštěm a Vsetín – Velké Karlovice. Za obcí Střelná se nachází železniční hraniční přechod Horní Lideč/Lúky pod Makytou (SK). Z hlediska zemědělství slouží nákladní železniční přeprava k přepravě zemědělských komodit (ve Valašském Meziříčí např. od společnosti LUKROM spol. s r.o.) a vytěžené dřevní hmoty z lesů (ve Vsetíně např. od společnosti B. F. P., Lesy a statky T. Bati, spol. s r.o.). Z hlediska cestovního ruchu jsou železniční spoje využívány turisty a cykloturisty, mimo jiné k přepravě jízdních kol.

Bezpečnou jízdu cyklistům nabízejí v oblasti dvě cyklostezky. Cyklostezka Bečva vede od pramenů Vsetínské a Rožnovské Bečvy až do Přerova. Délka celé trasy je zhruba 150 km s minimálním provozem automobilové dopravy. Cyklostezka Bevlava je dálková mezinárodní cyklostezka vedoucí z Ústí u Vsetína až do slovenské vesnice Nemšová. Avšak ně-

které úseky doposud nejsou dokončeny (např. Lužná – Valašské Klobouky) a cyklisté mohou jezdit po prozatím 35 dokončených kilometrech.

Okres Vsetín nedisponuje žádnou říční ani leteckou dopravou.

4.5 Cestovní ruch

Zemědělství vytváří přírodní předpoklady pro cestovní ruch. Péče o krajinu a šetrný způsob hospodaření chrání přírodní rozmanitost, biodiverzitu a funkční ekosystémy, které nám nabízejí nenahraditelné služby (čistou vodu a vzduch, pravidelné dešťové srážky, tvorbu nové půdy aj.). Zemědělci údržbou terénu napomáhají k tvorbě krajinného rázu. Udržované louky, pastviny i lesy nabízejí turistům jedinečný pohled a důvody, proč se na dané místo znovu vracet. Právě to je jedna z mimoprodukčních funkcí zemědělství. Jako další funkci můžeme zařadit zvýšení rekreačního potenciálu krajiny.

Z hlediska funkční typologie středisek cestovního ruchu spadá okres Vsetín do lokality Beskydy – Valašsko, kde převládají horská střediska letní a zimní rekreace, střediska letní rekreace u vody, historická střediska nadregionálního významu a ostatní městská střediska. (Atlas krajiny, ©2022)

Chráněná krajinná oblast Beskydy nabízí příznivé podmínky pro turistiku a rekreaci. Mezi nejoblíbenější lokality patří Pustevny a Radhošť, Velké Karlovice, vodní nádrž Bystřička a Horní Bečva, skalní útvar Čertovy skály v obci Lidečko, Skalní město a Pulčínské skály v obci Francova Lhota (v zimě tato lokalita nabízí unikátní pohled na přírodní útvar – ledopády), Medůvka v obci Bystřička a Lačnovské skály v obci Lačnov. Celé území je proťané turistickými trasami a naučnými stezkami.

Kooperace cestovního ruchu a zemědělství je patrná z nových trendů cestovního ruchu – agroturistiky, ekoturistiky a ekoagroturistiky. Stejně jako v celé České republice má venkovský cestovní ruch a agroturistika i na území okresu Vsetín nevyužitý potenciál. Počet agroturistických farem v okrese spíše stagnuje, i přes možnost finanční podpory agroturistiky z evropských a národních zdrojů. Mezi nejznámější ekofarmy nabízející agroturistiku patří Statek u Rajmunda a Dvůr U Kříža ve Velkých Karlovicích, Farma Severka ve Valašské Senici, Kozí farma Zerlina v Rožnově pod Radhoštěm.

Přírodní předpoklady cestovního ruchu jsou v oblasti doplněny o společenské aspekty. Území okresu Vsetín se pyšní přírodním i kulturním dědictvím. Je to kraj, kde se doposud dodržují lidové tradice, zvyky a obyčeje. Tomu nasvědčují i muzea, která se v oblasti na-

cházejí – Muzeum regionu Valašsko (ve Vsetíně a Valašském Meziříčí), Muzeum ve Velkých Karlovicích, Památník Antonína Strnadla v Novém Hrozenkově a Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. To je národní kulturní památkou, je proslulé souborem jedinečné dobové dřevěné architektury a představením způsobu života dřívějšího obyvatelstva.

Návštěvníci okresu mohou zamířit za kulturně historickými památkami do měst Valašské Meziříčí a Vsetín, kde se nacházejí zámky a kostely. Město Valašské Meziříčí navíc nabízí zachovalé historické městské jádro. Unikátní expozici vyřezávaného betlému lze navštívit v obci Horní Lideč. Mezi další zajímavá místa okresu patří Minipivovar Rožnov pod Radhoštěm, Galérie v přírodě na Soláni a řada rozhleden.

Za rok 2020 sloužilo cestovnímu ruchu 197 hromadných ubytovacích zařízení, z toho 53 hotelů, 80 penzionů, 9 kempů, 3 chatové oblasti, 20 turistických ubytoven a 32 ostatních nespécifikovaných zařízení. I přes koronavirovou pandemii se v okrese ubytovalo v hromadných ubytovacích zařízeních přes 190 tis. návštěvníků. Průměrná doba pobytu činila za loňský rok 2,6 dne (krajský průměr byl 3,1 dne).

	Hromadná ubytovací zařízení celkem	Hosté celkem (tis.)	Průměrný počet přenocování (noci)
2012	175	198	2,6
2013	175	203	2,5
2014	164	204	2,4
2015	164	244	2,3
2016	164	245	2,3
2017	153	250	2,2
2018	162	285	2,2
2019	162	293	2,2
2020	197	198	2,6

Tab. 9 Vývoj kapacity a návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2012–2020 v okrese Vsetín (ČSÚ, © 2022)

Tab. 9 zachycuje trend počtu hromadných ubytovacích zařízení a návštěvnosti v nich. Průměrný počet přenocování měl od roku 2012 mírně klesající charakter, nicméně v roce 2020 došlo k nárůstu. Důvodem mohou být omezení cestování do zahraničí během koronavirové pandemie. Došlo k poklesu celkového počtu návštěvníků, přesto příchozí v oblasti strávili více nocí.

5 ZEMĚDĚLSTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU VSETÍN

Prudké vodní toky a hornatá krajina byly v historii překážkou pro zemědělské osídlování. Až v 16. století došlo k rozšíření zemědělské plochy na úkor lesů, region byl osídlen pastevci koz a ovcí. Horské pastevectví a zemědělství v údolí daly vzniknout jedinečnému krajinnému rázu. Výše uvedená charakteristika ovlivňuje stav zemědělství na území okresu.

5.1 Zemědělská činnost

Tato podkapitola se zabývá ekonomickou aktivitou a zaměstnaností ve Zlínském kraji a okrese Vsetín.

Ve Zlínském kraji se v roce 2020 nacházelo 3700 zemědělských podnikatelů hospodařících na zemědělské půdě (2850 subjektů hospodařilo na rozloze zemědělské půdy do 10 ha). Nejčastěji se jednalo o farmáře, kteří obhospodařují 0–4,99 ha (drobní zemědělci, jimž zemědělství není hlavním zdrojem obživy). Velkých zemědělských společností, které hospodaří na více než 500 ha, bylo v kraji 72. Po Libereckém kraji je druhý s nejnižším počtem pracujících osob v oboru zemědělství. Od roku 2000 klesl počet zaměstnaných fyzických osob na polovinu a v zemědělství aktuálně pracuje zhruba 6700 osob. Celkem bylo v kraji zhruba 150 tis. ha zemědělské půdy, z toho u 22 % byl vlastníkem přímo hospodařící zemědělec. Farmáři v kraji hospodaří na 39 tis. ha výměry zemědělské půdy v ekologickém režimu. Jedná se o 7 % celkové plochy České republiky vedené v ekologii. Od roku 2011 se ve Zlínském kraji rozšířila plocha ekologicky obhospodařované půdy zhruba o 10 %. (ČSÚ, © 2022)

V okrese Vsetín se nachází přes 4 tisíce ekonomických subjektů, které v Registru ekonomických subjektů jako předmět hlavní činnosti uvádějí kódy 1 (Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti) a 2 (Lesnictví a těžba dřeva) a jejich podkategorie dle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Zemědělských podnikatelů se sídlem podnikání na území okresu je celkem 1397. Dalších zhruba 30 fyzických osob není zemědělskými podnikateli, nemají IČO a nejsou vedeni v Registru ekonomických činností. Přesto jsou příjemci zemědělských dotací (některé dotační tituly toto nevyžadují) a také díky nim přichází do okresu, resp. samotných obcí finanční prostředky.

Níže uvedená tabulka uvádí bilanci ekonomických subjektů a zemědělských podnikatelů v jednotlivých obcích okresu Vsetín za rok 2020 (Tab. 9).

Obec	Počet ekonomických subjektů		Počet zemědělských podnikatelů dle Evidence zemědělských podnikatelů	
	RES	bez IČO	se sídlem podnikání v obci	se sídlem podnikání mimo okres
Branky	35		8	
Bystřička	36	1	16	1
Dolní Bečva	60		15	
Francova Lhota	47		22	
Halenkov	118		48	1
Horní Bečva	128		57	
Horní Lideč	28		5	
Hošťalková	123	3	26	
Hovězí	85		36	
Huslenky	143		64	
Hutisko-Solanec	96		38	
Choryně	19		9	
Jablůnka	46		9	2
Janová	27		11	1
Jarcová	25		9	
Karolinka	114	1	33	
Kateřinice	56		21	2
Kelč	72	1	22	1
Kladeruby	11		6	
Krhová	51		14	
Kunovice	18		10	
Lačnov	30	1	15	
Leskovec	18	1	7	
Lešná	47		7	
Lhota u Vsetína	29	2	10	
Lidečko	44		15	
Liptál	73	2	30	
Loučka	22		6	
Lužná	18		6	
Malá Bystřice	27	1	15	
Mikulůvka	33		11	
Nový Hrozenkov	166		78	
Oznice	22		6	
Podolí	8		2	
Police	15		7	1
Poličná	38	1	10	
Pozdětchov	14		7	
Prlov	18	1	5	
Prostřední Bečva	68		23	
Pržno	28		13	1
Ratibor	81	1	15	
Rožnov pod Radhoštěm	322	1	81	3
Růžďka	43		22	1
Seninka	28		12	
Střelná	19		-	

Obec	Počet ekonomických subjektů		Počet zemědělských podnikatelů dle Evidence zemědělských podnikatelů	
	RES	bez IČO	se sídlem podnikání v obci	se sídlem podnikání mimo okres
Střítež nad Bečvou	25	1	11	
Ústí	17		5	
Valašská Bystřice	128	1	62	
Valašská Polanka	51		21	1
Valašská Senice	14		8	
Valašské Meziříčí	372	2	69	4
Velká Lhota	31	1	18	
Velké Karlovice	206	3	97	
Vidče	64	1	22	
Vigantice	28		8	
Vsetín	435	2	113	2
Zašová	78		19	
Zdětov	21		10	
Zubří	137		52	1
Celkový součet	4156	28	1397	22

Tab. 10 Bilance ekonomických subjektů dle RES a zemědělských podnikatelů v obcích za rok 2020 (vlastní zpracování dle ČSÚ a MZe © 2022)

Tab. 10 zachycuje počet ekonomických subjektů v RES a v Evidenci zemědělského podnikatele za rok 2020. V evidencích je viditelný rozpor. Tento problém byl telefonicky konzultován s pracovníky jednotlivých evidencí. Bohužel nebylo dosaženo příznivých odpovědí, které by jednoznačně vysvětlily tento nesoulad. Povinnost zemědělce registrovat se do Evidence vznikla až v roce 2015 a nepočítá fyzické osoby vykonávající drobné pěstelské a chovatelské činnosti ani prodávající nezpracované živočišné a rostlinné produkty. Dále se nepočítají zemědělci vykonávající dočasné služby pro zemědělskou výrobu. Zemědělské podnikatele eviduje obecní úřad s rozšířenou působností a Evidence je ve správě MZe, kdežto ČSÚ komunikuje přímo se samotnými zemědělci, přičemž jim každoročně zasílá k vyplnění formuláře o stavu jejich hospodářství. Ale i přesto nemůže být rozdíl tak veliký. Vzhledem k počtu Jednotných žádostí zasílaných na SZIF a na základě konzultací bylo přistoupeno k rozhodnutí využít pro diplomovou práci Evidenci zemědělského podnikatele.

Zemědělská půda na území okresu se vyznačuje tím, že na ní hospodaří velký počet zemědělských subjektů – konkrétně např. v obcích Halenkov, Huslenky, Nový Hrozenkov, Velké Karlovice, Horní Bečva. Často jsou to zemědělci v obcích, kde zanikla družstva a pozemky byly navraceny původním majitelům, kteří na nich začali sami hospodařit nebo je pronajali.

5.1.1 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství se dostalo do popředí v souvislosti s reformami SZP, když byl kladen důraz nikoli na kvantitu, ale na kvalitu vyráběných surovin a potravin. Tato forma zemědělství se zakládá na minimu průmyslově vyráběných přípravků na ochranu rostlin a hnojiv, zemědělci hospodaří šetrným a udržitelným způsobem, chrání životní prostředí a dodržují dobré životní podmínky zvířat.

Podpora ekologického zemědělství je zaštiťována prostřednictvím Programu rozvoje venkova. Ve Zlínském kraji od roku 2011 vzrostl počet ekologicky hospodařících zemědělců o 21 %. Finanční podpora se stala pro řadu zemědělců významnou motivací, proč hospodařit v ekologickém režimu.

Na území okresu Vsetín podniká a hospodaří celkem 99 zemědělských subjektů v ekologickém režimu – dle Registru ekologických zemědělců 10 z nich nemá platnou certifikaci – bez ní nemohou užívat na své produkty označení „bio“ a „eko“. Z celkového počtu zemědělských subjektů hospodařících v ekologickém režimu je 12 právnických osob – 8 obchodních společností, 2 družstva, 1 obec (Kladeruby) a 1 střední škola (Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm). Nejvíce ekologicky hospodařících subjektů eviduje obec Zubří (8), Rožnov pod Radhoštěm (7), Valašská Bystřice (7) a Velké Karlovice (7). Na území okresu je obhospodařováno celkem 26 330,4 ha půdy v ekologickém režimu. V případě ekologického chovu je nejčastějším chov skotu, ovcí a koňovitých.

Na území okresu hospodaří v ekologickém režimu především velké zemědělské podniky. Obsáhlejší administrativní zátěž je často faktor, který malé zemědělce odrazuje od přechodu z konvenčního k ekologickému režimu hospodaření.

5.2 Rostlinná a živočišná produkce

Rostlinná a živočišná produkce spolu vytvářejí komplexní systém. Rostlinná výroba kromě produkce potravin a surovin pro řadu dalších odvětví pěstuje plodiny na výrobu krmiv pro živočišnou výrobu. Chov hospodářských zvířat se prostřednictvím pastevectví (zejména v horských a podhorských oblastech) zaslouhuje o údržbu krajiny.

Osevní plocha České republiky činila v roce 2020 necelých 2,5 mil. ha. Ve Zlínském kraji byla tato plocha pouze 94 tis. ha. Rostlinná produkce představovala 3526 mil. Kč. Nejčastěji se pěstovaly obiloviny (konkrétně pšenice). Na výměře 53 tis. ha se sklídilo 204 tis. tun

pšenice, což je zhruba 4,2 % z celkového množství sklizeného v České republice. Kromě obilovin se na orné půdě hojně pěstovala kukuřice, kterou zemědělci sklízeli na zeleno či na siláž. Úroda činila asi 289 tis. tun kukuřice. Pícninami bylo na orné půdě oseto 20,5 tis. ha zemědělské půdy. Jejich seč spolu s trvalým travním porostem dala zemědělcům úrodu v podobě 359 tis. tun – jednalo se o 4,2 % sklizně České republiky. Nejmenší zájem byl o pěstování brambor – na zhruba 250 ha plochy se sklídilo 6800 t brambor.

Ve Zlínském kraji dominují mezi ovocnými stromy jabloně a švestky pravé. Bezmála 780 tis. jabloní dalo v roce 2020 úrodu o celkové hmotnosti 7,4 tis. tun. Ve srovnání s rokem 2014 je to zhruba o 1,5 tis. tun méně. Pokles výnosů jaderovin ovlivnily pozdní jarní mrazy a silná vlna krupobití během letních dnů. Naopak se s jarními mrazíky lépe vypořádaly peckoviny, konkrétně švestky – od roku 2014 se sklizeň švestek pravých více než zdvojnásobila.

Osevní plocha (v ha)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obiloviny	54 856	55 082	52 373	50 688	51 225	53 225	53 307
Kukuřice	8 226	7 959	8 566	8 292	8 144	8 454	8 297
Luskoviny	612	1 492	969	1 192	969	1 061	1 376
Řepka	14 941	12 608	14 526	15 825	15 859	15 173	13 055
Brambory	224	277	280	269	257	232	248
Pícniny	18 184	18 928	19 618	18 591	19 262	19 735	20 592
Ovocné stromy a keře (ks)	1 249 023	1 092 698	1 077 024	1 098 527	1 098 999	1 132 522	1 126 890

*Tab. 11 Osevní plochy vybraných zemědělských plodin ve Zlínském kraji
v letech 2014–2020 (ČSÚ, © 2022)*

Živočišná výroba ve Zlínském kraji dosahovala v roce 2020 hodnoty 2487 mil. Kč. V kraji dlouhodobě převládá chov drůbeže, prasat a skotu. Největší zastoupení má drůbež, protože se v kraji nacházejí 2 velké drůbežárny (Zlín a Holešov). Celková produkce masa ve Zlínském kraji se pohybovala okolo 10 500 tun jatečné hmotnosti a tento stav byl srovnatelný s rokem 2014. Nejvíce se produkovalo vepřové maso (6258 t) a hovězí maso (4187 t). V porovnání s rokem 2014 vzrostla produkce jehněčího masa (skoro desetinásobně).

Ve sledovaném období došlo k meziročním výkyvům v počtu prasat a počtu drůbeže. Nabízí se vysvětlení v podobě ptačí chřipky/afrického moru. Avšak v letech prudkého poklesu nebyla ani jedna z nemocí na území kraje zaznamenána.

Počet hospodářských zvířat (v ks)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Drůbež	776 343	510 135	787 774	998 821	806 914	618 825	677 390
Prasata	112 339	83 508	59 594	55 411	76 670	75 377	71 531
Skot	60 328	61 484	62 225	62 684	62 764	63 748	63 062
Ovce	22 031	22 694	22 519	23 454	22 774	21 979	21 083
Kozy	1 030	1 147	1 264	1 225	1 356	1 261	1 413
Koně	1 837	1 863	1 879	1 890	1 825	2 008	1 787

Tab. 12 Stav vybraných hospodářských zvířat ve Zlínském kraji

v letech 2014–2020 (ČSÚ, © 2022)

Každoročně se v České republice snižuje počet dojných krav a roste počet krav bez tržní produkce mléka. Příčinou je neustále se snižující výkupní cena a rostoucí nabídka kravského mléka kvůli zrušení mléčných kvót a brexitu. Cena mléka na úrovni výrobních nákladů způsobila, že se jeho výroba přestala řadě podniků vyplácet. Také se v kraji snížil počet dojných krav o 1,9 % ve srovnání s rokem 2019. V roce 2020 bylo v kraji mléčným skotem vyprodukováno 165 282 tis. litrů, což je ve srovnání s rokem 2014 o 8,6 % více. Syrové kravské mléko v okrese Vsetín vykupuje Mlékárna Valašské Meziříčí spol. s r.o. sídlící ve Valašském Meziříčí. Jedněmi z jejích dodavatelů jsou Farma ZPZ s.r.o. nebo rodinná farma Karla Tvrdoně, které se jako jedny z mála v okrese pyšní vlastnictvím samoobslužného dojícího robota.

V okrese Vsetín převažuje živočišná výroba nad rostlinnou. Rostlinnou výrobou se zabývá pouze 136 ekonomických subjektů – nejvíce v obci Valašské Meziříčí, kde má sídlo podnikání 21 subjektů. Nejoblíbenější činností je pěstování trvalých plodin a pěstování plodin jiných než trvalých, kterou provozuje 76 % ekonomických subjektů.

Živočišnou výrobu uvádí ve svých rejstřících 554 ekonomických subjektů a dalších 367 subjektů eviduje chov hospodářských zvířat (koní, skotu, ovcí a koz, prasat atd.). Nejhojněji se jedná o zemědělské subjekty v obcích Vsetín (132 subjektů), Valašské Meziříčí (130 subjektů) a Rožnov pod Radhoštěm (117 subjektů).

Smíšené hospodářství RES eviduje u 110 ekonomických subjektů. Nejvíce zemědělských subjektů podniká v obcích Rožnov pod Radhoštěm (11), Vsetín (10) a Valašská Bystřice (10).

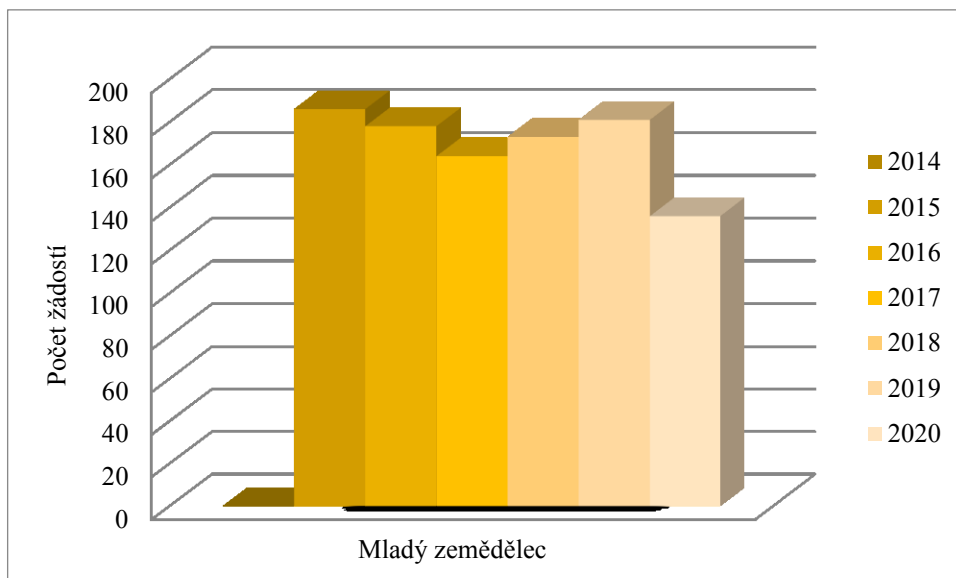
5.3 Finanční podpora zemědělství z veřejných zdrojů

Finanční prostředky do okresu plynuly z evropských fondů – Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského zemědělského záručního fondu. Ve sledovaném období byl největší zájem o čerpání finančních prostředků prostřednictvím přímých plateb (SAPS, Greening, PVP) a plošného opatření PRV ANC. Z plošného opatření PRV AEKO čerpalo finanční prostředky zhruba 350 žadatelů. V roce 2020 došlo k poklesu počtu žádostí – je to z toho důvodu, že řadě zemědělců doběhl 5letý závazek a vstoupili do dvouletého navazujícího závazku NAEKO a počet žádostí se rozpadl mezi dva dotační tituly.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celkový počet žadatelů	1 059	984	974	950	957	939	915
SAPS	1 055	983	970	947	955	935	912
Greening	-	981	970	947	955	935	912
Mladý zemědělec	-	186	178	164	173	181	136
PVP	1 053	980	965	870	894	863	806
VCS Cukrovka	-	-	1	1	1	1	1
VCS Dojnice	22	22	22	21	23	22	26
VCS Tele masn. typu	156	171	189	213	215	225	218
VCS Bílkoviny	-	9	11	13	16	15	17
VCS bahnice a kozy	131	130	133	136	121	114	101
VCS Ovoce VVP	-	2	2	2	2	2	2
VCS Ovoce VP	-	3	3	3	3	3	5
Finanční kompenzace	290	288	293	295	290	306	305
Agroenv-klim. opatř.	-	328	371	383	387	388	141
Ekologické zeměděl.	-	76	89	96	95	99	62
Navazující AEKO	-	-	-	-	-	-	226
Navazující EKOZ	-	-	-	-	-	-	40
AEO EAFRD	347	68	3	1	-	-	-
LFA EAFRD	714	692	669	663	933	919	896
Natura2000	34	38	36	39	36	35	42
Welfare (DŽPZ)	-	7	7	7	7	7	8

Tab. 13 Přehled žadatelů o dotace formou Jednotné žádosti (SZIF, © 2013)

Programové období 2014–2020 mělo za cíl mimo jiné podporu vstupu mladých do zemědělství. Tato dotace je poskytována od roku 2015. Graf 1 zachycuje vývoj počtu žádostí o tento dotační titul v okrese Vsetín.

Graf 1 Počet žádostí Mladý zemědělec v okrese Vsetín v letech 2014–2020

(SZIF, © 2013)

V roce 2020 se snížil počet žádostí Mladý zemědělec. Tento pokles lze vysvětlit tak, že mladí farmáři do 40 let, kteří žádali pravidelně od roku 2015, již neměli nárok požádat, neboť tato dotace je poskytována maximálně na 5 let.

Zvýšený zájem byl ve sledovaném období také o čerpání finančních prostředků z Programu rozvoje venkova prostřednictvím projektových opatření. Nejoblíbenějšími byla opatření zacílená na Prioritu 2 (Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů). Projekty z Programu rozvoje venkova byly v roce 2020 vyčísleny na 49,6 mil. Kč. Největší objem financí byl alokován do obce Hutisko-Solanec (cca 4,5 mil. Kč). V obci Nový Hrozenkov došlo k vyplacení finančních prostředků u nejvíce žadatelů (6 subjektů) v celkové hodnotě cca 4,2 mil. Kč. Následující tabulka (Tab. 14) zachycuje počet žádostí o projektová opatření z Programu rozvoje venkova v letech 2017–2020 v okrese.

	2017	2018	2019	2020
Celkový počet žadatelů	21	74	84	84
4.1.1 – Investice do zemědělských podniků	5	21	12	7
4.2.1 – Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	1	3	1	2
4.3.2 – Lesnická infrastruktura	6	4	3	5
6.1.1 – Zahájení činnosti mladých zemědělců	6	-	4	4
6.4.1 – Investice do nezemědělských činností	-	4	2	4
8.3.1 – Zavádění preventivních opatření v lesích	-	1	-	-
8.4.1 – Obnova lesních porostů po kalamitách	-	-	-	3
8.5.1 – Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin	1	1	2	14
8.5.2 – Neproduktivní investice v lesích	-	2	1	2
8.6.1 – Technika a technologie pro lesní hospodářství	1	15	4	11
8.6.2 – Technické vybavení dřevozpracujících provozoven	1	1	2	2
16.2.1 – Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií	-	1	-	-
19.2.1 – Podpora provádění operací v rámci komunitně vedeného místního rozvoje	-	21	52	30

Tab. 14 Přehled počtu žadatelů o projektová opatření z Programu rozvoje venkova (SZIF, © 2013)

Níže uvedená tabulka (Tab. 15) zachycuje počet žádostí o dotace z Programu rozvoje venkova (vázané na závazky z let 2007–2013) – opatření Zalesnění zemědělské půdy. V roce 2017 činila celková alokace finančních prostředků do okresu cca 10 tis. Kč, v roce 2020 se jednalo o částku 2,1 mil. Kč.

	2017	2018	2019	2020
Celkový počet žadatelů	1	11	6	4
ELESP – Péče a náhrada	1	10	1	1
ZZPLP – Zalesnění zemědělské půdy (ZZP)	-	-	2	-
POR – Zachování porostního typu	-	1	2	3
ZZPPN – Podpora zalesňování/zakládání lesů včetně nákladů na založení lesního porostu	-	-	1	-

Tab. 15 Přehled žadatelů o Lesnická opatření (SZIF, © 2013)

Od roku 2017 vzrostla finanční podpora poskytovaná zemědělcům do okresu o 15 %, ačkoli v roce 2020 došlo k mírnému poklesu, a to díky snížení počtu zemědělských žadatelů o dotace. Největší alokace finančních prostředků obdržela obec Valašské Meziříčí, kde byla z fondu EZFRV podpořena činnost zahájení mladých zemědělců a vyplaceny dotační tituly AEKO, ANC a EZ u 23 žádostí. Z fondu EZZF bylo financováno 41 žádostí o Přímé platby, Mladého zemědělce, finanční kompenzaci a VCS (Bahnice a kozy, Tele masného typu a Bílkovinné plodiny) a byla podpořena společná organizace trhu, konkrétně projekty

Ovoce do škol a Mléko do škol. Především díky těmto projektům je značný rozdíl v každoroční alokaci finančních prostředků do obce Valašské Meziříčí.

Tab. 16 zobrazuje alokaci finančních prostředků do obcí vsetínského okresu.

Obec	Alokace finančních prostředků v obcích okresu Vsetín			
	2017	2018	2019	2020
Celkový součet	390,39	481,24	495,54	449,84
Valašské Meziříčí	46,57	106,01	116,59	73,49
Zašová	27,04	19,35	21,12	20,92
Lidečko	23,67	24,62	25,97	24,77
Kelč	22,23	23,68	25,20	25,21
Ratiboř	20,40	52,65	20,60	20,44
Lešná	16,96	12,69	16,52	14,82
Francova Lhota	16,27	18,59	17,87	17,16
Poličná	13,89	16,09	11,50	14,13
Janová	13,87	13,97	15,27	16,36
Rožnov pod Radhoštěm	12,52	12,99	16,28	15,05
Velké Karlovice	12,40	13,34	14,55	12,67
Lhota u Vsetína	11,91	8,38	9,40	8,83
Hutisko-Solanec	10,24	6,59	7,14	11,16
Valašská Bystřice	9,98	11,96	20,01	10,30
Vidče	9,87	10,74	11,11	9,71
Nový Hrozenkov	8,89	7,60	7,71	11,43
Branky	7,05	3,76	4,10	4,09
Vsetín	6,73	9,31	10,12	7,47
Vigantice	5,76	5,61	6,86	7,49
Bystřička	5,41	6,94	5,71	6,08
Pozdětšov	5,30	4,34	5,52	7,41
Mikulůvka	5,26	8,44	5,14	5,24
Halenkov	4,83	5,85	5,72	5,40
Lužná	4,72	6,27	4,83	5,46
Zubří	4,68	4,48	6,59	6,40
Horní Bečva	4,14	5,15	4,61	4,98
Liptál	4,10	4,83	4,60	4,79
Hošťálková	3,72	1,70	2,19	5,34
Huslenky	3,58	3,65	4,42	4,40
Horní Lideč	3,52	0,35	0,81	0,62
Velká Lhota	3,47	3,59	4,10	4,02
Prlov	3,31	4,19	3,31	4,46
Leskovec	3,24	4,14	3,52	3,35
Karolinka	3,01	3,10	2,94	3,22
Jablůnka	2,94	2,30	1,37	1,48

Obec	Alokace finančních prostředků v obcích okresu Vsetín			
	2017	2018	2019	2020
Valašská Polanka	2,64	2,72	3,29	3,39
Růžďka	2,39	2,66	3,69	2,77
Seninka	2,36	2,22	2,48	2,49
Dolní Bečva	2,11	1,42	1,85	2,40
Lačnov	2,11	2,15	2,88	2,21
Kunovice	1,94	1,88	4,25	4,25
Zděchov	1,77	1,14	1,78	5,61
Hovězí	1,52	1,86	2,44	3,52
Ústí	1,52	1,45	5,22	1,58
Střítež nad Bečvou	1,44	1,90	2,69	2,27
Prostřední Bečva	1,37	1,12	1,57	1,59
Police	1,23	0,89	0,89	0,82
Jarcová	1,14	0,39	0,35	1,02
Oznice	1,14	1,57	1,73	1,29
Krhová	1,08	1,42	6,19	1,75
Malá Bystřice	0,96	1,00	1,24	1,53
Loučka	0,68	2,19	3,87	6,75
Pržno	0,48	0,60	1,75	1,64
Valašská Senice	0,44	0,41	0,51	0,45
Kateřinice	0,17	0,25	1,59	0,57
Mimo okres Vsetín	0,17	2,15	1,68	-0,50
Choryně	0,10	2,07	0,10	1,01
Podolí	0,09	0,09	0,10	2,75
Kladeruby	0,07	0,44	0,07	0,57
Střelná	0,003	-	-	-

*Tab. 16 Alokace finančních prostředků v mil. Kč v obcích okresu Vsetín
v letech 2017–2020 (vlastní zpracování dle SZIF, © 2013)*

5.4 Hodnocení stavu zemědělství na území okresu Vsetín

Zemědělství na území okresu Vsetín je charakteristické tradičním pojetím hospodaření – je zde typické pastevectví, chov dobytka, koní a ovcí. Pro jedinečný krajinný ráz je kladen velký důraz na ochranu krajinných prvků nejen hospodáři samotnými, ale i ze strany kontrolních orgánů. Hospodařením na orné půdě se zabývají především velké zemědělské podniky. Primární sektor jako obor není příliš atraktivní a neláká mladé lidi ke studiu ani vykonávání této profese. To ani přesto, že se na území okresu nachází střední zemědělská škola. Praxe je taková, že zemědělství vykonávají více starší generace. V okrese převládá sekundární a terciární sektor, který zaměstnává zhruba 86 % ekonomicky aktivního obyva-

telstva. Záporný migrační přírůstek, na kterém se v posledních letech podepsala koronavirová pandemie a stěhování obyvatelstva, má negativní vliv na ekonomickou stabilitu území.

Geografická poloha je jedním z faktorů určujících kvalitu půdy v okrese. Lesní pozemky tvoří více než polovinu plochy okresu, zemědělské pozemky zhruba 33 % půdního fondu. Trvalé travní porosty převažují nad ornou půdou, která je v oblasti méně úrodná. Proto se zemědělci specializují více na živočišnou výrobu. Pástevectví kromě produkční funkce plní i mimoprodukční funkci v podobě udržování rázu krajiny. Zemědělské subjekty zabývající se rostlinnou výrobou pěstují převážně obiloviny (pšenici, ječmen), kukuřici a pícniny (vojtěška, jetel, jetelotrávy pro krmné účely). V ekologickém režimu bylo za rok 2020 obhospodařováno celkem 4,85 % zemědělské půdy České republiky. Zemědělské subjekty jsou povinny dodržovat standardy udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu Cross Compliance.

Během sledovaného období žádalo o dotace v rámci Jednotné žádosti průměrně 1130 zemědělců, o projektová opatření projevil zájem průměrně 66 žadatelů a o lesnická opatření průměrně 5 uživatelů. Alokace finančních prostředků do okresu ze SZP činila v roce 2020 celkově asi 450 mil. Kč. Zemědělci a lesní hospodáři získali dotace na stroje, technologie, nové produkty apod. U projektových opatření byl největší zájem o čerpání dotací prostřednictvím dotačního titulu Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, který hojně využívaly samotné obce. Hojně byly vyplaceny platby související s obhospodařováním zemědělské půdy, ochranou životního prostředí a dodržováním dobrých životních podmínek zvířat.

Území disponuje velkým přírodním i kulturním bohatstvím, kvalitním životním prostředím a celou škálou atraktivit a zajímavostí. Příležitostí pro rozvoj venkova je propojení zemědělství a cestovního ruchu. Ten závisí na poloze a velikosti obce, na aktivitě místních obyvatel i přístupnosti ke změnám ze strany starosty obce. O nevyužitém potenciálu svědčí minimum ubytovacích zařízení na rodinných farmách, slabá diverzifikace do nezemědělských činností a také fakt, že během programového období nebyla podána jediná žádost na podporu agroturistiky z PRV. Povědomí o regionu nezvýšily v posledních letech ani lidové tradiční slavnosti (dožínky, farmářské dny, ovčácké dny a jarmarky) a pořádání soutěží a výstav, a to především z důvodu omezení v rámci koronavirové pandemie. Realizace venkovské turistiky by mohla být příležitostí, jak posílit rozvoj venkovských oblastí a pracovních příležitostí, a přidanou hodnotou zemědělského podnikání.

6 HODNOCENÍ DOPADŮ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY NA ROZVOJ ÚZEMÍ OKRESU VSETÍN

Ke kvalitativnímu výzkumu bylo vybráno celkem 5 zemědělských subjektů. Vzorek subjektů byl vybrán podle těchto kritérií: velikost podniku, velikost obhospodařované půdy a sídlo podnikání. Byli osloveni tyto respondenti:

1. *KELEČSKO a.s. (předseda představenstva Ing. Radim Kubečka, Kelč, 2 102 ha, 50–99 zaměstnanců, konvenční)*
2. *Farma ZPZ s. r. o. (jednatel společnosti Jan Zajíček, Valašská Bystřice, 202 ha, 10–19 zaměstnanců, konvenční)*
3. *soukromý zemědělec Jakub Machů (Lidečko, 34 ha, bez zaměstnanců, konvenční)*
4. *soukromý zemědělec Rostislav Kopecký (Halenkov, 14 ha, bez zaměstnanců, ekolog)*
5. *soukromý zemědělec Helena Camfrlová (Oznice, 3 ha, bez zaměstnanců, konvenční)*

Polostrukturovaný rozhovor proběhl při osobním setkání v období 25. 3.–11. 4. 2022 a obsahoval několik základních bloků otázek. Každý rozhovor trval zhruba 25 až 45 minut. Otázky a odpovědi byly následující:

Otázka 1: Jaké byly Vaše začátky podnikání v zemědělství?

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

KELEČSKO a.s. vznikla sloučením několika malých zemědělských družstev, které byly založeny při začátku kolektivizace v 50. letech 20. století. Víceméně platilo „co vesnice, to zemědělské družstvo“. V roce 1974 se všechna tato družstva sloučila do jednoho a vzniklo JZD Kelečsko, jehož právním nástupcem je současná akciová společnost. V 70. letech 20. století došlo ke sloučení se Státním statkem v Kelči, který hospodařil na státní půdě. V dobách největšího rozvoje mělo družstvo 350 pracovníků a hospodařilo na výměře 3500 ha. Aktuálně tento zemědělský subjekt (včetně dceřiných společností) obhospodařuje 2250 ha a zaměstnává 65 lidí.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Podnikání v zemědělství byla jeho mladická nerozváženost. Začínal v 90. letech 20. století s bratrem a počátku měli 3 krávy. Dříve pracoval v zemědělském družstvu a později na-

vázal na rodinnou tradici zemědělců. Tehdejší družstvo hospodařící ve Valašské Bystřici a přilehlém okolí se rozpadlo ze zákona a majitelé pozemků je prosili, aby pozemky udržovali bez nutnosti platit nájemné. V té době dotace nebyly, ty začaly až později a dostávali pouze pár korun na hektar.

„Situaci bych připodobnil seriálu Zdivočelá země – nikdo půdu nechtěl a díky tomu jsme měli na začátku až 350 ha. S příchodem dotací se zvýšil zájem o půdu, resp. o dotace, a výměra se nám postupně snížila na 202 ha. Hospodařili jsme především proto, že nás to bavilo. Přiznávám, že v počátcích jsem vůbec nevěděl, co mě čeká a do čeho jdu.“

Postupem času se podnikání zhoršovalo a zpříšňovalo, ačkoli vstup do EU přinesl daleko víc možností a finančních prostředků.

Jakub Machů

V zemědělství podniká relativně krátkou dobu. V roce 2013 pořídil první stádo ovcí a v roce 2014 poprvé požádal o zemědělské dotace týkající se obhospodařování půdy. Začátky byly složité – pozemky byly v pronájmu u velkého zemědělského podniku, který v lokalitě hospodaří, a zorientovat se v předpisech a podmínkách nebylo jednoduché. Během 5 let se z původních 2 ha pozemků rozrostlo jeho hospodářství na 34 ha zemědělsky obhospodařované půdy. Velká část pozemků je však i doposud v pronájmu, zemědělec platí každoročně majitelům pachtovné. Z důvodu obtížnosti sehnat půdu, na které by mohl hospodařit, se jeho hospodářství nachází ve více katastrech.

Rostislav Kopecký

Zemědělstvím se zabývali již jeho rodiče, takže navázal na rodinnou tradici. Dříve nebyla žádná technika a vše se dělalo ručně. V 90. letech 20. století se rozhodl uvést do provozu vlastní hospodářství. Koupil dvě jalovice, k dispozici měl starý traktor a nakoupil staré vyřazené stroje z bývalého JZD Horní Vsacko Hovězí, které mělo v obci Halenkov farmu. Začátky podnikání v zemědělství byly tehdy jedním slovem těžké.

Helena Camfrlová

Zemědělství bylo v rodině od nepaměti, takže se pokračovalo na stávajícím hospodářství. Podnikat se začalo tak, že byly ve vlastnictví pozemky, které se využily na zemědělské dotace. Časem se postupně pronajala půda další, která v obci nebyla obhospodařovaná.

Otázka 2: V čem podle Vás spočívají hlavní problémy zemědělství na území okresu Vsetín z hlediska přírodních a společenských podmínek?

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Vsetínský okres je kopcovitý, z velké části zalesněný a disponuje malým podílem zemědělské půdy, která je soustředěna převážně v údolích řeky Bečvy, Senice a Juhyně. Také podíl orné půdy na celkové výměře zemědělské půdy je bezvýznamný. Ve vyšších polohách a na strmých kopcích jsou pouze travní porosty. Z uvedeného vyplývá, že zemědělská produkce je nižší než ve velikostně srovnatelných okresech. Velkých společností (s rozlohou obhospodařované půdy 1000 ha a více) je zde pouze několik (odhadem 8), naopak je zde velké množství malých hospodářů, kteří mnohdy provozují zemědělství při jiném zaměstnání. Vysoký podíl hospodařících rodin však zase dává velkou základnu pracovníků, kteří mají vztah k půdě a jsou z domova zvyklí na zemědělské práce.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Problémy v zemědělství v okrese jsou určitě dané nadmořskou výškou a svažitostí – když začínali (aniž by to bylo zakázané), pozemky zatravnili, protože v lokalitě byla na polích vysoká míra a obdělávání bylo strašně pracné a náročné. Ze všeho udělali louky a pastviny. Když na pozemcích hospodařilo dřívější zemědělské družstvo, všechna pole orali a od kamení je očišťovali lidé z kovovýroby. Přirozenou cestou zjistili, že nemá cenu louky v lokalitě orat a že budou sloužit jenom pro pastevectví.

Z hlediska společenských podmínek souhlasí s ostatními respondenty – spousta zemědělců bere dotace pro finance a nemají vztah k půdě. Jako smutný fakt uvedl situaci, že se vzájemně vytlačí ze zabrané půdy mezi zemědělskými firmami. Osobně vnímá, že dotační politika je nastavena tak, že to není o tom, jak je kdo šikovný zemědělec, ale kolik má hektarů. Vůle, aby se něco změnilo, podle něj není a nebude. Potravin je nadvýroba, je nutná regulace a reguluje se to tím, že dotační tituly směřují k tomu, že se výroba utlumí.

Jakub Machů

Zemědělec obhospodařuje louky a pastviny ve 4 katastrech. Hlavní problém z hlediska přírodních podmínek shledává ve velké svažitosti pozemků (některé jeho pozemky mají průměrnou sklonitost až 20 °) a ve špatné dostupnosti, kdy není možné se k nim dostat běžnou zemědělskou technikou. Mnohdy je to spíš ruční práce, která zabere spoustu času.

Úrodnost orných půd je nesrovnatelně horší v porovnání se zemědělskými pozemky na Hané. Proto jsou zemědělci v okrese odkázáni na pastevectví a lesnictví.

Z hlediska společenských podmínek vidí jako velké negativum stav, že některé zemědělské dotace nejsou vázány na produkci a není kontrolovaný hospodářský účel využití půdy – často čerpají dotace lidé, kteří nemají vztah k půdě, nic neprodukují a maximálně jednou za rok nechají své pozemky službou mechanicky uklidit, aby splnili nutnou podmínku.

Rostislav Kopecký

Vsetín je okres specifický členitostí terénu a půdou, která je jílovitá a kamenitá.

„Jedná se o náročnou oblast pro zemědělské obhospodařování. Většina pastvin a luk má vysokou svahovou sklonitost a jsou malé pro obhospodařování velkou technikou. Orná půda vyžaduje větší péči, aby poskytla potřebnou výnosnost.“

Společenskou stránku zdejšího hospodaření ovlivňuje fakt, že v okrese má zemědělství velkou tradici a řada starších usedlíků, kteří vlastní zemědělskou půdu, odmítá půdu pronajmout a hospodaří sami. Je zde velmi těžké získat novou půdu do pachtu a rozvíjet hospodářství.

Helena Camfrlová

Problémy vidí ve svažitosti půdy, která je hůř obhospodařovatelná než v jiných okresech. Dále je v oblasti zemědělský boj o pozemky – chtěla by své hospodářství rozšířit, ale nemůže, protože nejsou volné pozemky. Jako drobný zemědělec nedosahuje takové výše finanční podpory z veřejných zdrojů, aby si mohla dovolit lepší techniku a přeplácet jiné uživatele pozemků na pachtovním (což je konkurenční boj, který se mezi zemědělci běžně objevuje).

Otázka 3: Jaké zemědělské dotace čerpáte? Přispěly dotace a jiné veřejné podpory k rozvoji Vašeho zemědělského podnikání? Pokud ano, uveďte jak

---

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Společnost čerpá veškeré možné zemědělské dotace, které jsou k dispozici, tj. přímé platby, platby z PRV, využívají nadstavbové managementy z AEKO. Kromě zemědělských dotací pak dosáhli na dotace týkající se úspory energie (spadající pod Ministerstvo průmyslu a obchodu OPIK), nově připravují velkou investici do fotovoltaické elektrárny

z programu národní obnovy. Společnost má dlouholetou tradici, přičemž bylo zapotřebí vysokých investic k modernizaci, a díky dotacím se toto daří realizovat – pyšní se zrekonstruovanými budovami i novou zemědělskou technikou.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Firma čerpá jenom ty základní dotace, které jsou vázané na půdu a dobytek. Dále národní dotace a dotace z PRV. Jejich největší životní projekt byl v roce 2018, kdy zahájili modernizaci stáje a pořídili zcela automatizovaného dojícího robota včetně nákupu potřebné techniky. V oblasti poradenství čerpají dotace přes Genoservis a ty jsou zpětně vypláceny farmě.

Jakub Machů

Z nabídky finančních podpor čerpá přímé platby a neprojektová opatření PRV. Projektová opatření PRV ještě nezkoušel.

„Podmínky pro čerpání dotací z PRV mi přijdou složité a nepřehledné. Odrazuje mě také obava, že jako drobný zemědělec na tuto dotaci nedosáhnu.“

Přesto má v plánu to pro následující programové období zkusit. Přemýšlel i nad spoluprací s mikroregionem Hornolidečsko a zažádání o finanční prostředky z projektových opatření prostřednictvím MAS. Zemědělskou činnost zaměřenou na živočišnou produkci chce doplnit vedlejším zdrojem příjmů v podobě mimoprodukční funkce zemědělství. Rozhodující však pro něj budou vypsání výzvy.

Přímé platby mu umožnily rozšířit velikost jeho hospodářství, neboť si mohl dovolit platit pachtovné za pronajaté pozemky, zakoupit mobilní hrazení a elektrické akumulátory na pastviny a specifickou zemědělskou techniku vhodnou pro obdělávání svažitých pozemků.

Rostislav Kopecký

Finanční prostředky žádá přes SZIF, a to konkrétně o dotace SAPS, ANC, Greening, AEKO, EZ, Masná telata a PVP. V minulosti několikrát využil dotace přes projektová opatření PRV. Všechny tyto dotace hodnotí jako velký přínos pro své hospodaření. Díky nim byl schopen nakoupit zemědělskou techniku, která mu pomáhá v udržitelnosti kvality chovu. Zúčastnil se 3 výzev na nákup zemědělské techniky. Ve spolupráci s mladšími členy rodiny byl schopen připravit projekt a žádost o podporu, ačkoli podmínky byly poměrně složité. Své rozhodnutí zažádat o dotaci z PRV hodnotí kladně, neboť je v současné době schopný obhospodařovat své pozemky kvalitní novou technikou.

Helena Camfrlová

Během svého zemědělského podnikání čerpala dotace na plochu a závazkové AEKO. Finanční prostředky využívá do stavby pevného oplocení pastvin a do nafty. Hospodaření popisuje jako způsob životního stylu a hobby a nemyslí si, že finanční prostředky poskytnuté ze SZIF se příliš podílejí na rozvoji jejího hospodářství. Jedná se spíš o trvale udržitelný stav, který její péči o krajinu ohodnotil, ale nehoní se za produkcí a výdělkem.

Otázka 4: Přispělo Vaše zemědělské podnikání k rozvoji venkova v oblasti, kde hospodaříte? Uveďte jak.

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Určitě ano. Udržují zemědělskou půdu s přístupem řádného hospodáře, udržují a opravují polní cesty, provádějí výsadby dřevin v krajině, zabraňují erozi.

„Zaměstnáváme až 70 především místních pracovníků a díky velkým investičním akcím v posledních letech dáváme zakázky místním firmám.“

Podílejí se taky na veřejném životě v místě podnikání. Přispívají na kulturní, společenské a sportovní akce, podporují místní spolky.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Určitě v zaměstnanosti. Zaměstnávají 16 místních lidí plus letní brigádníky z Valašské Bystřice, Velké Lhoty a Malé Bystřice. Podílejí se na sponzorování místních spolků (dobrovolní ochotnické divadlo, hasiči, šachisté), plesů nebo zemědělské školy v Rožnově pod Radhoštěm. Nepravidelně navštěvuje farmu mateřská škola nebo střední zemědělská škola v rámci odborné praxe. Dále farmu během roku navštíví spousta lidí, ať už díky prodejcem dojícího robota, nebo díky tomu, že mají prodejnu ve dvoře (např. maminky s dětmi často chodí na mléko a dívat se na telátka). Dny otevřených dveří ani farmářské dny ale nerealizují. Neúčastní se ani farmářských dnů pořádaných v regionu (Prlov, Santov), neboť to jednatel považuje za prodělečné.

Jakub Machů

Spíš minimálně. Chov ovcí a pastevectví je v regionu tradicí a tuto tradici chce zemědělec zachovat. Jelikož obhospodařuje lokality hůř dostupné a se sklonem k tvorbě náletů a trní, má jeho údržba krajiny pastvou ovcí smysl. Udržované pozemky s chráněnými

a krajinnými prvky jsou volně dostupné turistům, houbařům (pokud se tam zrovna nepasou ovce) a plní estetickou funkci krajiny. Protože hospodaří s principy dobrého hospodáře, svou činností zachovává kvalitní životní prostředí, chrání vzácná zvířata a rostliny na svých pozemcích a také jeho zvířata nedegradují pozemky, protože ovce jsou ve srovnání se skotem lehká zvířata. Na sezónní práce si najímá 1–2 brigádníky (spíš studenty), kteří mu pomáhají s přípravou ohrad, přesuny zvířat, sečením nedopasků po pastvě nebo sklízením ovoce v ovocných sadech. Zainteresovaným osobám poskytuje individuální školení o chovu ovcí a včel.

Rostislav Kopecký

Zemědělské podnikání příliš nerozvíjí venkov, kde hospodaří. Má malé hospodářství, kde není potřeba zaměstnávat jiné pracovníky, vše si dělá sám. Snaží se pozemky udržovat tak, aby nezarůstaly nechtěnými keři a nekulturními travami. Svou činností udržuje aspoň ráz krajiny.

Helena Camfrlová

Zanedbatelně. Např. pozemky, které mají zpachtované, byly dlouhé roky neobhospodařované, zarostlé a jejich údržbou se přispělo k dotvoření rázu krajiny. Rodina se rozhodla k vytváření vlastní produkce potravin, chtěli být nezávislí na nabídce obchodů a domácími produkty také platí za pronajatou půdu a jiné protislužby. V rámci rozvoje venkova se především udržují mezilidské vztahy se sousedy v obci nebo umožňují veřejnosti vyjížďky na koních či soukromé lekce včelaření.

Otázka 5: Jak hodnotíte administrativní náročnost čerpání dotací? Co by podle Vás usnadnilo čerpání dotací pro následující programové období?

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Předseda představenstva uvedl, že čerpání je administrativně stále náročnější. Každá vláda slibuje zjednodušení podmínek čerpání dotací, ale opak je pravdou. Úředníci požadují stále více dokladů, je požadováno splnění stále více podmínek. Čerpání by usnadnilo, kdyby byla dána větší volnost. Úřady chtějí postihnout a evidovat každý drobný detail podnikání (nebo realizace projektu), vytvářejí se složité postupy a manuály, které čerpání těchto dotací dělají zdlouhavými a otravnými.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Nejhorší dotací je pro něj národní dotace 19.A (Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ), neboť se velice složitě prokazuje doklady. Oproti tomu národní dotace 20.A (Zlepšení životních podmínek dojníc) je pro něj příjemně jednoduchá (dokládá se pouze stájovým registrem, kolik má farma kusů). Jednotnou žádost si sám nepodává, ale najímá si na to zemědělského poradce, stejně tak na projektové žádosti. Projekty přes MAS jsou taktéž příjemné – projekty jsou dokonce jednodušší (do 200 tis. korun je to bez výběrového řízení). Žádali o projektové opatření v hodnotě přes půl milionu korun, kde bylo zapotřebí výběrové řízení. Na zpracování této žádosti si netroufl sám, a proto si najal člověka. Úspěšnost podaných žádostí byla vždy 100%.

Jakub Machů

Během několika let, co čerpá dotace, se naučil pracovat s Portálem farmáře a Jednotnou žádost vyplňuje a posílá na SZIF sám. Tento krok neshledává složitým. O poznání komplikovanější se mu zdají projektové podpory. Metodiky jsou obsáhlé a požadavky náročné pro běžného zemědělce praktika. V následujícím roce plánuje čerpat finanční prostředky z programu včelařství, které se žádají přes Svaz včelařů, ale vyplácí je SZIF. I v tomto případě jsou podmínky poměrně jednoduše nastaveny.

Rostislav Kopecký

Podání Jednotné žádosti pro něj není administrativně nenáročné. Využívá Portál farmáře nebo rad a informací referentů příjmu žádostí SZIF. Náročnější je podle něj podání žádosti na projektové podpory z PRV. Tyto žádosti jsou zdlouhavé na vyplnění, vyžadují popsání důvodu čerpání, provedení marketingového průzkumu, doplnění všech příloh a jsou rozsáhlé s opakujícími se otázkami a odpověďmi. Odrazující může být fakt, že vyplacení dotace probíhá s ročním zpožděním. Doporučuje zjednodušit žádosti na nižší částky, aby rozsah žádosti například na 50 tis. korun neměl stejné požadavky jako žádost na 1 mil. korun. Další nevýhodou dotací z projektových podpor je nutnost zakoupit úplně nové stroje. Uvádí, že by se podmínka mohla vztahovat na stroje ne starší 2 let. V systému přerozdělování dotací by podmínil nárok na dotace jen pro ty, kteří mají hospodářská zvířata. Není zastáncem těch, kteří nechají biomasu séct sousem a následně seno/senáž prodávají.

Helena Camfrlová

Z pohledu dotací, které zemědělkyně čerpá, to pro ni není administrativní zátěž. Dokáže se pohybovat v Portálu farmáře a na pracovišti SZIF referentky dokážou vždy dobře poradit. Odrazovalo ji čerpání projektových dotací, hodnotí je jako zbytečně složité, ačkoli by se i drobní zemědělci díky tomu mohli lépe rozvinout. Celkově je to odrazující – samotnou myšlenkou i faktem, jak složité je daný program vypsáný, že to nikdo nechápe.

Otázka 6: Vykonává Váš zemědělský podnik některou z mimoprodukčních funkcí? (environmentální, rekreativní/zdravotní, sociální, sociálně-ekonomickou, estetickou, historickou, vzdělávací, kulturní)

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Téměř všechny. Jako příklad předseda uvedl sociální funkci v podobě zaměstnávání místních občanů, podporu místních spolků a sportovců; kulturní funkci, kdy se podílí na realizaci společenských a kulturních akcí. Spolupracují s místními mysliveckými spolky, se kterými realizují výsadby ovocných stromů v krajině. Díky využívání nadstavbových managementů AEKO (ochrana čejky, zakládání a údržba biopásů) chrání volně žijící druhy rostlin a živočichů.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Podílí se na zaměstnanosti v obci a jejím okolí, v zimě pomáhá s údržbou místních komunikací.

„Údržbou krajiny a dodržováním podmínek Cross Compliance vytváříme krajinný ráz. Místním obyvatelům i široké veřejnosti předáváme informace a zkušenosti s chovem dojníc, o výrobě sýrů a dalších mléčných výrobků, o dojícím robotu a zemědělské technice. Podporujeme místní zájmové spolky k udržování tradic.“

Jakub Machů

Jako hlavní mimoprodukční přínos pro krajinu uvedl zemědělec environmentální funkci – udržuje krajinné prvky, nerozorává meze, nekácí stromy na užívaných pozemcích a v případě uhynulých stromů dosazuje nové. I díky podmínkám opatření AEKO spolupracuje s ochránci přírody a orgány životního prostředí. Z důvodu ochrany svých stád a také šelem v lokalitě, kde hospodaří, využil v minulém roce dotaci poskytovanou orgánem ochrany přírody na zakoupení mobilních ohrad.

V letních měsících nabízí sezónní práci brigádníkům a v zimním období se podílí na úklidu sněhu v obci Lidečko. Zemědělcům, kteří disponují stroji, které nemá, vypomáhá se zpracováním travní hmoty a protislužbou vypomůžou oni jemu.

Rostislav Kopecký

Kromě environmentální funkce zemědělství, kterou vykonává na užívaných pozemcích, plní sociální funkci ve formě smluvní práce s obcí v mimosezónním období. Náplní práce byl v zimních měsících úklid sněhu, udržování místních komunikací a instalování vánoční výzdoby. Na jaře pomáhal s výsadbou obecní zeleně a údržbou obecního parku.

Helena Camfrlová

Snahou je vykonávat environmentální mimoprodukční funkci, udržovat ráz krajiny, zachovat meze a dosazovat místo uschlých trnů nové stromky, které mají protivětrný význam. Společně s rodinnými příslušníky se snaží o vzdělávání veřejnosti – na koně a nově narozená zvířata se chodí dívat maminky s dětmi, nepravidelně pořádají vyjížďky na koních. Veřejnost má velký zájem o kurzy včelaření a toho chce využít a rozvinout se i v této oblasti. Uvádí, že se této činnosti lidé často bojí – snaží se jim ukázat, jak to vypadá, jak včelaření funguje, co obnáší. Celkově se chodí lidé informovat, jak náročná aktivita to je, jestli se do toho mají pouštět a jestli by je to bavilo.

Otázka 7: Poznamenala Vaši zemědělskou činnost koronavirová pandemie? Byla ohrožena zaměstnanost ve Vašem podniku?

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Téměř nepoznamenala. Předseda popsal, že se přes podnik převalily dvě vlny, které však šly postupně přes jednotlivé úseky (od provozu až po administrativu), takže byli schopni bez výraznějších potíží zajistit chod podniku.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Poznamenala, dle jednatele to bylo špatné období. Zaměstnanci byli na ošetřovném s dítětem, byli pozitivní nebo v karanténě. Většinou to bylo přes zimní měsíce a pořádku se to točilo dokola. Do toho bylo zavedeno povinné testování. Farma zvolila jako testovací den pondělí. Vedení firmy dopředu nevědělo, kdo přijde na druhý den do práce. Ale ustáli to a zaměstnanci se zvládali různě prostřídat.

Jakub Machů

Onemocnění COVID-19 zemědělské podnikání neomezilo, i když zemědělec nezaměstnává pracovníky. Popsal, že z provozu vypadl na týden, kdy ho zastoupili rodinní příslušníci a vše se bezproblémově zvládlo.

Rostislav Kopecký

Vzhledem k nastaveným opatřením během koronavirové pandemie nebyla činnost zemědělce ohrožena a chod hospodářství fungoval nepřetržitě.

Helena Camfrlová

Protože zaměstnance nemají, pomáhala si celá rodina. Ačkoli byli v jeden moment nemocní všichni, vystřídali se. Nebyl ohrožen stav hospodářských zvířat a také pozemky se stihly uklidit v termínu, aby byly splněny podmínky pro získání dotace.

Otázka 8: Využíváte při svém zemědělském podnikání smart technologie?

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Smart technologie využívají jen částečně. Jejich traktory jsou vybaveny GPS systémy, mají řízené vytápění plynem i pevnými palivy v budovách, samozřejmostí je propojený vnitrofiremní účetní systém. V chovu skotu využívají elektronickou identifikaci krav. Do budoucna chtějí na fotovoltaiku zapojit chod celého provozu.

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Určitě, nově zcela automatizovaný dojící robot a čipy. Pořízením robota se zavřela stará dojírna. V tržbách sice přišli o peníze, ale neměli volné zaměstnance, kteří by obsluhovali dojírnu. Všichni byli zapojeni do naučení dojnic na nový styl dojení. Vysoká investice začíná mít návratnost mimo jiné i v množství nadojeného mléka. Mléko se zpracovává na výrobu mléčných produktů a přebytek se prodá do Mlékárny Valašské Meziříčí. Mají moderní zemědělskou techniku, která ovšem nemá GPS systémy. Jednatel je považuje za zbytečné s přihlédnutím k terénu, který musí obhospodařovat.

Jakub Machů

Smart technologie využívá jen okrajově. Jako příklad uvedl využívání zákresů svých obhospodařovaných pozemků v mobilu, kterými si hlídá hranice se sousedním zemědělcem.

Pro monitoring včelích úlů využívá úlovou váhu s GSM systémem. Čidla, senzory ani meteostanice nevyužívá.

Rostislav Kopecký

Zemědělec smart technologie nevyužívá. Ačkoli má nový traktor, není vybaven GPS navigací. Jeho pozemky jsou uzavřeny přírodními hranicemi a sousední hranice nepotřebuje hlídat, byla by tato technologie zbytečná. Protože je opatrný, své hospodářství si hlídá bezpečnostními kamerami, přičemž k záznamům přistupuje vzdáleně pomocí mobilního telefonu.

Helena Camfrlová

Využívá aplikaci e-katastr v mobilním telefonu pro vytyčení hranic pozemků ve svém vlastnictví a v sadu má umístěnou meteostanici s venkovními senzory pro detekci srážek, vlhkosti, větru a teploty.

Otázka 9: Jaké zemědělské aktivity plánujete v následujících letech? Co očekáváte od nového programového období SZP 2020+?

KELEČSKO a.s. (Ing. Radim Kubečka)

Aktivít do budoucna plánují hodně. Jako velký závazek shledává ustájení skotu, kde chtějí změnit technologii ustájení dojníc a postavit dvě nové stáje pro dojnice a mladý dobytek. Plánují investovat do nové silážní jámy a krytého přístřešku pro zemědělské stroje. Veškeré investice směřují k budoucímu snížení provozních nákladů, ke zlepšení kvality krmiv a podpoře welfare u zvířat. Cílem je zefektivnit stávající výrobu a provoz, proto prozatím neplánují rozjezd nějaké nové výroby.

„Od nového programového období očekávám primárně zjednodušení administrace čerpání dotací. Jsem ale skeptický, neboť během své funkce jsem tento příslib slyšel a četl tolikrát, že nevěřím v jeho realizaci.“

Farma ZPZ s.r.o. (Jan Zajíček)

Nové programové období zvedlo vlnu velkého pobouření. Co očekávat, absolutně nemá ponětí. Utěšovat se tím, že dostane na prvních 150 ha větší sazbu peněz, když vidí, jak se vše zdražilo, farmu stejně nezachrání. Pozitivně hodnotí fakt, že se nové programové období obrátilo ve prospěch malých farmářů.

Vyřizuje změnu územního plánu a do budoucna chce postavit stálé hnojiště. Důvodem je současný stav, kdy mají problém s jeho umístěním – ačkoli mají povolené polní skládky, rádi by hnůj skladovali někde pod střechou a v kvalitě, protože bude obrovskou devizou (dusík, který je v hnoji, by se dal prodat). Cena hnojiv jde nahoru a v současnosti je to cenová komodita mezi farmáři zabývajícími se pouze rostlinnou výrobou.

Další investiční akce v následujících letech neplánují, neboť jejich aktivity aktuálně tlumí dluh z roku 2018 (investice do dojícího robota).

Jakub Machů

Od nového programového období neočekává žádné velké změny. Dokud nebude dotační politika vázaná na produkci, nebude volná zemědělská plocha pro rozvoj hospodářství. Tu, která volná je, vlastní starousedlíci, u kterých není vůle půdu pronajmout. S následujícím programovým obdobím hodlá vstoupit do ekologického režimu hospodaření a zaměřit se na mimoprodukční funkci zemědělství v podobě podpory agroturistiky a pořádání vzdělávacích aktivit.

Rostislav Kopecký

Zemědělec neplánuje zásadní zemědělské aktivity. Svěřil se, že nejspíše do 10 let zemědělské podnikání ukončí z důvodů vysokého věku a nemožnosti sehnat novou půdu k rozvoji farmy. Přesto věří, že nové programové období přinese lepší pravidla, která budou pro celou Českou republiku přínosem.

Helena Camfrlová

Je otázkou, co nové programové období přinese, každopádně se bude snažit vhodně nabídky využít. Do dalších let chce podnikání posunout na mimoprodukční funkci, aby nebyla závislá pouze na příjmu z dotací. Příjem z produktů odpovídá spíše vynaloženým nákladům, neboť neužívá dostatečnou plochu na uživení více hospodářských zvířat. Plánuje rozšířit myšlenku s provozem agroturistiky a ubytování na farmě se zaměřením na koně. Chtěla by více pracovat s lidmi a realizovat vzdělávací aktivity pro širší veřejnost.

S rodinou přemýšlí nad přechodem z konvenční do ekologické formy hospodaření. Popsala, že nevidí překážky pro vstup, neboť způsobem hospodaření podmínky dávno splňuje, protože nepoužívá chemie, zvířata jsou pořád na pastvě, welfare je maximální. Rozhodující by byla výše finanční podpory, protože je pro ni více odrazující fakt, že přibude další administrace.

6.1 SWOT analýza

Na základě polostrukturovaných rozhovorů následující SWOT analýza uvádí přednosti a limity zemědělského podnikání v okrese Vsetín.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Jedinečné přírodní prostředí a biologická diverzita • Relativně dobrá kvalita životního prostředí • Vysoká pozornost věnovaná ochraně přírody • Udržování tradic a folklóru • Vztah k půdě a zemědělství • Vhodné prostředí pro realizaci venkovského cestovního ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> • Periferní region, pohraniční oblast a vnější část ČR • Svažitost pozemků a horší přístupnost k nim • Málo úrodná zemědělská půda • Nedostatek zemědělské půdy pro další rozvoj • Vazba majitelů na půdu, neochota ji prodat • Intenzivní forma hospodaření
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Minimální konkurence v oblasti venkovského cestovního ruchu • Čerpání finančních prostředků z veřejných zdrojů • Zájem veřejnosti o vzdělávání, o původ a kvalitu potravin • Využití odbornosti pracovní síly pro rozvoj zemědělských oborů • Využití pozemků pro rozvoj ekonomických aktivit • Předpoklady pro rozvoj ekologického zemědělství • Prostor pro mimoprodukční funkce zemědělství 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné využívání moderních technologií v zemědělství • Nedostatečný rozvoj malých zemědělských podniků a živnostníků • Pokles pracovní síly zaměstnané v zemědělství • Územní plánování naráží na konflikty s orgány ochrany přírody • Migrace obyvatelstva z venkovských oblastí a nedostatek pracovních příležitostí • Erozní ohrožení půd

Tab. 17 SWOT analýza (vlastní zpracování)

6.1.1 Návrh strategií

Návrh doporučujících strategií pro rozvoj zemědělského podnikání a rozvoj území okresu vychází z výše sestavené SWOT analýzy.

6.1.1.1 Strategie SO (MAX-MAX)

Okres Vsetín disponuje celou řadou silných stránek, díky kterým jsou zemědělské subjekty schopny využít příležitostí, které území nabízí. Vztah obyvatelstva k půdě a zemědělství v kombinaci s možností čerpání finančních prostředků z veřejných zdrojů a využitím odbornosti pracovní síly pro rozvoj zemědělských oborů dává zemědělcům možnost rozvíjet nejen svůj podnik, ale i území, kde hospodaří (údržba krajiny, nákup strojů, investice do rozšíření hospodářství a nových zemědělských budov, pořádání kulturních a společenských akcí, spolupráce se zemědělskými školami). Vztah obyvatelstva k půdě a zemědělství společně se zájmem veřejnosti o vzdělávání, původ a kvalitu potravin poskytuje zemědělcům příležitost k vyššímu odbytu. Silná stránka v podobě udržování tradic a folklóru (dožínky, masopust, farmářské dny) za pomoci čerpání dotací přiláká více návštěvníků a zvýší povědomí o regionu.

6.1.1.2 Strategie WO (MIN-MAX)

Zemědělské subjekty hospodařící v oblasti se při svém podnikání potýkají i se slabými stránkami. Všichni respondenti se shodují, že hospodaření v okrese je složité z důvodu ztížených přírodních podmínek. Využívání dotace pro horské a méně příznivé oblasti tento rozdíl maličko kompenzuje v porovnání s hospodařením na rovinách. Také mimoprodukční zemědělské aktivity mohou zemědělcům přinést dodatečný zdroj příjmů a kompenzovat tak horší podmínky pro hospodaření.

6.1.1.3 Strategie ST (MAX-MIN)

Hrozbami jsou v zemědělském podnikatelském prostředí pokles pracovníků a migrace venkovského obyvatelstva. Ty je možné zmírnit diverzifikací zemědělských aktivit, např. podporou venkovského cestovního ruchu. Zemědělci mají vztah k půdě, není jim lhostejný budoucí stav země, kterou obdělávají, a hrozbu v podobě erozní ohroženosti půdy mohou snížit tak, že nebudou rozorávat travní porosty v lokalitách, kde to není vhodné, nebo správnými osevními plány a agronomickými postupy.

6.1.1.4 Strategie WT (MIN-MIN)

Na nedostatečném rozvoji malých zemědělských podniků a živnostníků se podílí nedostatek zemědělské půdy, vazba majitelů na půdu a jejich neochota ji prodat i málo úrodná zemědělská půda v kombinaci se svažitostí. Tyto slabé stránky je potřeba eliminovat a vyhnout se tak hrozbě v podobě nedostatečného rozvoje malých zemědělců.

7 PROJEKTOVÁ ČÁST

Tato kapitola se zabývá návrhem projektu zaměřeného na podporu mimoprodukční funkce zemědělství ve vztahu k podpoře rozvoje okresu Vsetín. Projekt reaguje na fakt, že je v okrese málo využívaná podpora venkovské turistiky.

Na základě rozhovoru s panem Jakubem Machů je jeho záměrem přechod k ekologickému režimu hospodaření a vybudování nového ubytovacího zařízení pro podporu venkovského cestovního ruchu v městyse Nový Hrozenkov.

7.1 Všeobecné informace o projektu

<i>Název projektu</i>	Rekonstrukce zemědělské usedlosti na ubytovací zařízení
<i>Zadavatel</i>	Jakub Machů – zemědělský podnikatel
<i>Místo realizace</i>	Nový Hrozenkov 64, okres Vsetín, Zlínský kraj
<i>Termín realizace</i>	01/2023 – 05/2025
<i>Zdroj financování</i>	Program rozvoje venkova ČR

Tab. 18 Základní údaje o projektu (vlastní zpracování)

7.1.1 Popis výchozího stavu

Zemědělský podnikatel Jakub Machů začal podnikat v roce 2015, kdy navázal na rodinnou tradici zemědělců. Zemědělec hospodaří na výměře 34 ha v rámci 4 katastrálních území – Lidečko, Huslenky, Halenkov a Nový Hrozenkov, které spadají do Chráněné krajinné oblasti Beskydy. Obhospodařuje zemědělské pozemky s kulturou trvalého travního porostu a ty se nacházejí v horských a podhorských oblastech, kde převládají druhově bohaté pastviny. Specializuje se na chov ovcí plemene Romney Marsh s kombinovanou vlnařsko-masnou užitkovostí. Pan Jakub Machů v současnosti zaměstnává pouze brigádníky na sezónní práci.

Vzhledem k tomu, že se na hospodářství v Novém Hrozenkově nacházejí nevyužité zemědělské prostory, rozhodl zemědělec pro vybudování malokapacitního ubytovacího zařízení, včetně přestavby chlévů a stodoly k vytvoření vhodných prostor pro pořádání kurzů, besed a školení (kurzy pečení frgálů, zpracování jehněčího masa, stříhání ovcí, besedy a školení o výrobě medu, výrobě valašského šindele).

7.2 Cíl projektu

Hlavním cílem projektu bude vybudovat v oblasti nové ubytovací zařízení za účelem zvýšení dodatečného příjmu zemědělce, plynoucího z mimoprodukčních funkcí zemědělství.

Dílčím cílem bude vytvoření nových pracovních míst. K provozu ubytovacího zařízení budou potřeba 3 noví pracovníci, kteří zajistí jeho chod (především v letních měsících, kdy má zemědělec práci s obhospodařováním pozemků).

Podstatným přínosem projektu bude posílení podnikatelského prostředí na území okresu a zvýšení atraktivity dané oblasti.

7.3 Cílová skupina

Projektem chce zemědělec oslovit širokou skupinu osob bez věkového omezení, se vztahem k přírodě a hospodářským zvířatům, se zájmem o vzdělávání a poznávání. Ubytovací zařízení bude vhodné pro jednotlivce, páry i rodiny s dětmi. Poskytované aktivity budou cílit mimo výše uvedené na školy a zájmové kroužky.

7.4 Popis projektu

Malokapacitní ubytovací zařízení bude obnášet nejdříve rekonstrukci původní dřevěnice v zemědělské usedlosti Nový Hrozenkov. Veškeré dřevěné prvky bude potřeba sanovat (impregnací a injektáží) a část stěnovnic vyměnit a opravit. Bude zhotoveno vnitřní dřevěné obložení, nová dřevěná podlaha z masivního dřeva. Okna a schody do podkroví budou obroušeny od původního nátěru a natřeny nátěrem novým. V kuchyni budou zachována původní kamna, ale dojde k rozšíření prostoru vybouráním příčky mezi kuchyní a technickou místností, aby vznikla i jídelní část pro hosty. V podkroví se aktuálně nachází jeden samostatný pokoj. Druhý vznikne přestavbou půdních prostor. Vzniknou tak dva samostatné pokoje s vlastním sociálním zařízením, kterým v současné době chybí okna. Proto ve střeše dřevěnice vzniknou dva nové vikýře. Bude zapotřebí vyměnit stávající podlahu za novou z masivního dřeva. Kapacita ubytovacího zařízení bude 6 hostů. Drobné úpravy se budou týkat i sklípku na uchování potravin.

Přestavba se bude týkat také bývalého chléva a stodoly. V prostorách chléva je plánována místnost pro pořádání kurzů pečení frgálů a zpracování jehněčího masa. Bude zapotřebí tento prostor řádně mechanicky a chemicky vyčistit, místnost odvlhčit. Bývalý chlév vyžaduje výměnu podlahy, zavedení nové elektroinstalace a vytápění. Budou zvětšena

a vyměněna okna. Do prostorů stodoly zemědělec plánuje lákat návštěvníky na besedy a školení. Zároveň bude tato místnost využívána i ubytovanými hosty. I tyto prostory bude zapotřebí vhodně opravit a přeměnit ve společenskou místnost. Prostory bývalé stodoly vyžadují opravu a výměnu dřevěné konstrukce, střešní krytiny, zavedení elektroinstalace a vytápění a položení nové kamenné podlahy.

Úpravou projde i venkovní plocha před objektem – proběhnou mírné terénní úpravy a namísto bývalého hnojiště vzniknou parkovací místa pro ubytované hosty.

Na farmě budou moci ubytovaní turisté využít komentovaných exkurzí, jak to běžně chodí na hospodářství, a případně se zapojit do zemědělských prací. Zemědělec se kromě chovu ovcí věnuje chovu drůbeže, králíků a včel.

Prostředí Nového Hrozenkova disponuje přírodním koupalištěm Na Stanoch, lyžařským areálem Kohútka a prochází přes něj část cyklostezky Bečva. Nabízí jedinečnou krajinu, která láká návštěvníky k turistice i načerpání vnitřní energie.

7.5 Plánování projektu²

Plánování projektu bude zahrnovat časovou analýzu, včetně stanovení kritické cesty a nejkratší možné doby trvání projektu, a bude sestaven návrh rozpočtu nákladů.

7.5.1 Harmonogram projektu

Začátek realizace projektu je plánovaný od ledna 2023 a termín dokončení realizace projektu se předpokládá v listopadu 2024. Termín schválení stavebního povolení počítá s průběhem bez komplikací. Uvedení do provozu je plánováno v červnu 2025.

---

² Pro současné programové období (2020+) zatím nebyl zveřejněn harmonogram výzev Programu rozvoje venkova. Projekt byl zpracován na základě výzev předchozího programového období, konkrétně pro podopatření Podpora agroturistiky.

Činnost	Popis jednotlivých činností	Časový harmonogram
A	Tvorba projektové dokumentace včetně stavebního povolení	01/2023 – 03/2023
B	Zpracování žádosti o dotaci	04/2023
C	Schválení stavebního povolení	05/2023 – 08/2023
D	Výběr vhodného dodavatele	09/2023 – 12/2023
E	Realizace projektu	01/2024 – 11/2024
F	Předložení žádosti o proplacení dotace	12/2024
G	Přijetí nových pracovníků	01/2025 – 02/2025
H	Propagace projektu	03/2025 – 05/2025
I	Uvedení do provozu	06/2025

Tab. 19 Časový harmonogram jednotlivých fází projektu (vlastní zpracování)

Časový harmonogram jednotlivých fází projektu byl konzultován s daným zemědělcem a osloveným projektantem z hlediska reálnosti termínů uvedených v Tab. 19.

Přípravná fáze projektu bude obnášet výběr vhodného projektanta, který zpracuje projektovou dokumentaci k rekonstrukci zemědělské usedlosti, včetně vyřízení stavebního povolení. Na základě vypracovaného projektu bude majitel vybírat stavební firmu, popř. řemeslníky, kteří rekonstrukci zrealizují. Z důvodu specifčnosti rekonstrukce bude okruh dodavatelů nejspíš úzký. V této fázi je nutné se zaměřit i na dodavatele vybavení do celého objektu. Aby majitel mohl požádat o finanční podporu z Programu rozvoje venkova, bude zapotřebí zpracovat žádost o dotaci. Žádost se podává přes Portál farmáře SZIF a majitel zemědělské usedlosti žádá o zemědělskou dotaci poprvé, bude potřeba se nejdříve do Portálu zaregistrovat.

Realizační fáze projektu předpokládá hotovou projektovou dokumentaci, schválené stavební povolení a zpracovanou žádost o finanční podporu z Programu rozvoje venkova. S vybranou stavební firmou a případnými řemeslníky bude uzavřena smlouva o dílo a započnou stavební práce na zemědělské usedlosti. Dokončenou stavbu bude potřeba vybavit nábytkem, spotřebiči a technologiemi. I s těmito dodavateli bude uzavřena smlouva. Následně začnou terénní úpravy kolem zemědělské usedlosti, vybudování parkovacích míst a vysazení doprovodné zeleně a bylinkové zahrádky. Závěrem realizační fáze projektu majitel osloví nové pracovníky do provozu a zaměří se na propagaci projektu.

Poprojektová fáze projektu obnáší archivaci projektu a proplacení žádosti o finanční podporu z Programu rozvoje venkova. Majitel je povinen umožnit po dobu 10 let od data podání žádosti o dotaci vstup kontrolním orgánům na kontrolu dodržování podmínek Pro-

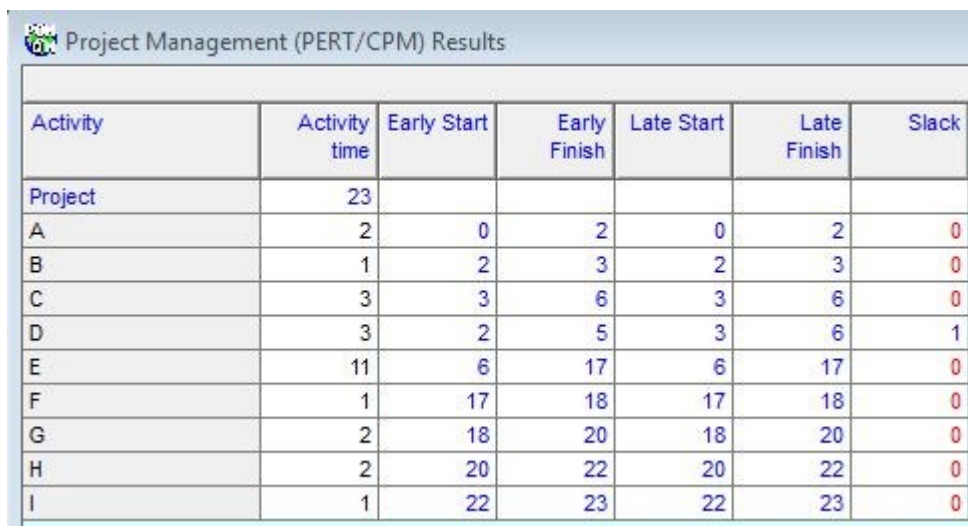
gramu rozvoje venkova. Dále majitel musí dodržovat dobu udržitelnosti projektu 5 let od data převedení finančních prostředků na jeho bankovní účet.

7.5.2 Metoda kritické cesty projektu

Metodou kritické cesty (metoda CPM) je zjišťována časová náročnost projektu, konkrétně nejdelší možná cesta mezi vstupem a výstupem a nejkratší možná doba realizace projektu.

Činnost	Popis jednotlivých činností	Doba trvání (měsíce)	Předcházející činnosti
A	Tvorba projektové dokumentace včetně stavebního povolení	2	-
B	Zpracování žádosti o dotaci	1	A
C	Schválení stavebního povolení	3	A, B
D	Výběr vhodného dodavatele	3	A
E	Realizace projektu	11	C, D
F	Předložení žádosti o proplacení dotace	1	E
G	Přijetí nových pracovníků	2	E, F
H	Propagace projektu	2	G
I	Uvedení do provozu	1	H

Tab. 20 Metoda CPM – popis jednotlivých činností a doba jejich trvání (vlastní zpracování)

Activity	Activity time	Early Start	Early Finish	Late Start	Late Finish	Slack
Project	23					
A	2	0	2	0	2	0
B	1	2	3	2	3	0
C	3	3	6	3	6	0
D	3	2	5	3	6	1
E	11	6	17	6	17	0
F	1	17	18	17	18	0
G	2	18	20	18	20	0
H	2	20	22	20	22	0
I	1	22	23	22	23	0

Obr. 5 Metoda CPM – řešení pomocí programu QM for Windows (vlastní zpracování)

Nejkratší možná doba trvání projektu bude 23 měsíců. Na kritické cestě se nacházejí činnosti A → B → C → E → F → G → H → I (kritickou cestu zachycuje síťový graf uvedený v Příloze P I). Nekritickým bodem je činnost D s časovou rezervou 1 měsíc, neboli výběr vhodného dodavatele se může zpozdít o 1 měsíc, aniž by byla ohrožena doba trvání

celého projektu. Pokud by došlo ke zpoždění některé z kritických činností, došlo by k prodloužení doby trvání celého projektu. Proto je nutné činnosti sledovat a průběžně kontrolovat.

7.5.3 Návrh rozpočtu projektu

Přehled nákladů na rekonstrukci zemědělské usedlosti zahrnuje orientační ceny vytvořené na základě aktuálních tržních cen a bylo postupováno podle zásad 3E (hospodárnost, účelnost a efektivita).

Položka	Popis položky	Částka (Kč)
Projektová dokumentace a stavební povolení (správní poplatky)		140 000
Rekonstrukce stávající hospodářské budovy	Stavební úpravy (tesařské práce vč. sanace) a bourací práce	350 000
	Podlahářské práce (vč. materiálu)	130 000
	Oprava oken	10 000
	Vodotopenářské práce	110 000
	Elektroinstalace	60 000
	Klempířské a pokrývačské práce (vč. materiálu)	100 000
	Vybavení do kuchyně a pokojů	350 000
Rekonstrukce chlévu a stodoly	Mechanické a chemické čištění, hydroizolace	18 000
	Elektroinstalace	50 000
	Vodotopenářské práce	60 000
	Stavební úpravy a bourací práce	135 000
	Podlahářské práce	120 000
	Klempířské a pokrývačské práce	100 000
	Vybavení místnosti pro pořádání kurzů a společenské místnosti	470 000
Venkovní úpravy	Parkovací místa	75 000
	Terénní úpravy a úprava povrchu	25 000
	Doprovodná zeleň a bylinková zahrádka	15 000
CELKEM (bez DPH)		2 318 000
CELKEM (vč. DPH)		2 804 780

Tab. 21 Návrh rozpočtu projektu (vlastní zpracování)

Návrh rozpočtu projektu, uvedený v Tab. 21, byl konzultován se stavební firmou. Celkové náklady na rekonstrukci zemědělské usedlosti jsou 2 804 780 Kč a na celou částku lze poskytnout dotaci, neboť investiční výdaje odpovídají způsobilým výdajům.

7.6 Financování projektu

Majitel zemědělské usedlosti bude financovat projekt z vlastních zdrojů, popř. bankovním úvěrem a dotace je mu bude vyplacena až na základě předložení žádosti o platbu.

Program	Program rozvoje venkova
Opatření	M06 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti
Podopatření	6.4 Podpora na investice na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
Operace	6.4.2 Podpora agroturistiky

Tab. 22 Financování projektu z veřejných zdrojů (vlastní zpracování)

Zemědělec plánuje čerpat dotaci z Programu rozvoje venkova prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu, konkrétně z opatření Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti, kde jsou stanoveny níže uvedené údaje o dotaci (Tab. 23).

Míra dotace	25–45 % dle velikosti podniku
- příspěvek z EZFRV	49,5 % veřejných výdajů
- příspěvek ČR	50,5 % veřejných výdajů

Tab. 23 Druh a velikost dotace (SZIF, © 2013)

Tab. 24 zachycuje maximální výši dotace na projekt rekonstrukce zemědělské usedlosti. Zemědělec spadá do kategorie malých podniků, proto je stanovena míra dotace 45 %.

Míra dotace na projekt (45 %)	1 262 151 Kč
- finanční podpora z EZFRV	624 765 Kč
- finanční podpora ČR	637 386 Kč

Tab. 24 Maximální výše dotace na projekt pro malý podnik (vlastní zpracování)

7.7 Analýza rizik

Tato podkapitola se zabývá identifikací rizik a vyhodnocením pravděpodobností jejich výskytu a případným dopadem na projekt.

7.7.1 Identifikace rizik

V průběhu životního cyklu projektu může řada okolností negativně ovlivnit realizaci rekonstrukce zemědělské usedlosti a dosažení stanoveného cíle. Jedním z rizik je situace, že

řízení stavebního povolení nebude probíhat bez komplikací a prodlouží se tak lhůta pro schvalování.

Projekt může být zásadně ovlivněn, pokud majiteli nebude dotace z PRV poskytnuta.

Přípravné práce může prodloužit nemožnost nalézt vhodnou stavební firmu a dodavatele vybavení objektu. Obecně je stavebnictví momentálně přesyceno, převažuje poptávka nad nabídkou a na zahájení stavebních prací se mnohdy čeká i rok.

Samotnou realizaci může negativně ovlivnit situace na trhu stavebních materiálů, např. ve formě zpožděné dodávky nebo změnou jejich cen v průběhu realizace. Stav ve stavebnictví byl zásadně ovlivněn koronavirovou pandemií a válkou na Ukrajině. V současnosti je množství surovin omezené (problémy s dodávkami železa z Ruska, dřevo se vyváží do zahraničí), zvyšují se ceny materiálů a tento trend bude pokračovat. S tím souvisí také nebezpečí, že stavební práce na sebe nebudou plynule navazovat a bude ohrožena doba trvání projektu, případně budou vyšší náklady na projekt než původně plánované.

Aby se ubytovací zařízení dostalo do povědomí veřejnosti, bude zapotřebí propagace. Nedostatečně zvládnutá propagace může být rizikem, kterému bude muset majitel čelit. V dnešním přeinformovaném světě je mnohdy problém se zviditelnit. Majitel musí zvolit vhodnou formu, aby přilákal návštěvníky nejen k sobě na farmu, ale také do oblasti, kde hospodaří.

Po uvedení projektu do provozu vyvstanou další rizika. Může se stát, že po delší odmlce možnosti cestovat do zahraničí kvůli COVID-19 budou lidé preferovat dovolenou u moře namísto trávení dovolené na statku a zájem veřejnosti bude malý.

Venkovský cestovní ruch je plně spjat s krajinou, jejím stavem i kvalitou. Podnikání v tomto oboru s sebou přináší rizika v podobě možného narušování vegetace, rušení klidu volně žijících zvířat, znečišťování životního prostředí turisty a ovzduší automobily aj. To vše souvisí s nadměrným počtem návštěvníků, mnohdy neukázněných.

7.7.2 Vyhodnocení rizik

Předmětem hodnocení každého rizika je stanovení stupně významnosti rizika na základě pravděpodobnosti výskytu a dopadu na projekt. Pravděpodobnost a dopad jsou hodnoceny na bodových stupnicích s definovaným významem jednotlivých bodů stupnice.

Pravděpodobnost výskytu je hodnocena podle těchto kritérií:

Hodnota	Velikost pravděpodobnosti výskytu
1	<i>Velmi malá (0,1–1,0)</i>
2	<i>Malá (1,1–2,0)</i>
3	<i>Střední (2,1–3,0)</i>
4	<i>Vysoká (3,1–4,0)</i>
5	<i>Velmi vysoká (4,1–5,0)</i>

Tab. 25 Stupnice velikosti pravděpodobnosti výskytu rizika (vlastní zpracování)

Dopad na projekt je hodnocen podle těchto kritérií:

Hodnota	Velikost pravděpodobnosti výskytu
1	<i>Velmi malá (0,1–1,0)</i>
2	<i>Malá (1,1–2,0)</i>
3	<i>Střední (2,1–3,0)</i>
4	<i>Vysoká (3,1–4,0)</i>
5	<i>Velmi vysoká (4,1–5,0)</i>

Tab. 26 Stupnice míry dopadu na projekt (vlastní zpracování)

Následující tabulka zachycuje u výše identifikovaných rizik míru pravděpodobnosti výskytu a míru dopadu rizika na projekt.

	Riziko	Pravděpodobnost	Dopad	Stupeň významnosti rizika
1.	Zpožděné schválení stavebního povolení	3,0	3,0	9,0
2.	Neposkytnutá dotace z PRV	2,0	5,0	10,0
3.	Zpožděný výběr stavební firmy a dodavatelů	2,0	3,0	6,0
4.	Špatný stav současného stavebnictví	3,0	5,0	15,0
5.	Nedostatečně zvládnutá propagace	2,0	4,0	8,0
6.	Malý zájem veřejnosti	2,0	4,0	8,0
7.	Podnikání ve venkovském CR	1,0	3,0	3,0

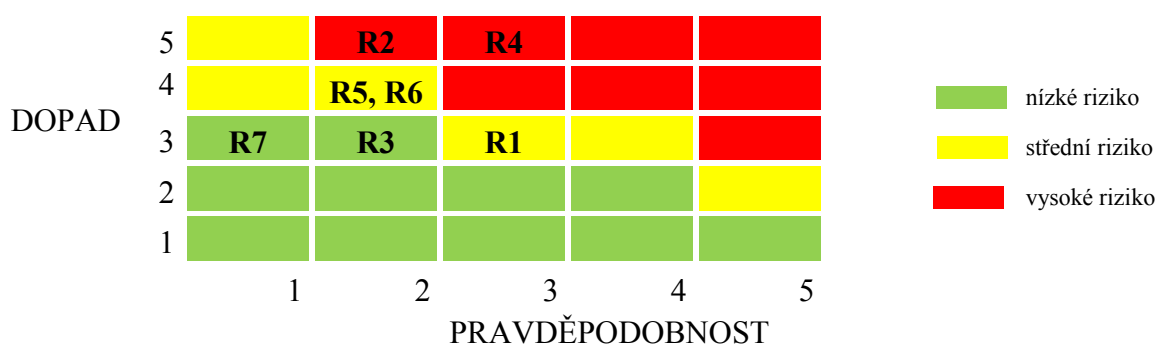
Tab. 27 Analýza rizik (vlastní zpracování)

Výše uvedená rizika jsou významná. Téměř bezvýznamné je riziko 7. – podnikání ve venkovském cestovním ruchu v podobě narušování vegetace, rušení klidu volně žijících zvířat

a znečišťování životního prostředí a ovzduší turisty. Protože bude majitel provozovat malokapacitní ubytovací zařízení, nepředpokládá se vysoký příliv návštěvníků, kteří by nevhodným chováním ohrožovali krajinu a životní prostředí. Hlavní rizika a nejvíce významná pro projekt jsou rizika 2. a 4. Financování projektu je z části závislé na veřejné podpoře, tudíž neposkytnutá dotace z PRV by znamenala nutnost hledat náhradní zdroj financování. Také ceny surovin a dodávky materiálů jsou pro projekt zásadní. Riziko zpoždění dodávek a vyšších cen je v současné době aktuální a mohou negativně ovlivnit náklady a délku trvání projektu. Riziko 1. je pravděpodobné, avšak ne příliš ovlivnitelné. Majitel se musí dostatečně připravit a riziko eliminovat. Rizika 3., 5. a 6. jsou běžně možná, avšak dopad je poměrně významný. Jedná se o rizika, která může majitel ovlivnit.

Grafické znázornění stanovení významnosti rizika zobrazuje následující matice hodnocení rizika (Obr. 6).

Obr. 6 Matice hodnocení rizika (vlastní zpracování)

Opatření k 1. riziku: Zpožděné schválení stavebního povolení

- S tímto rizikem musí majitel počítat a případně se dostatečně na stavební řízení připravit a předejít zavčas případné prodlevě.

Opatření ke 2. riziku: Neposkytnutá dotace z PRV

- Majitel by měl mít promyšlenou alternativu, jakým způsobem bude projekt financovat v případě neposkytnutí dotace z PRV. Informovat se například na možnost čerpání krajských dotací.

Opatření k 3. riziku: Zpožděný výběr stavební firmy a dodavatelů

- Riziku jde předejít tak, že majitel osloví a vybere stavební firmu i dodavatele vybavení objektu včas.

Opatření k 4. riziku: Špatný stav současného stavebnictví

- Riziko zpožděné dodávky materiálů a jejich rostoucí ceny může majitel eliminovat pouze tak, že materiál zajistí s předstihem.

Opatření k 5. a 6. riziku: Nedostatečně zvládnutá propagace a malý zájem veřejnosti

- Tato rizika spolu úzce souvisí. Malý zájem veřejnosti majitel může snížit dostatečně kvalitní nabídkou služeb a dostatečně se zaměřit na propagaci – zacílit na správnou cílovou skupinu a zvolit vhodnou formu propagace.

Opatření k 7. riziku: Podnikání ve venkovském CR

- Negativní dopady na krajinu a životní prostředí s příchodem vyšší koncentrace turistů do regionu lze eliminovat vzděláváním a informováním návštěvníků o chování v přírodě, na farmě apod.

7.8 Propagace projektu

Publicita a propagace projektu bude nezbytná. Je třeba mít na paměti, že projekt obdržel prostředky z veřejných zdrojů (EU i ČR), proto bude nutné tuto informaci prezentovat prostřednictvím informačních tabulí v areálu objektu, u případného publikování v tisku nebo na webu.

Nově vybudované ubytovací zařízení a poskytované služby bude potřeba propagovat, aby se dostaly do povědomí veřejnosti. Primárně bude zapotřebí investovat čas a finance do vytvoření webových stránek a profilů na sociálních sítích, které jsou dnes již nutností. Webové stránky by měly ideálně obsahovat rezervační systém s ukázkou volných kapacit pro ubytování.

Rodiny s dětmi často hledají ubytování v lokalitě na webových stránkách www.e-chalupy.cz. Registrace objektu a nabízení produktů a služeb na těchto webových stránkách by pomohla majiteli oslovit větší okruh veřejnosti.

Následně je vhodné oslovit městy Nový Hrozenkov a informační centra v destinaci z důvodu zapojení agroturistické nabídky ubytování a služeb do místního a regionálního produktu cestovního ruchu. Právě v informačních centrech budou turisté hledat doprovodnou nabídku aktivit, a naopak v ubytovacím zařízení by se měly vyskytovat propagační materiály o regionu, popř. spřátelených firmách.

Navázání spolupráce se Svazem venkovské turistiky a agroturistiky, který pomáhá s propagací venkovského cestovního ruchu prostřednictvím projektu Prázdniny na venkově, může zemědělci přispět k prezentaci ubytovacího zařízení a souvisejících služeb.

Majitel zemědělské usedlosti se občas účastní jarmarků a farmářských trhů se svými produkty. Doporučuji oslovit veřejnost i zde pomocí propagačních materiálů informujících o nabídce jeho služeb.

V čase uvedení ubytovacího zařízení do provozu by majiteli ke zviditelnění pomohlo uspořádat den otevřených dveří s prohlídkou hospodářství a ochutnávkou zemědělských produktů. V případě úspěšnosti může akci realizovat opakovaně.

Besedami a vzdělávacími programy může majitel oslovit školská zařízení a je nutné zacílit propagaci i zde – nejlépe prostřednictvím tištěných propagačních materiálů nebo zasláním nabídky na školní e-mail.

ZÁVĚR

Okres Vsetín je periferní region, který se vyznačuje migrací vzdělaného obyvatelstva, stárnutím populace, nedostatkem bytové výstavby, nižší občanskou vybaveností a nedostatkem pracovních příležitostí. Obyvatelstvo venkova většinou dojíždí za prací do větších lokalit. Hospodaření v oblasti reflektuje členitost terénu, ztížené přírodní podmínky a aktéři rozvoje venkova často narážejí na konflikty s orgány ochrany přírody. Cílem státní správy a veřejných politik by měl být rovnoměrný region bez disparit, snaha o zmírnění dopadu suburbanizace a podpora jiných možností regionálního rozvoje. Právě finanční podpora z veřejných zdrojů podněcuje region k jeho rozvoji.

Diplomová práce se zabývala tématem hodnocení dopadů zemědělské politiky na rozvoj území okresu Vsetín. Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat vývoj zemědělství na území okresu Vsetín a zhodnotit dopady Společné zemědělské politiky na dané území. Tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranými zemědělskými subjekty. Kvalitativním výzkumem byly zjištěny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby zemědělského podnikání v okrese Vsetín. Na základě analýzy zemědělství a z výsledků hodnocení polostrukturovaných rozhovorů zpracovaných do analýzy SWOT byl navržen projekt podpory zemědělství s mimoprodukční funkcí za účelem rozvoje venkova.

Práce naráží na limit v podobě nekompatibilních dat ekonomických subjektů zabývajících se zemědělstvím, lesnictvím a myslivostí. Byly využity dva registry (Registr ekonomických subjektů a Evidence zemědělského podnikatele), ze kterých vyplývá nesoulad v počtu zemědělských subjektů. Do budoucna by bylo vhodné tyto evidence sjednotit pro lepší orientaci, přehlednost a jednoznačnost dostupných informací.

Vybraní respondenti se ve velké části názorů shodovali. Hospodaří ve ztížených přírodních podmínkách s horší přístupností k pozemkům s běžnou zemědělskou technikou. Kritizují současný stav zemědělství, kdy na dotační podporu mají nárok lidé, kteří nic neprodukují. Nelíbí se jim, že není možnost rozvoje, protože chybí zemědělská půda, kterou drží ve vlastnictví majitelé a starousedlíci. Přiznávají, že finanční podpora z veřejných zdrojů je z velké části jejich hlavním zdrojem příjmů, a to i přesto, že některé dotační tituly (projektová opatření) jsou administrativně náročné. Moderní technologie jsou využívány jen málo – spíše u velkých zemědělských subjektů. Co se týká rozvoje venkova, byly názory rozdílné. Větší podniky se podílejí na rozvoji lokalit, kde hospodaří. Zaměstnávají místní ob-

čany, podporují kulturní a společenské akce, sponzorují místní spolky. Drobní zemědělci přiznali, že se podílejí na rozvoji minimálně – spíše údržbou krajiny, ochranou krajinných prvků a utvářením krajinného rázu.

Navržený projekt podpory zemědělství s mimoprodukční funkcí za účelem rozvoje venkova se týkal rekonstrukce stávající hospodářské usedlosti v malokapacitní ubytovací zařízení s doprovodnými službami v podobě pořádání vzdělávacích kurzů. Protože doposud nejsou vypsány výzvy pro nové programové období, je projekt spíše návrhem a inspirací, který mohou zemědělské subjekty využít k rozšíření své zemědělské podnikatelské činnosti.

Téma práce by se dalo rozšířit o sledování míry vlivu zemědělských dotací na technickou efektivnost jejich příjemců. Dále může být práce podrobena rozšiřujícím analýzám v podobě analýzy rozvoje venkova dle indikátorů udržitelného rozvoje a jejich implementaci na místní úroveň, kvantitativnímu výzkumu pro zhodnocení rozvoje obce ze strany občanů nebo využít výše zmiňovaného limitu a navrhnout projekt pro sjednocení evidencí zemědělských podnikatelů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Atlas krajiny ČR. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, © 2008–2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z:

https://www.mzp.cz/cz/atlas_krajiny_cr

BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 9788024745688.

BINEK, Jan. *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, 2009. ISBN 978-80-904308-0-8.

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace* [online]. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020 [cit. 2022-04-01]. ISBN 978-80-246-4566-7. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=SdQVEAAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=bla%C5%BEek+uhl%C3%AD%C5%99&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=bla%C5%BEek%20uhl%C3%AD%C5%99&f=false

COPUS, Andrew K. a Philomena de LIMA, ed. *Territorial cohesion in rural Europe: the relational turn in rural development*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2015, xxiii, 254 s. Regions and cities. ISBN 9780415859509.

České a slovenské zemědělství po vstupu do EU: Zlín 27. 2. 2003: sborník referátů z odborné zemědělské konference. Slušovice: Mondon, 2003, 68 s. ISBN 8090310834.

Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad, 2022 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/archiv_publicaci

Data50. *Geoportál ČÚZK: přístup k mapovým produktům a službám resortu* [online]. Praha: ČÚZK, © 2010, 22. 02. 2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(ziysx5o0y1nrw4r1dw4mncsu\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&side=mapy_data50&text=dSady_mapyData50&head_tab=sekce-02-gp&menu=2290](https://geoportal.cuzk.cz/(S(ziysx5o0y1nrw4r1dw4mncsu))/Default.aspx?mode=TextMeta&side=mapy_data50&text=dSady_mapyData50&head_tab=sekce-02-gp&menu=2290)

Druhý pilíř společné zemědělské politiky: politika rozvoje venkova. *Evropský parlament* [online]. Brusel: Evropský parlament, © 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/110/druhy-pilir-spolecne-zemedelske-politiky-politika-rozvoje-venkova>

Evidence zemědělského podnikatele – vyhledávání. *Evidence zemědělského podnikatele* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/SZR/EZP>

Extrémně silné výskyty hraboše polního v porostech obilnin. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022, 29. 5. 2019 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/ukzuz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2019_extremne-silne-vyskyty-hrabose-polniho-v.html

FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C. H. Beck, 2008, xv, 179 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788071799399.

GUTH JARKOVSKÝ, Jiří, Nad'a JOHANISOVÁ a Martina FILIPOVÁ. *Ekonomické a správní nástroje ochrany krajinného rázu* [online]. Monografie. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, katedra environmentálních studií, 2010 [cit. 2022-04-01]. ISBN 978-80-210-5245-1. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=r0LhDwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=guth+johanisov%C3%A1&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=guth%20johanisov%C3%A1&f=false

Hlavní politické cíle nové SPZ. *Evropská komise* [online]. Brusel: Evropská komise, © Evropská unie, 1995-2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27/key-policy-objectives-new-cap_cs

Hodnocení stavu vozovek II. a III. třídy ve Zlínském kraji k 30. 9. 2021. *Ředitelství silnic Zlínského kraje: příspěvková organizace* [online]. Zlín: Ředitelství silnic Zlínského kraje,

© 2021, 13. 10. 2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z:

https://www.rszk.cz/?ukaz=16_stav_vozovek&IdMenu=16&grafika=0

HOLEC, Josef a Jana POLÁKOVÁ. *Zemědělství a potraviny*. Praha: Profi Press, 2019, 223 s. ISBN 978-80-86726-98-4.

HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011, 111 s. ISBN 9788072047529.

Charakteristika okresu Vsetín. *Český statistický úřad* [online]. Zlín: Krajská správa ČSÚ ve Zlíně, © 2022, 12. 01. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/xz/charakteristika_okresu_vsetin

Jak zvládnout sucho i povodně? Ministerstvo zemědělství mění krajinu, aby zadržela více vody. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022, 24. 7. 2020 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2020_jak-zvladnout-sucho-i-povodne.html

Koncepce rozvoje venkova. Praha, 2019. Dostupné také z: https://www.mmr.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf

KÖNIG, Petr. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu* [online]. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009 [cit. 2022-04-01]. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=nbDtQo9xE-sC&pg=PR4&dq=konig+petr+2009&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwimmoDm4fL2AhVG16QKHad-BRUQ6AF6BAgCEAI#v=onepage&q=konig%20petr%202009&f=false>

MALÁT, Kamil. Sazby podpor pro rok 2019. *Český svaz chovatelů masného skotu* [online]. Praha: Český svaz chovatelů masného skotu, © 1999, 2006, 19. 10. 2019 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <http://www.cschms.cz/index.php?page=novinka&id=2745>

McMAHON, Joseph A. a Michael N. CARDWELL. *Research Handbook on EU Agriculture Law* [online]. Massachusetts: Edward Elgar Publishing, 2015 [cit. 2022-04-01].

ISBN 978-1-78195-461-4. Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=InPhCgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbgs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území* [online]. Praha: Grada, 2012 [cit. 2022-04-01].

ISBN 978-80-247-4198-7. Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=AiRgAgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=maier+2012&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=maier%202012&f=false

MAJEROVÁ, Věra, Tomáš KOSTELECKÝ a Luděk SÝKORA. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina* [online]. Praha: Grada, 2011 [cit. 2022-04-01]. Sociologie(Grada). ISBN 978-80-247-4093-5. Dostupné z:

ISBN 978-80-247-4093-5. Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=VHeVQk9VjF4C&printsec=frontcover&dq=majerov%C3%A1+kosteleck%C3%BD+s%C3%BDkora&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=majerov%C3%A1%20kosteleck%C3%BD%20s%C3%BDkora&f=false

MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010, 227 s. ISBN 9788087029893.

Měsíční statistická zpráva: leden 2022. Zlín, 2022. Dostupné také z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/2602605/Mesicni_ZLK_01_2022.pdf/1ad34f4c-d00c-e73b-52bb-11c5b35117d3

Náš chov [online]. 81. Praha: Profi Press, © 2021 [cit. 2022-04-02]. ISSN 0027-8068. Do-

stupné z: <https://ctecka.profiipress.cz/10010/20210006/2>

NÈGRE, François. *Společná zemědělská politika (SZP) a Smlouva*. Brusel, 2021. Dostupné

také z: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.2.1.pdf

Nejsou lidi. Nedostatek pracovníků má 90 % zemědělských podniků. *AEXPORT.CZ: Byznys, export, ekonomika, peníze* [online]. Praha: AKCENTA CZ, © 2022, 13. 08. 2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.aexport.cz/nejsou-lidi-nedostatek-pracovniku-ma-90-zemedelskych-podniku/>

Odborné výstupy. *CZECH FOREST think tank* [online]. Kostelec nad Černými lesy: CZECH FOREST think tank, © 2018, 16. 2. 2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <http://www.czechforest.cz/odborne-vystupy>

Obnova lesů po kůrovcové kalamitě a Národní plán obnovy. *Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.* [online]. Jíloviště: Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, © 2022, 13. května 2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.vulhm.cz/obnova-lesu-po-kurovcove-kalamite-a-narodni-plan-obnovy/>

PERLÍN, Radim a Martina HUPKOVÁ. *Venkovy a venkované: doprovodná publikace k výstavě ...* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010 [cit. 2022-04-01]. ISBN 978-80-87147-27-6. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/28946dca-0aed-476d-9130-0ebc21f934d3/Venkovy-a-venkovane_Brozura.pdf

Programové období 2014-2020. *Ministerstvo financí* [online]. Praha: Ministerstvo financí, © 2022, 14. 1. 2015 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/prostredky-alokovane-pro-cr/programove-obdobi-2014-2020>

Program rozvoje venkova 2004-2020. *Státní zemědělský intervenční fond: Pomáháme českému zemědělství* [online]. Praha: Státní zemědělský intervenční fond, © 2013 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

První pilíř společné zemědělské politiky (SZP): I – společná organizace trhů se zemědělskými produkty. *Evropský parlament* [online]. Brusel: Evropský parlament, © 2021, 10-2021 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/108/prvni-pilir-spolecne-zemedelske-politiky-szp-i-spolecna-organizace-trhu-se-zemed>

Přehled ekologických subjektů. *Registr ekologických podnikatelů* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?typ=ZEM&clear=A&stamp=1648917465474>

Přímé platby. *Státní zemědělský intervenční fond: Pomáháme českému zemědělství* [online]. Praha: Státní zemědělský intervenční fond, © 2013 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prime-platby>

Registr ekonomických subjektů – otevřená data. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, © 2022, 13. 1. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/registr-ekonomicky-subjektu-otevrena-data>

ROBINSON, G. M. a Doris A. CARSON, ed. *Handbook on the globalisation of agriculture*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2015, xv, 508 s. Handbooks on globalisation. ISBN 978-0-85793-982-1.

Rozhovor ministra Tomana pro Lidové noviny o koronaviru v zemědělství. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022, 21. 12. 2020 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/ministr/vystoupeni-a-clanky/rozhovor-ministra-tomana-pro-lidove-1.html>

Rozvoj venkova. *Evropská komise* [online]. Brusel: Evropská komise, © Evropská unie, 1995-2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_cs

Sazby jednotlivých dotačních titulů 2021. Praha, 2021. Dostupné také z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fnepub%2F1610096699167%2F1634202604367.pdf

Seznam příjemců dotací. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. Praha: Státní zemědělský intervenční fond, © 2013 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci>

Společná organizace trhu. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. Praha: Státní zemědělský intervenční fond, © 2013 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/spolecna-organizace-trhu>

Statistická ročenka Zlínského kraje - 2020. *Český statistický úřad* [online]. Zlín: Krajská správa ČSÚ ve Zlíně, © 2021, 18. 12. 2020 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-zlinskeho-kraje-2020>

Stručný přehled společné zemědělské politiky. *Evropská komise* [online]. Brusel: Evropská komise, © Evropská unie, 1995-2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_cs

Sucho a kroky, které proti němu dělá Ministerstvo zemědělství. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022, 30. 5. 2018 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2018_sucho-a-kroky-ktere-proti-nemu-dela.html

SZIF: Státní zemědělský intervenční fond. Praha, © 2013. Dostupné také z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fnepub%2F1554801063020%2F1554801197759.pdf

TOMAN, Miroslav, Stanislav CODL a Petr TUČEK. *České zemědělství: očima těch, kteří u toho byli*. Praha: Národní zemědělské muzeum Praha, 2012, 203 s. ISBN 9788086874395.

Veřejná databáze. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, © 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=home>

Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, © 2009-2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomia, 2007, 244 s. ISBN 9788024513010.

Základní informace. *Státní zemědělský intervenční fond: Pomáháme českému zemědělství* [online]. Praha: Státní zemědělský intervenční fond, © 2013 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/prv2014-zakladni_informace

Zásady programu Ls.2021. Praha, 2021. Dostupné také z: https://eagri.cz/public/web/file/683621/Zasady_Ls._2021.pdf

Zemědělec 2003. Praha, © 2009-2022. Dostupné také z: https://eagri.cz/public/web/file/17465/Zemdlstv_2003.pdf

Zemědělské subjekty podle právních forem. Praha, 2020. Dostupné také z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142813727/27015121001.pdf/aec3de70-06a7-49c0-99cf-b1663e491cb6?version=1.1>

Zemědělství v EU: dotace, pracovní místa, výroba (infografika). *Evropský parlament* [online]. Brusel: Evropský parlament, © 2022, 24-11-2021 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20211118STO17609/zemedelstvi-v-eu-dotace-pracovni-mista-vyroba-infografika>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AEKO	Agroenvironmentálně-klimatické opatření (2014–2020)
AEO	Agroenvironmentálně-klimatické opatření (2007–2013)
ANC	Areas with Natural Constraints (Platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními)
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
DŽPZ	Dobré životní podmínky zvířat
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský fond pro rozvoj venkova)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EKOZ	Ekologické zemědělství
ELESP	Lesnická opatření financovaná z programu EZFRV zaměřená na péči
EU	Evropská unie
EU-12	12 států zakládajících států EU
EU-27	27 členských států EU
EZ	Ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZZF	Evropský zemědělský záruční fond
HDP	Hrubý domácí produkt
HZP	Hrubá zemědělská produkce
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IČO	Identifikační číslo osoby

KLASA	Národní značka kvality
LFA	Less Favoured Areas – Méně příznivé oblasti
LPIS	Land Parcel Identification System (Veřejný registr půdy)
MACH	Monitoring Approach (Monitoring zemědělských ploch)
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MZe	Ministerstvo zemědělství
NAEKO	Navazující agroenvironmentálně-klimatické opatření
Natura 2000	Celoevropská soustava chráněných území – ptačích lokalit a evropsky významných lokalit
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
ORP	Obec s rozšířenou působností
POR	Zachování porostního typu hospodářského souboru
PRV	Program rozvoje venkova
PVP	Přechodné vnitrostátní podpory
RES	Registr ekonomických činností
ŘSZK	Ředitelství silnic Zlínského kraje
SAPS	Single Area Payment Scheme (Jednotná platba na plochu)
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SOT	Společná organizace trhu
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
VCS	Voluntary coupled support (Dobrovolná podpora vázaná na produkci)

VDJ	Velká dobytčí jednotka
VP	Vysoká pracnost
VÚLHM	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
VVP	Velmi vysoká pracnost
ZZPLP	Zalesňování zemědělské půdy – založení lesního porostu
ZZPPN	Zalesňování zemědělské půdy – péče a náhrada

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Přímé platby (SZIF, © 2013).....	24
Obr. 2 Administrativní členění okresu Vsetín (vlastní zpracování v QGIS dle ČÚZK, © 2022).....	34
Obr. 3 Obecně zeměpisná mapa okresu Vsetín (vlastní zpracování v QGIS dle ČÚZK, © 2022).....	35
Obr. 4 Změny zemědělské a nezemědělské půdy v letech 2014–2020 v okrese Vsetín (vlastní zpracování v QGIS dle ČSÚ, © 2022).....	41
Obr. 5 Metoda CPM – řešení pomocí programu QM for Windows (vlastní zpracování).....	80
Obr. 6 Matice hodnocení rizika (vlastní zpracování)	85

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Tabulka s vybranými ukazateli z oboru zemědělství 1990, 2002 a 2020 (Zemědělství 2003, 2004, s. 7; ČSÚ, © 2020).....	20
Tab. 2 Průměrné hrubé měsíční mzdy podle CZ-NACE úhrnem na přepočtené počty zaměstnanců (Kč) a Průměrný evidenční počet zaměstnanců (tis. osob) (ČSÚ, © 2010–2020).....	23
Tab. 3 PRV 2014–2020 (SZIF, © 2013).....	26
Tab. 4 Katastrální výměry zemědělské a nezemědělské půdy v letech 1994, 2002 a 2020 v tis. ha (ČSÚ, © 2022).....	37
Tab. 5 Současný stav zemědělské a nezemědělské půdy (vlastní zpracování dle ČSÚ, © 2022).....	40
Tab. 6 Obyvatelstvo okresu Vsetín (ČSÚ, © 2022).....	42
Tab. 7 Porovnání ekonomických subjektů podle převažující činnosti CZ-NACE v čase (ČSÚ, © 2022).....	44
Tab. 8 Nezaměstnanost k 31. 1. 2022 (ÚP, © 2022).....	44
Tab. 9 Vývoj kapacity a návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2012-2020 v okrese Vsetín (ČSÚ, © 2022).....	47
Tab. 10 Bilance ekonomických subjektů dle RES a zemědělských podnikatelů v obcích za rok 2020 (vlastní zpracování dle ČSÚ a MZe © 2022).....	50
Tab. 11 Osevní plochy vybraných zemědělských plodin ve Zlínském kraji v letech 2014–2020 (ČSÚ, © 2022).....	52
Tab. 12 Stav vybraných hospodářských zvířat ve Zlínském kraji v letech 2014–2020 (ČSÚ, © 2022).....	53
Tab. 13 Přehled žadatelů o dotace Jednotné žádosti (SZIF, © 2013).....	54
Tab. 14 Přehled počtu žadatelů o projektová opatření z Programu rozvoje venkova (SZIF, © 2013).....	56
Tab. 15 Přehled žadatelů o Lesnická opatření (SZIF, © 2013).....	56
Tab. 16 Alokace finančních prostředků v mil. Kč v obcích okresu Vsetín v letech 2017–2020 (vlastní zpracování dle SZIF, © 2013).....	58
Tab. 17 SWOT analýza (vlastní zpracování).....	73
Tab. 18 Základní údaje o projektu (vlastní zpracování).....	76
Tab. 19 Časový harmonogram jednotlivých fází projektu (vlastní zpracování).....	79

Tab. 20 Metoda CPM – popis jednotlivých činností a doba jejich trvání (vlastní zpracování)	80
Tab. 21 Návrh rozpočtu projektu (vlastní zpracování)	81
Tab. 22 Financování projektu z veřejných zdrojů (vlastní zpracování)	82
Tab. 23 Druh a velikost dotace (SZIF, © 2013)	82
Tab. 24 Maximální výše dotace na projekt pro malý podnik (vlastní zpracování)	82
Tab. 25 Stupnice velikosti pravděpodobnosti výskytu rizika (vlastní zpracování)	84
Tab. 26 Stupnice míry dopadu na projekt (vlastní zpracování)	84
Tab. 27 Analýza rizik (vlastní zpracování)	84

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet žádostí Mladý zemědělec v okrese Vsetín v letech 2014–2020 (SZIF, © 2013).....	55
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Síťový graf

PŘÍLOHA P I: SÍŤOVÝ GRAF

